

Konnerud kirke 150 år

Kirkehistorien
- og glimt fra et aktivt menighetsliv

Utgitt av
Konnerud Menighetsråd/Skoger og Konnerud Historielag

Utgitt av: Konnerud Menighetsråd/Skoger og Konnerud Historielag.
Mars 2009
ISBN: 978-82-303-1222-3
Font: Sabon 12 pkt
Papir: 130 g silk
Lay-out: Print Konsult
Trykk: Trykk-Service A/S
Forsiden: Konnerud gamle kirke fotografert av Reidar Halden

Innhold

Forord.....	5
Det startet for 270 år siden	7
Rike minner for menigheten	15
Kirkens inventar forteller om kulturhistorie og giverglede.....	21
Kirkegården – dens historie	27
Konneruds prester opp gjennom tidene	35
Spanskesyken krevde kapell	45
Orgelstemmene som mangler	47
De første konfirmanter med kappe	49
Glimt fra aktiviteten i Menighetsrådet	51
Reddet kirkehistorien	57
Det indre liv i kirken	59
Fra anneks til eget sognekall.....	63
Fra stensil til data-teknikk.....	69
Presteboligene ble avskaffet.....	71
Trygdeboliger - ikke menighetsenter.....	73
Søndagsskolen - et samlingspunkt for alle barn	77
Et rikt kristenliv på Konnerud.....	81
Protokollene bør til arkiv	101
Hedret av kongen.....	103
Betel - egen baptistmenighet i 25 år.....	105
Sareptas krukke.....	107
Enden på flere års prosess: Arbeidskirke.....	109
Konnerud nye kirke.....	111
De falnes bauta	119
Nei til sentralkirkegård - men den kom... ..	123
Seks biskoper på ti visitasbesøk.....	125
Det ble stille bønn	127
Menighetsrådet mot nazi-pålegg.....	129
Salmebok til besvær	131
Menighetens barnehage.....	133
Kirken i kortformat.....	134
Etterord.....	137
Kilder	139
Takk til støttespillere og bidragsytere	141

Forord

TAKK for at kirken er mer enn et gammelt hus! Gjennom framstillingen i boka du nå holder i hånden vil du se at kirken er mennesker i alle aldre engasjert av å formidle tro, håp og kjærlighet. Ved forkynnelse og kristent fellesskap har mennesker på Konnerud fått hjelp med livstolkning og mestring av livet. Noen snakker i mer eller mindre klartekst om sitt forhold til tro og kristelig engasjement, mens andre lar denne siden ved sitt liv tilhøre det private man ikke snakker høyt om. Men den utbredte holdning gjennom alle år har vært ærbødighet overfor det hellige.

TAKK

til alle som i årenes løp og under skiftende vilkår har brukt tid og krefter og penger på å bygge menigheten! Selvsagt har de ansatte vært viktige personer, men historien viser at uten de mange frivillige som har tatt ansvar, ville menighetslivet vært puslete. Altfor sjeldent fikk de den takk de fortjente. De som sto i fremste rekke ble oftest lagt merke til, mens ”forsyningstjeneste”, ”håndtlangere” og ”grunnarbeidere” ble oversett. En menighet som vil nå ut, som vil representere en åpen folkekirke, er avhengig av mange forskjellige hender, hoder og ben som er villige til å ”ta et tak” og som får slippe til.

TAKK

for at menighetslivet på Konnerud ikke har vært preget av sterke og heftige, ødeleggende motsetninger og konfrontasjoner! Dype splittelser med uforsonlige fronter har ikke gjort krav på noen plass i beskrivelsen av menighetslivet, selv om framstillingen også viser at det var uenigheter i forhold til for eksempel nattverdforvaltningen. Boka er kjedelig for den som leter etter sensasjoner og pikante avsløringer. Kirke- og menighetsliv på Konnerud har vært tradisjonelt. Kirkens plass har vært uomtvistelig; folk har hatt bruk for det kirken står for og hegnet om det hellige.

TAKK

til Skoger og Konnerud Historielag som var pådrivere for denne boka! Uten den store innsatsen til Ole Kr. Mortensen og Per Runar Thoresen ville historien ikke vært skrevet; i hvert fall ikke nå. Jeg tror at ved å kjenne sine røtter, styrkes identiteten. Slik er det også for menigheten. Konnerud har som bosted gjennomgått store og gjennomgripende forandringer i den siste perioden av framstillingen i boka. Kirken har tatt konsekvensen av det ved sine tilbud og bygging av arbeidskirke. Vi skal fortsatt være en folkekirke der terskelen er lav og døren både vid og høy. Og den gamle hvitmalte kirken vil fortsette å være ramme omkring gudstjenester i sommerhalvåret; vielser, bisettelser og begravelser året rundt.

*Finn Kristian Marthinsen
sokneprest*

Det startet for 270 år siden

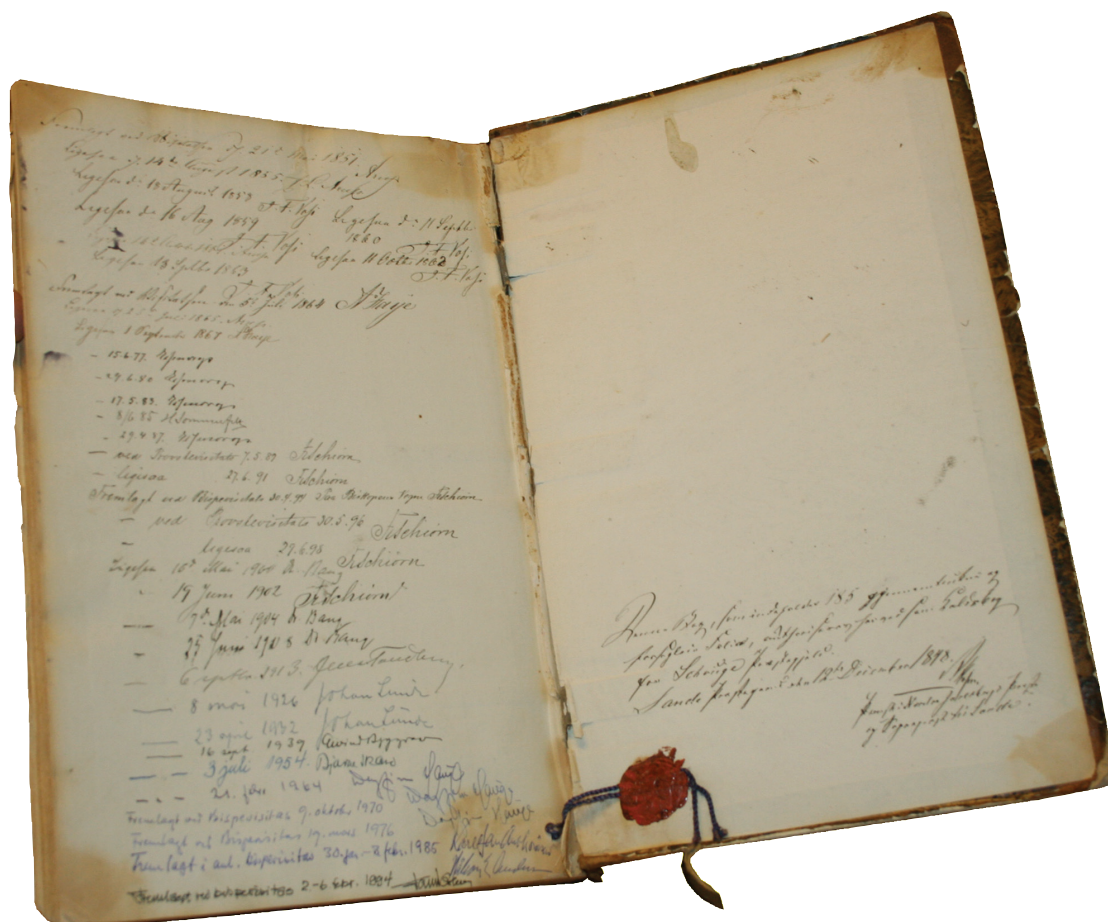
Det er Konnerudverket som er utgangspunktet for kirkehistorien på Konnerud. Vi må mer enn 270 år tilbake i tid. 25. juni 1731 forelå de kongelige privilegier som stadfestet oppstarten av Konnerudverket.

”Førend her blev opprettet et Verk henhørte oppsiderne på de jordstykke som senere bleve utdelt blant Verkets arbeidere, under Skouge-sogn og søkte deres hovedkirke, sankt Oles kirke kaldt”

Dette skriver Erland Thoresen i sin skildring av det Jarlsbergske Sølvhaltige Blye og Kobberverk, som vi heretter omtaler som Konnerudverket. Fram til den siste driftsperioden rundt første verdenskrig hadde nemlig selskapet mange forskjellige navn.

Erland Thoresen sentral

Først litt om Erland Thoresen som ble født på Kongsberg. Han startet sin karriere i norske bergverk bare ni år gammel,

Kallsboka er protokollen som forteller om kirkens investeringer og viktige be-
givenheter. Den eldste vi etter mye søken kom over for Konnerud startet i 1848.
Det har vært et viktig grunnlag for saker som er gjengitt i denne boken.
(Foto: Ivar Vik).

Dette alterbildet mener man stammer fra 1777. Det ble benyttet i kirken anno 1858, men vakte stor harme. Det ble ikke erstattet før i 1915. Etter en anonym tilværelse i gravkapellet havnet det igjen tilbake i gamlekirken - i 1988. Det ble nyrestaurert og henger nå bak prekestolen. (Foto: Ivar Vik).

som pukkgutt ved Konnerudverket. Senere ble han stiger og bergverksrådgiver, og grev Wedel Jarlsbergs fortrolige. Som kjent var det greven som eide all grunn på Konnerud- fram til 1777 og den store auksjonen. Greven auksjonerte det året bort jordveien på Konnerud til innbyggerne. Erland Thoresen organiserte denne auksjonen.

Han hadde samlet mye materiale knyttet til gruvedriften, og etter hans død i 1795 ble notater og brev gjennomgått av Gerhard Faye, capelan pro Persona til Skouge, og annekterende Tangens og Jarlsbergs verks Menigheder. Faye som døde i 1802 var da sogneprest i Botne.

Det er nemlig i skildringene til Erland Thoresen man finner detaljene som beskriver hvordan kirkelivet ble tilrettelagt fra 1730 årene og fram til gamlekirken vår ble bygget i 1858. Det er fra denne boka man har hentet stoff som er publisert i blant annet praktboka om Konnerudverket – og historielagets ”Vandring langs et vassdrag”.

Behov for en gravplass

Det var behovet for gravplass som førte til at kravet om kirke ble reist. Det

Sølvkalken er en gave fra ”almuen” i Det Jarlsbergske Værk - og er datert tilbake til 1778. (Foto: Ivar Vik).

Dåpsfatet i tinn skriver seg fra 1689. Historien ellers er ukjent. (Foto: Ivar Vik).

skjedde i 1737 - for mer enn 270 år siden. Bakgrunnen var at befolkningen på Konnerud økte sterkt – og spesielt innslaget av tyske gruvearbeidere ble stort. Klimaet og levemåten bidro til hyppige dødsfall, skriver Thoresen. I mangel av kirkegård måtte begravelsene skje i Skoger kirke. Man kan jo tenke seg hvilken tid som gikk med til en begravelse - og når hele gruvemannskaper skulle følge med begravelsefølge og seremonien.

Grev Wedel som slet med å få endene til å møtes i driften av gruvene bestemte seg så i 1737 å søke kong Christian den sjette av Danmark og Norge om å få anlegge kirkegård og kirke. Han søkte om å få en begravelsesplass for Verkets døde – en kirke i nærheten for værkets allmue.

Svaret kom i juli samme år – datert Fredensborg slott den 12.

”Kirkegaarden skulle anlegges på et bekvemt sted på Svarterud gård. Jorden skulle vies av enten biskop eller prost - og så kunne de avdøde Bjergfolk derudi begrades. Med tiden kunne man også tillate oppført en liten kirke på samme grunn, hvori gudstjenesten av Presten til Sande Prestegjæld for Bjergfolket kunne forette ” for å sitere fra boka til Thoresen.

Hvor ble så kirkegården anlagt? Derom hersker det noen tvil.

Var det på Svarterud – ikke langt unna Konnerud Trevare og Verkenselva ned mot Svingen i Skoger,- eller på Ekholt – dagens kirkegård? I daværende Skoger Historielag hadde man en runde på dette for noen år siden, da man mente det var grunnlag for å hevde at plassen på Svarterud ble benyttet til kirkegård – i en viss utstrekning. Kanskje fant man ut at det også ble en altfor lang vei, og tok i bruk plassen på Ekholt.

Konnerudverket gikk dårlig for greven, så noen kirke ble ikke bygget. Dåp og nattverd ble utført i Skoger kirke. Andre kirkelige handlinger foretok man rundt omkring, blant annet på grevens egen gård på Konnerud. I 1747 hadde man tegningene klare til en kirke, men pengene manglet.

Kirken ble til kapell

Så i 1760 fikk man reist et lite kapell. I en omtale av Konneruds kirkehistorie i forbindelse med 100 års-jubiléet for Konnerud gamle kirke i 1958 skrev daværende prest på Konnerud, pastor Jan Aas, at man under restaureringen fant restene av en gammel mur under kirken. Derfor er det en rimelig antagelse at den første kirken på Konnerud ble bygget der gamlekirken ligger i dag.

Det var et grovt bygg som minnet om en låve – men med den forskjell at bygget hadde seks vinduer. Var den enkel i sitt ytre, kan man bruke den samme karakteristikken om interiøret. Her sto det noen benker og avdelte stoler, ingen altertavle og en simpel prekestol.

Slik fremsto Konnerudverkets kapell fram til 1777. Da trådte greven inn på arenaen. Han var blitt eneeier av Konnerudverket.

Han fikk høre om kapellets elendige forfatning, og satte straks i gang med tiltak. Fornødne materialer og arbeidslønn til restaureringen bidro greven med. Grevens omsorg for kapellet inspirerte innbyggerne til å skaffe til-

veie et alter med ornamenter, altertøy og en altertavle.

Men man sto overfor ytterligere en utfordring: Klokketårn.

Kirkeklokken var nemlig anbrakt mellom to staure lavt over bakken.

Innvånernes fattige kår og kapellets ringe inntekter hindret et utbredt ønske om å få et klokketårn. Men i 1794 var Claus Nicolaus Scavenius verkseier på Konnerud. Han tilbød å levere spiker fra eget verk og noe materialer, og fikk med seg oppsittere til å gjøre jobben og skogeiere til å stille med visse tresorter – hva nå det var.

Klokketårnet kom på plass, og man gikk faktisk til anskaffelse av ytterligere en kirkeklokke.

Almuens bidrag

Men Erland Thoresen har bidratt med mer enn formelle sider ved anlegg av kirkegård og kirke. I sine notater har han også med noen fakta omkring hva han benevner som almuens kontingent til kirken og presten.

I den tiden Konnerudverket var i full drift hadde man en ordning med ofring under de store høytidene. Under ofringene fulgte man rangstigen innenfor Konnerudverket. I grevens tid var det slik at direktøren først var fremme med sitt offer – så trådte han tilbake, for så på nytt gå fram med sitt personlige offer. For betjentene var det overlatt til deres behag å gi et beløp, mens det grovt sett var fastlagte beløp på mellom 24 og 10 skilling for stigere, smeltere og menige arbeidere. Disse beløpene ble trukket i lønn – og overlevert presten.

Man fornemmer et vel regulert kirkeleg samfunn når man studerer historien. Her var det faste satser for gravplass – for leie av likbære og sågar for ringing med kirkeklokka i tilknytning til begravelser. Uten å gå i detaljer på satsene hadde de en klar sosial profil. De som hadde de største inntektene måtte ut med de høyeste gebyrene.

Erland Thoresen slår fast at det var en umulighet å basere kirkens økonomi på antall døde. – Endog i det på dødsfallene fruktbareste år blir inntæktene temmelig ubetydelige, skriver han. Derfor ble den sikreste inntekten til kirken den årlige kontingenten innvånerne måtte betale. Den var i sin tid åtte skilling for en familie.

Det var også krystallklare bestemmelser om hva som skulle skje når det inntrådte dødsfall i gruvene. Når en arbeider døde hadde hans nærmeste foresatt ved verket ansvaret for begravelsen. Han måtte organisere folk til å grave, skaffe kiste og folk til å bære den. En visestiger skulle gå først i likfølget som skulle omfatte to menn fra hver gruve. Alle skulle stille i sin bergmannsdrakt. Det er imidlertid verdt å merke seg standsforskjellen ved begravelser. I pakt med hvilken status man hadde – om man var understiger, overstiger eller direktør – økte man størrelsen på likfølget. For de som

hadde overordnede stillinger bar man marskalkstaver og Verkets fane i prosesjonen.

Når man ser det detaljerte opplegget for gjennomføringen av begravelser- og avstanden ut til Skoger gamle kirke, er det forståelig at dette kostet ressurser – i tid og penger for driften av Verket.

Ikke flust med midler

Erland Thoresen oppsummerer i sine notater at kirken ikke akkurat hadde flust med midler

Flere års inntekter måtte man spare, ”inden de bliver tilstrekkelige til endog at gjøre en ubetydelig reparasjon. I følge herav kan man lett slutte seg til at Kirkens forfatning ikke er den beste; dog er den i betraktning av innvånernes små kaar, og ringe inntekter, heller ikke i en så ussel forfatning, som man lettelig kunde ledes til at forestille seg.”

Fram til sommeren 1957 var disse messehaglene i bruk i Konnerud kirke - det ene mørk og det andre brun/burgunder. Alder og historien bak er ukjent. (Foto: Ivar Vik).

Dette var status for kirken på Konnerud ca. 1790. Tar man videre en titt på de kirkelig protokoller, regnskapsbøker og visitasprotokoller i årene framover er det rutinemessige ting som tas opp. Tema var rengjøring av kirken, snømåking og ringing. Det var almuen som bar byrdene – og sørget for samsvar mellom inntekter og utgifter.

Reparasjon umulig

Så gjør vi et historisk hopp fram til 1853, og visitasberetningen som ble avlagt. Den slår fast at "Jarlsbergværks Kirke" er i en sådan Tilstand at dens Mangler ikke antages at kunne avhjelpes ved nogen Reparation. "Anbefalingen var kort og godt at man bygde en ny kirke, og at man måtte søke "Understøttelse af det Offentlige." I tilgjengelige arkiverte dokumenter fra blant andre Skoger prestekontor, kan man lese om en rekke møter knyttet til kirken på Konnerud – reparasjon kontra ny kirke. Jarlsbergværks Communerepresentation fikk høsten 1854 fullmakt av formannskapet i Skoger til å engasjere en arkitekt til å vurdere kirken - og framtiden. Den velkjente Drammensarkitekten Georg Fredrik Wilhelm Hanstein ble engasjert. Raskt slo han fast at reparasjon var umulig.

Etter hvert kom planene for en ny kirke på bordet. Prisen lød på den "udforderlige sum av 1811 Spd 4 Ort og 4 s." Som et eksempel på hvilken sum man snakket om opplyses at de årlige utgiftene til fattigvesenet beløp seg til 240 Sp. Med andre ord en ny kirke ville kreve sju og en halv gang et års utgifter til fattigvesenet. Kommunen sa da også nei i første runde.

Men sterke krefter jobbet videre med saken. Høsten 1855 kan man blant annet lese i et brev fra kirkelig hold til Skouger Sogns Formannskab etter et visitas av biskopen, at man fant det å bygge ny kirke "for det Lille fatti-

ge distrikt hensiktsmessig". Debatten knyttet til finansieringen var levende, og det ble påpekt at man måtte "indgive underdanigst Ansøgning derom til Kongen samt paatage sig Ansaret for laanet". Sognepresten i Skoger Hans Nielsen engasjerte seg meget sterkt i kirkebyggingen på Konnerud – som ble realisert i hans tid i sognet. Han ivret minst like mye for at hovedsognet skulle få en ny kirke. Skoger nye kirke ble imidlertid ikke ferdig før i 1885.

Arkitekt fra Drammen

Etter hvert ble vedtaket om bygging fattet. Arkitekten var den samme som i 1854 la fram prosjektet som ble karakterisert "udforderlige" – nemlig Georg Hanstein. Han var drammenser og etablerte sin egen praksis i byen, bare 27 år gammel. Han tegnet en rekke bygninger – ikke bare i Drammensområdet. Av kirker nevner vi Nedre Eiker – som ble innviet to år seinere enn Konnerud kirke og Svelvik kirke. Våningshusene på Frydenhaug og Fløya var tegnet av Hanstein. Rådhus, sparebank og fengsel i Kongsberg, samt fengsel i Nes – alle rundt 1860 - kom fra Hansteins tegnebrett. Konnerud kirke er en langkirke med skip og kor i ett rom under et stort sadeltak. Taket har sin mønretnings nord syd. Sakristiet som ligger ved kirkens nordgavel antar man er bygget til noe senere. Panel og annet treverk til kirken mener man ble skåret på en av bygdesagene i Skoger.

I arkivene fra prestekontoret i Skoger finner man å lese at biskopen den 18.februar i 1858 fikk beskjed om at Jarlsbergværkets nye kirke antas å være ferdig til innvielse om en måneds tid. Biskopen ble anmodet om å bestemme dagen, og treffe de nødvendige foranstaltninger. Innvielsen ble lagt til palmesøndag, men biskopen meddelte at han ikke hadde anledning til å delta, og overlot det til prost Voss.

Innvielsen

av kirken ble en stor dag for Konnerud. Drammens Tidende hadde et omfattende referat fra begivenheten. Avisen kan fortelle om en avdeling fra artilleriet som paraderte, og at et stort følge av prester, bygningskommisjon og mange gårdbrukere gikk i prosesjon til og fra kirken. Det var lærerne ved allmueskolene i bygda og nabosognet som sto for sangen under arrangementet. Avisen gir stor honnør til arkitekten for en vennlig, lys og smukk kirke, og at den burde være et mønster for andre kirkebygg av tre.

Klokkene manglet

Da man inviterte til innvielse av kirken var det klart at klokkene ikke ble ferdige. Dette ble beklaget overfor biskopen. Klokkene fra den tidligere kirken som var revet, ble oppbevart i et skur på kirkegården. Man fant det ikke bryet verdt å henge dem opp i tårnet så klokkene ble rigget opp på et stativ på kirkebakken.

De nye klokkene ankom kirken først i august i 1858, og fikk sin naturlige plass i klokketårnet. Den største er 73 cm høy og med en diameter på vel 75 cm, men den minste er rundt 20 cm. mindre. De er støpt hos det velkjente O. Olsen klokkestøperi på Nauen ved Tønsberg. Innskriften på den store er: "Lyd til Herrens pris og ære at din Klang må budskap bære om han hielp i al vor nød om hans trøst i liv og død". Dessuten er det støpt inn fakta om at klokkene er støpt til Jarlsbergs Værks kirke Aar 1858, og leverandørens navn.

På den minste klokken kan vi lese "Hør min lyd, kom og nyd de Guds gaver kirken haver".

Konnerudfolket tok vel i mot sin kirke, og statistikkene fra de første årene forteller om et godt besøkt gudshus. Den første ordinære gudstjenesten - første søndag etter påske i 1858 - var det hele 86 som gikk til alters. Tre uker senere var det 72 altersgjester. 1. søndag etter trefoldighet gikk hele 131 til alters i kirken.

Dermed var vi på gang med en ny epoke i Konneruds kirkehistorie.

Selv om klokkene ikke var på plass til innvielsen våren 1858, har de kalt inn til gudstjeneste i mer enn 150 år. (Foto: Ivar Vik).

Rike minner for menigheten

Konnerud gamle kirke 1893.

Det er gjort spesiell stas på 150-åringen ved tre anledninger, så langt vi har oversikten over, i dokumenter og avisartikler. Alle gangene har det dreid seg om jubiléer. Interessant er det å registrere at 80-årsjubiléet var det første, da vi ikke har funnet noen markering ved 75 år som er mer tradisjonelt.

Slik omtaler Ingvar E. Garåsen 80-årsjubiléet i kallsboka: "80-årsjubiléet ble feiret ved en festgudstjeneste på søndag 10. april 1938. Konstituert sokneprest Garåsen intimerste i tilknytning til Salme 84: 2-5 og talte om "Jubileumsnåde og jubileumsansvar." Prost H. Erichsen, Horten, talte over dagens evangelium. Konnerud Mannskor sang. Kirken, som for anledningen var vakkert smykket, var helt fylt av menigheten. Biskop Lunde hadde lovet å komme

Interiøret i Konnerud gamle kirke 1893.

og tale ved festgudstjenesten. Imidlertid døde biskopen 12/2. I hans sted var prostens så vennlig å komme. Flere i menigheten uttalte etterpå ”at jubileumsgudstjenesten ble et rikt minne for folket på Konnerud.”

Se godt på venstre side av kirkebygget. Markeringene som er gjort med blyant var forslaget til utvidelse av gamlekirken foran 100 års-jubiléet. Men riksantikvaren sa nei... (Foto: Privat).

100 års-jubileum

Kirken er for liten

Den 17. august 1952 besluttet menighetsrådet å arbeide med planer om ombygging og utvidelse av kirken med sikte på 100 års-jubiléet i 1958. De første planene var menighetsrådet ikke fornøyd med. I januar 1956 lå nye tegninger på bordet.

”Forslaget går ut på at det blir ca. 100 nye sitteplasser i kirkeskipet. Ett nytt kor, to nye sakristier med kjeller under disse. Dessuten et nytt galleri. Menighetsrådet anbefaler dette forslag.” 8. mars 1957 redegjorde pastor Jan Aas

i menighetsrådet for byggekomiteens forslag ang. reparasjon og forandringer i Konnerud kirke, til 100 års-jubileum 30. mars 1958. Samlede utgifter til alle disse arbeider beløper seg til kr. 51 807,10. Innenfor dette beløpet ble det utført tømmermannsarbeider, malerarbeider, elektrikerarbeider og gravearbeider. Det var lokale håndverkere som fikk jobbene på anbud. Alf Nordli fikk tømmerarbeidene, installatør Magnus Nilsen det elektriske – og Harald Wisting hadde gravearbeidene. Alle tre kjent som samfunnsengasjerte mennesker i sitt nærmiljø. Malerarbeidet gikk til et Drammensfirma. Kristoffer Jahren som var kirketjener ledet menighetsrådet.

Utover det som er nevnt ble det ingen utvidelse av kirken. Prosjektet ble for dyrt og kommunen sa nei.

Dermed var det klart for jubileusmarkering:

Feiringen

Biskop Bjarne Skard forettet. Pastor Jan Aas bar for første gang det nye messelag. Det nye orglet som visstnok skal være et av de beste i distriktet, ble også tatt i bruk, skrev Drammens Tidende dagen etter jubileumsfeiringen.

Fra jubileumsgudstjenesten. Prestene er fra venstre sogneprest T. I. Engeland, pastor Jan Aas og biskop Bjarne Skard. Ved denne jubileumsgudstjenesten deltok også vårens konfirmantkull som var benket langs midtgangen. (Foto: Privat).

Etter gudstjenesten var det festmiddag i Velferdssalen på Sundland. – og om kvelden var en stappfull kirke samlet til musikkandakt. Konnerud mannskor deltok, og kjente navn var Vessa Hansen, organist Bjørn Nordem og Ragnar O. Skrede.

I avslutningen av sin omtale skrev Drammens Tidende: - Det mest gledelige for menigheten er kanskje at kirken nå er satt i slik utmerket stand. Innvendig er den meget pen, og den er også blitt rummeligere, samtidig som den har et intimt preg; en lykkelig kombinasjon av en stor og en liten kirke, en kirke som står høyt i folks bevissthet.

Kristoffer Jahren, formann i menighetsrådet ved 100 års-jubiléet.

Prosesjonen av prester og menighetsråd på vei ut etter gudstjenesten. Foran biskop Bjarne Skard, prost E. G. Storesund, sogneprest T. I Engeland, sogneprest Birkeland, hjelpeprest Jan Aas, sogneprest Garpestad, Anna Solbjørg, Arne Steen Karlsen (delvis skjult), Einar Mortensen, Knut Fjellvang, Torolf Thorvaldsen, (ukjent). (Foto: Privat).

Orglet i gamlekirken kom på plass til 100 års-jubiléet. (Foto: Ivar Vik).

150 års-jubileum

Jubiléet ble feiret med jubileumsgudstjeneste søndag etter påske, den 30. mars 2008 kl.11. Kirken var fylt av innbudte gjester, samt nåværende og tidligere Konnerudværing. Noen av de deltagende prester bar den gamle samarien med pipekrage. Gudstjenesteliturgien hadde innslag fra den gamle alterboka, bl.a. kløkkerbønnen, syndsbejennelsen og menighe-

tens forbønn. Sogneprest Finn Kristian Marthinsen intimerter i tilknytning til inskripsjonen på kirkeklokkene. Biskop Laila Riksaasen Dahl prekte over dagens tekst i Johannes evangelium 21: 1-14.

Umiddelbart etter gudstjenesten var Sanitetsforeningen vertskap for en god og hyggelig kirkekaffe på Sanitetshuset. Under kirkekaffen var det hilsener og gaveoverrekkelser.

Interiør fra den praktfulle gamlekirken. (Foto: Ivar Vik).

Lysekronen i messing gir inntrykk når man treder inn i kirken.

På ettermiddagen var det jubileumskveld i kirken. Igjen var det svært godt besøk til tross for et heftig regnvær med sur vind. Det var flott konsert med Veslemøy Solberg, Sven Ohrvik, Felix Johansen, Sverre Moe og menighetens organister. Kveldens kåsør var Ole Kristian Mortensen som tok oss med gjennom kirkens historie.

Jubileumskvelden skulle avsluttes med fakkeltog fra Konnerud gamle kirke til den nye kirken, men været forhindret fakkeltoget. I privatbiler og buss kom folk til Konnerud arbeidskirke, og der var det varmrett og avslutning av en vellykket jubileumsfeiring.

Sangeren Sverre Moe under jubileumskvelden.

Veslemøy Solberg og Sverre Ohrvik underholdt på jubileumskvelden.

Barne og minigospelkoret akkompagneres av Edward A. Rogers under jubileumsgudstjenesten, der blant andre biskopen og tidligere og nåværende prester på Konnerud deltok. (Fotos: Ivar Vik).

Kirkens inventar forteller om kulturhistorie og giverglede

Staker og krusifiks på alteret er symbolet på givergleden blant enkeltpersoner og organisasjoner på Konnerud. (Foto: Ivar Vik).

Det fysiske innholdet i Konnerud gamle kirke forteller spennende og interessant kulturhistorie. Det forteller også om en giverglede fra folk og personer i nærmiljøet. Menigheten var glødende opptatt av sin kirke.

Men historien kan også fortelle om en annen utvikling.

Med reformasjonen fulgte bl.a. at den kirkelige utsmykning ble redusert til et minimum. Alt som minnet om katolsk fromhet og kirkeliv, skulle fjernes. Vakre malerier og ornamenter som kunne bringe tankene i retning av helgendyrkelse og Maria-tilbedelse måtte bort. Mye av kirkehistorisk og kulturell verdi gikk tapt. Og gudshusene ble nokså sterile i sin ramme omkring den gudstjenestefeirende menighet. Men i århundrenes løp har holdningen til kunsten som evangeliefremidler endret seg til det positive.

Altertavlen

er som regel den mest iøynefallende utsmykning i en luthersk kirke. Den eldste altertavlen vi har i Konnerud kirke har motiv fra nattverden. Det er muligens malt i 1777 av bondemaleren Markus Bjørge. I referatet fra innvielsen av Konnerud kirke i 1858, skrives det følgende i Drammens Tidende nr. 75: "Den venlige lyse og smukke Kirke med Taarn og Spir geraader Bygmesteren, Hr. Arkitekt Hanstein, til al Ære, og burde være et Mønster for andre Kirkebygninger af Træ i denne Størrelse. Hva der støder Øiet, er det mindre takkelige Alterbillede, forestillende Nadveren, formentlig fra den gamle Kirke. Man tør haabe, at noget bedre snart kommer i stedet."

Men det skjedde først i 1916, altså 58 år senere. Da skjenket grosserer Anders Brecke i Drammen et alterbilde

*De fem feltene på prekestolen stammer muligens fra 1760.
(Foto: Ivar Vik).*

der motivet er Nikodemus hos Jesus. Han bodde på Brekke på Konnerud i deler av sitt liv. Oljemaleriet er utført av Niels Dahl. Det er fortsatt alterbilde i kirken, mens "det mindre Tækkelige Alterbillede" henger på vestveggen over trappen opp til prekestolen.

Prekestolen

skulle ha en framtrедende plass, for den lutherske kirke skulle være en "Ordets kirke." Forkynnelse på et språk og i en form som alminnelige, ofte "ulærde" folk forsto, var viktig. Prekestolen skulle være med å løfte fram budskapet. I Konnerud kirke er det fem felt på "stolen" som muligens stammer fra 1760, og i feltene er det bilder av Moses og de fire evangelistene. Bildene er malt i samme stil som det gamle alterbildet, og det kan tyde på samme kunstner.

Sølvkalk

ble gitt til kirken av Konneruds innbyggere i 1778.

Særkalker

Under nattverdsfeiringen drakk menighetens folk av samme felleskalk. Selv om presten tørket av kalken for hver ny mottager, var det et spørsmål om sikker hygiene. Ikke minst ble problemstillingen aktualisert i forbindelse med fare for smitte av tuberkulose.

I 1934 besluttet menighetsrådet at særkalker "skal anskaffes så snart midler dertil kan skaffes. Det blev pålagt sognepresten å søke Skoger Sparebank om et beløp av 150 kr. dertil."

Året etter har man fra banken mottatt kr.100,- til dette formålet. Etter innhenting av priser, bestemmer menighetsrådet 10. april å kjøpe 34 særkalker i nysølv til en pris á kr. 3,25 pr. stk. En tilhørende øse skulle kjøpes samtidig.

Døpefonten

har fire sider med riflede hjørner. På to sider innskåret kristogram, og på to sider due som stuper ned. Døpefonten ble blant annet restaurert til 100 årsjubiléet. I 2005 ble døpefonten malt opp igjen av Gustav Brenna.

Døpefonten. (Foto: Ivar Vik).

Dåpsfatet

i tinn er fra 1760. Det var en gave fra sogneprest Christopher Poul Hammer og hans kone Regitza Winge Hammer. Det er også ei dåpskanne i tinn, men det er usikkert om den er like gammel.

Dåpskannen i tinn har det ikke vært mulig å datofeste, Ett er sikkert, den er produsert av Tønsberg Tinn. (Foto: Ivar Vik).

Dåpskanne

”Fra en del venner av kirken var det innkjøpt en ferdiglagd dåpskanne. Menighetsrådet fant etter omstendighetene å skulle ta imot gaven med takk. En vil dog innskjerpe at gaver til kirken ikke bør bestilles før menighetsrådet har tatt standpunkt til gaven.”

Krusifiks

15. november 1954 besluttet menighetsrådet å få anbragt et krusifiks på alteret, og overlater til sognepresten og Konnerud kirkeforening å ordne med det.

Ny messehagel

En ny hvit messehagel ble i juni 1957 overrakt som gave til Konnerud kirke fra frøken Aagot Bastiansen, Solbakken, Konnerud. Den er sydd i Husflidsforeningen.

Høytaleranlegg

ble kjøpt inn til kirken i 1969.

Gaver fra Kirkeforeningen

Kirkeforeningen var en god bidragsyter til kirken gjennom mange år. Noen av bidragene var fat og skuffe til bruk ved jordpåkasting ved begravelser/bisettelser, sølv kollektskål, rød gulvløper og rødt antependium med Kristus-monogram i gull. Dessuten bidro foreningen med penger til ulike formål, bl.a. til piano.

Nye gardiner og gulvløper bekostet foreningen til kapellet.

Lesepult

15. januar 1978 ble den nye lesepulten innviet i kirken. Svein Nybø hadde utført arbeidet. Han var et ivrig medlem i menighetsarbeidet. Nybø flyttet fra Konnerud til Sogn hvor han driver eget begravelsesbyrå.

Offerskål

På et menighetsrådsmøte fortalte Nybø at pengesedlene ofte flagret og fløt utover når det var ofring. Han tilbød seg å lage en kurv eller bøsse på en søyle, som kunne settes frem hver gang det var ofring.

Senere på året i 1979 hadde bygningsrådet hatt befaring i kirken og kapellet, og bl.a. lesepulten og offerskålen som Nybø har laget, ble behørig beundret og rost.

Naturbilde

I 1985 gav pensjonist Arnt Lohrman-Berntsen et bilde av Konnerud kirke som han hadde laget i naturmaterialer.

Prekestolklede

Nytt prekestolklede og lesepultklede ble kjøpt i 1991.

Porselensvase

På alteret står to blomstervaser med Konnerud kirke som malt motiv. Disse fikk kirken som gave fra Øvre Konnerud Misjonssamband.

Flomlys

ble satt opp i 1960. "Flomlyset vil bli benyttet i tiden fra sommertidens opphør til sommertidens begynnelse. Lyset tennes en og en halv time etter solens nedgang, og slukkes kl. 22.45. I juleuken vil lyset slukkes kl. 01.00 og tennes kl. 15.30."

Konnerud gamle kirke slik Konneruds befolkning kunne beskue den etter renoeringen i 2005/2006. (Foto: Ivar Vik).

Fra sjenerende hete til plagsom kulde

Oppvarmingen av kirken i vinterhalvåret har vært et tilbakevendende tema. Menigheten klager over altfor kald kirke, og menighetsrådet forsøker å finne løsninger. 21. april 1949 skriver menighetsrådet et nokså langt brev til Skoger formannskap om dette.

Bl.a. sies det: "Til oppfyring av hele kirkerummet, inkludert galleriet, fins det bare en enkelt ovn. Den er plassert oppe i koret, altså et par trinn høyere enn golvet i kirkeskipet, med den følge at mens presten og klokkeren er utsatt for en høyst sjenerende hete, er de kirkesøkende ellers utsatt for en plagsom kulde særlig mellom benkene og langs gulvet."

I 1951 ble det endelig fattet vedtak om oppvarmingen. Og i januar året etter puster menighetsrådsmedlemmene lettet ut: "Den elektriske oppvarmingen er nu ferdiglagt, og prisen overstiger ikke anbudsprisen. Efter uttalelse fra menigheten er man helt tilfreds med anlegget."

Denne tegningen av DTs illustratør Tor Kvarv skulle klart dokumentere de omtalte tilstandene i forbindelse med tidligere tiders gudstjenester.

Kirkegården - dens historie

Konnerud var frem til 1752 underlagt Sande prestegjeld og folk ble begravd ved Skoger gamle kirke. Dette var en tungvint løsning med lang vei og ikke minst under Konnerudverkets drift hvor det var relativt hyppige begravelser.

I 1737 fikk "greven" som eide Verket tillatelse til å etablere en ny kirkegård nærmere Konnerud. Den var opprinnelig planlagt på gården Holland like ved "Svingen" men ble etter hvert plassert der den ligger i dag.

Kirkegården antas således å være godt over 250 år og det kunne jo vært historisk spennende å vite hvem som var begravd hvor m.v. Oppteignelser om dette er lite tilgjengelig og en må i dag forholde seg til det man kan lese på eksisterende gravstøtter.

Eldste støtte fra 1894

Et gravsted eksisterer som hovedregel i 20-25 år og kan fornyes i en tilsvarende periode. Gravstøttene blir ofte stående og utnyttet i flere generasjoner og på Konnerud Kirkegård finner vi inskripsjoner på folk som er født på 1830-tallet og som ville vært ca. 175 år i dag. Den eldste gravinskripsjonen som vi finner på støtte i dag er fra dødsfall i 1894 dvs. vel 30 år etter at kirken ble bygget, men som nevnt var det kirkegård her lenge før den tid. En lokal kirkegård er jo på en måte et

Foto over den gamle kirkegården fra 1949. Vi ser gården Justisborg nedenfor kapellet der hvor parkeringsplassen ligger i dag. Her bodde en justissjersjant under verkets drift og senere kirketjenerbolig hvor familien Gomperud bodde.

speilbilde av den lokale befolkning og den lokale familiestruktur. Under jorden er jo alle like, men vi skal ikke gå langt tilbake før gravstøttens utseende og gravplassens størrelse ga signaler om avdødes posisjon og/eller rikdom i bygda. På Konnerud er det meste av dette borte, men vi trenger ikke bevege oss langt før vi finner gravsteder med smijernsinngjerdingen m.v.

I 1939 ble det besluttet å få kirkegården kartlagt og ført à jour i henhold til biskopens forlangende. Dette kommer opp igjen på flere møter. Man ønsket og få utarbeidet et fullstendig kirkegårdskart, samt regler for kirkegårdens fremtidige bruk.

Herredsgartneren jobbet med saken, og kirkevergen gjorde forsøk på å føre protokoll over gravstedene i best mulig nummerordning. Det var ingen enkel sak. Etter innspill og endringer, står det i sak 1 på menighetsrådsmøtet 21.februar 1940: *"Kirkevergen la frem rids av kirkegården som den for tiden forefinnes med nummer på de forskjellige graver. Han fremviste også protokoll som var ført i henhold til ridset. Dette er tenkt til midlertidig bruk inntil man får ny regulering på kirkegården."*

Standardisert

I de senere år er gravplassens størrelse standardisert og i et menighetsrådsvedtak i 1951 ble det besluttet at gravstedet skulle være 2,50 m x 1,40 m. Det er opp til den enkelte familie å skaffe gravstøtte til veie. Det er i dag heller ikke aksept med for utpregede avvik i så måte. På noen gravstøtter er ikke angitt datoer i det hele tatt, men kun familiegravsted for den og den familien.

Utvidelser

10. mai 1925 ble det gitt samtykke til at Konnerud Kirkegård utvides med

et dertil utsett ca 1200 m² stort jordstykke.

I november 1945 henvender Konnerud bygningsråd seg til menighetsrådet med forespørsel om det har interesse av at en del av eiendommen til Thora-rin Kristiansen, som støter opp til kirkegården inntil kapellet, blir innkjøpt til utvidelse av kirkegården.

Det ble en lang prosess som varte i over fem år. Konklusjonen ble at man overtok to jordstykker idet det ene grenset inn til eiendommen Gramsborg som senere var aktuell som del av kirkegården. Kostnaden ville bli ca. Kr. 1.300,- etter en m² pris på Kr. 2,75.

11. mars 1951 la herredsgartneren fram den nye reguleringsplanen for kirkegården til behandling i menighetsrådet. Planen omfattet ca. 800 gravsteder, og kirkevergen fikk i oppgave å innhente anbud på oppsetting av gjerde.

Utvidelser - en prosess

I 1956 sluttet Menighetsrådet seg enstemmig til arbeidsutvalgets forslag om at Konnerud kirkegård utvides, og at utvidelsen blir begrenset av følgende linjer:

I rett linje langs søndre kirkegårdsgjerde ut nordover til de eiendommer som på reguleringsplanen er avsatt til husstander, videre vestover langs disse kantene og til det stykke ved kirkens pumpehus som allerede tilhører kirkegården. I alt dreier det seg om ca. 2 mål.

"Menighetsrådet bestemte at nederste felt tas i bruk som urnelund og øverste felt som vanlig gravplass."

14. desember 1972 samtykker departementet i at Konnerud kirkegård blir utvidet med et ca. 16 dekar stort dertil utsett jordstykke av eiendommen Gramsborg.

Denne "kirkegårdsparsell ble vigslat av prost Dahle Allehelgensdag, den 4. November 1973 etter høymessen i

Konnerud kirke. Menighetsrådets formann, Thorolf Thorvaldsen, talte til innledning, og sogneprest Torgersen deltok i skriftlesning og bønn.”

Kirkegårdsmur og gjerder

I 1939 drøftet menighetsrådet ”inngående innkomne anbud på kirkegårdsmur, og blev tilslutt stående ved et anbud på såkalt Aalesundsmur (spekket natursten), med anbud fra Anders Hallerud. Han skal sette muren ned på 0,80 m som av menighetsrådet og den valgte komite blev ansett som tælefritt. Muren skal være 1 m over bakken (høyeste kant), bredde 0,50 m. Den skal utføres med lys granittsten til veien, og støp mot kirkegården. Pris pr. l. m. kr. 23,- alt inklusivt.”

Men så enkelt var det ikke. Det kom innsigelser fra naboer og kirkegårdsarkitekter.

Sistnevnte mente det måtte settes opp en gråstensmur. Tidligere vedtak ble omgjort og nytt anbud førte til at Walter Danielsen fra Skoger fikk jobben for kr 10 pr løpemeter.

Muren skulle være en meter høy og 80 cm bredde i bunnen og 60 cm på topp.

5. september 1951 bemyndiget menighetsrådet kirkevergen til ”å få arbeidet bortsatt med oppsetting av flettverksgjerde langs kirkegårdens vestside. Det skal sørges for gangport i gjerdet inn mot veien nedenfor kapellet.”

Titler

For en to-tre generasjoner siden var det ofte mer alminnelig å bruke titler på folk i ulike sammenhenger og da i hovedsak titler som gav en viss posisjon i samfunnet. Så sent som på 1950-tallet finner vi bruken av titler på gravsteder. Vi har notert oss noen titler som fortsatt er å finne på Konnerud kirkegård. Sparebankdirektør, bankdirektør, gårdbruker, sjømann, kommunekasserer, maskinist, handelsborger og bestyrer.

Mange gamle Konnerud-familier

De eldste gravene ligger naturlig nok nærmest oppgangen til kirken og på begge sider nærmest kirkebygget. Her finner vi mange kjente Konnerud-navn med lang familiehistorikk. Ved

Et bilde med høststemning fra den øvre delen av kirkegården. (Foto: Ivar Vik).

å studere gravsteinene ser en også at det var mange kjente familier som ble gift med hverandre. Konnerud hadde også et betydelig tilsig av folk fra nabobygdene og spesielt Eiker og Sande. Grunnet manglende tilgjengelige opptegnelser er det ikke mulig og lage noe strukturert tilbakeblikk over dette. Vi kan således ikke gi noen fullgod oversikt, men velger allikevel å nevne en del godt kjente familier basert på egne skjønnsmessige kunnskaper og så får de andre som ikke er nevnt ha oss unnskyldt.

Vi understreker at vårt utgangspunkt er eksisterende gravsteiner i 2009 - og ingen historisk oversikt over gamle Konnerud-familier.

Engebreetsen

Den eldste personen som fortsatt har påskrift på gravstøtten er Thorvald Engebreetsen (1832-1907). Han var både gårdbruker, salmaker og politiker og en meget ansett person på Konnerud og i Drammen. Han drev som salmaker i Schultz gt. i Drammen, det som senere ble Hotell Norge's gård. Han kjøpte i 1879 Gramsborg (Poppegården-eiendommen som på syd/øst er nærmeste nabo til kirken) for 5000 kr. Han ervervet også "Blybakken" (eiendommene nordvest for kirken) Medlem av Skoger Herredstyre i 33 år og medlem av Skoger Sparebanks direksjon i 30 år. Han ble regnet for å være årvåken, initiativrik og klok og var på den tid den mest innflytelsesrike mann på Konnerud. Han døde på Petraborg,- et hus han bygde som lå tvers over veien for "Poppegården" helt frem til 1960-tallet. I inngangsdøren på Petraborg var det et glassmonter som var formet som en TE.

Bernaas

O. H. Bernaas (1867-1928) kjøpte i sin tid den flotte bygningen på Bernaas som idag kalles "Speiderhuset". Han anla revefarm der og familien hadde et stort trelastfirma i Drammen.

Brekke

Denne gården lå vest for Løvaas og Brekke har en stor etterslekt på Konnerud. Den mest kjente i denne familien var grosserer Anders Brekke (1846-1922). Han var en kjent forretningsmann og bodde på Brekke i 24 år. Han opprettet et legat til skotøy for skolebarn på Konnerud og forærte kirken den nye altertavlen.

Eskerud

Ole Eskerud (1865-1958) kjøpte Hesthagen i 1891 (bruket syd for Stubberudveien innenfor Konnerudkollen) På Konnerud er det mange etterkommere i flere ledd til Eskerud-familien.

Frøiland

Gurine (Emberland) Frøiland (1888-1946) var av en stor familie på Konnerud og gift med Oscar Frøiland. Han var styrmann til sjøs og det til tross fikk de ni barn sammen. De hadde tilhørighet til "Gården" som var en del av "grevens" bygninger under verksdriften.

Gomperud

Hans L.Gomperud (f. 1888) var kirketjener og gift med Petronelle Thorsberg. Han bodde i deler av sitt liv på Justisborg - et bruk som lå der veien

En gammel gravstøtte fra før århundreskiftet med familien Langeland kan stå som representant for de mange kjente Konnerud - familier som har gravstøtter fra før århundreskiftet. (Foto: Per R. Thoresen).

opp til Kirkelunden går i dag. Under verkets drift bodde det en politibetjent her og derav navnet Justisborg. De hadde 6 barn som alle hadde sterk tilhørighet til Konnerud-samfunnet.

Grinderud

Barbro Grinderud (1866-1951) kom fra Gol og ble inngiftet til Grinderud på Stubberud. De fikk sønnen Halvor som ble gift med Esther og de igjen fikk sønnen Erik som driver et mønstergyldig bruk der i dag.

Gulbrandsen

På en grav finner vi navnet Nils Gulbrandsen (1839-1906) som i sin tid eide Lorentzplassen. I samme grav finner vi Tollef Nilsen ("montør'n" som den eldre generasjonen kjenner han omtalt som). Dette var en stor slekt med mange kjente Konnerudfolk og etterfølgende generasjoner.

Halvorsen Stubberud

Andreas Halvorsen Stubberud (1842-1907) bodde på Damstykket- omtrent der "Villmarkshuset" ligger nå og er blandt de eldste familier på Konnerud. I Skogerboken fører mannslinjen oss helt tilbake til 1728 da Andreas' oldefar Halvor Andersen Skarrebraaten ble født. Han var for øvrig pukkstiger ved "Verket". Ellers er det mange som tilhører flere Stubberud-slekter på Stubberud.

Kittelsen

Andreas Kittelsen (1858-1910) er av en kjent Konnerud-familie i flere generasjoner knyttet opp til Solberg eller Røyseplassen i området der den nye kirken nå ligger. Karl Kittelsen (1886-1965) var murmester og har satt opp mange bygninger på Konnerud. Karl's sønn, Hans var en fargerik forretningsmann, med mange "jern i ilden." En av hans sønner Atle er jo en kjent finansmann i Drammen.

Løvaas

Karen (1835-1906) og Ole Løvaas (1837-1911) eide i sin tid Tufte syd

for "gamlekirken" Vi forbinder senere familien med Løvåsjordet som var arena for skoleskirenn og Barnas Skidag i mange år. Deres sønn Kristian var far til 6 barn som alle bodde på Konnerud herunder barnebarnet Gunnar Løvås som var formann i Konnerud IL noen år.

Myrhagen/Hoff/Myhra

Victor Hoff (1884-1948) gift med Asta Myrhagen eide bruket som ligger i trekanten Grubegt./Stubberudveien. Ruth Myrhagen drev hjemmebakery på stedet. Signe Myrhagen ble gift med Stiger Helge Myhra som bodde på Myhra lenger ut på Konnerud.

Pettersvold

Axel Pettersvold (1879-1932) var også av en kjent Konnerudfamilie og sønn av Lars Hansen Pettersvold. Han var gift med Loise Lønnerud. Hans søster Aagot ble gift med Anders Thorrud som kjøpte Gramsborg/Poppegården.

Prøis

Eiendommen ligger øst for Løvås og var fra 1892 eid av Ole Ellefsen Ekholt som var sønn av Nils Nilssen Prøis. Ole var en av sognets mest fremtredende menn og viseordfører 1898-1901.

Grøteig-støtten kan stå som symbol på de familier som kom til Konnerud etter århundreskiftet (1900). (Foto: Per R. Thoresen).

En av hans barn Olaf er annet sted beskrevet under søndagsskolen og som mottaker av Kongens fortjenestemedalje. Ole's datter Martha og svingersønn Martin K. Haugen(f.1884) fra Svarterud overtok senere bruket. En av deres fem barn Ole Karl var en kjent "skaumann", jeger og laftebygger.

Skalstad /Wisting

Skalstad Landhandleri eller Christinelund eiet av A. J. Skalstad (1848-1923) var gift med Karoline Wisting. De og deres sønn Bjørn Skalstad (1889 - 1994) drev butikk i mange år. Både far og sønn var ivrige samfunnsborgere med mange verv. Bjørn var bl.a. kirkeverge i en mannsalder og testamentere sin formue til kirken, hvilket muliggjorde bygging av den nye arbeidskirken.

Bjørn Skalstad hadde ingen barn. Wistingfamilien har mange etterkommere på Konnerud.

Thorrud

Andreas Larsen Thorrud (1834-1918) bodde på Samuelsenvollen og kommer fra en svært gammel Konnerudslekt. Han hadde mange kommunale tillitsverv og var også kirkeverge.

Sønnen Anders (1872-1934) var nr. 6 av 11 barn og ble gift med Aagot Pettersvold. De kjøpte eiendommen Gramsborg (Poppegården) i 1909. I flg. Skoger-boken er dette den eldste familie man på Konnerud kan følge i mannsledd 6 generasjoner tilbake i tillegg til de to nålevende.

1. Jon Pedersen (pukkstiger ved Verket), 2. Anthoni Johnsen, Samuelsenvollen (f. 1759) 3. Lars Anthonsen (Samuelsenvollen) (f. 1799) 4. Andreas Larsen Thorrud (f. 1833) 5. Anders A. Thorrud, Gramsborg (f. 1872) 6. Harald Thorrud (f. 1908) 7. Arnljot Thorrud (f. 1943) 8. Thor Harald Thorrud (f. 1973).

Thorsberg

Emil Thorsberg (1861-1952) ble 91 år Eiendommen Thorsberg som lå i

Gravstøtte over Skalstadfamilien hvor kjøpmann Bjørn Skalstad og hustru ligger. Han var jo kirkeverge i mange år og hans testamentariske gave muliggjorde bygging av den nye kirken. (Foto: Per R. Thoresen).

området ved Konnerudhallen ble i sin tid gitt av "greven" til Erland Thoresen, som var en sentral person under gruvegruften på Konnerud. Emil var medlem av herredstyret og deltok i det offentlige liv. Han hadde 7 barn og bl.a. Magnus f. 1905 (bodde på Pettersvold) og Emil f. 1911 som overtok gården og som en god del Konnerudfolk fortsatt vil huske. For øvrig er det mange etterkommere etter Thorsberg-slekten.

Andre kjente Konnerud-familier

Vi nevner også en del andre familier som er å finne med påskrifter fra før 1900-tallet. Antonsen, Aronsen, Bergflødt, Berntsen, Blomholt, Grøteig, Halden, Hallerud, Jacobsen, Kinnerud, Langeland, Lønnerud, Malmstein, Ringstad, Skjelsbæck, Skjærpholt, Schwencke, Svendsrud, Svendsen, Thoresen, Treholt.

Ordfører Einar Mortensen

På kirkegården finner vi mange herredstyremedlemmer og også viseordførere, men så langt vi har kunnet re-

gistrere finnes det kun en ordfører der. Det er Einar Mortensen (1919-1996) som representerte arbeiderpartiet og var ordfører i Skoger ved kommunesammenslåingen med Drammen 1. januar 1964. Han ble varaordfører i Drammen med Hagbart Kylland som

ordfører. Mortensen var også kommunens representant i menighetsrådet fra 1956 til 1963.

Mortensen kommer for øvrig fra en stor slekt på Konnerud og den eldste registrerte på gravstøtte i dag er hans far Kristian Mortensen (1890-1974).

Ble gravlagt i sinkkiste

Miltbrann er en særdeles smittsom sykdom som rammer husdyr som storfe og lignende og kan også smitte mennesker. I 1937 hadde vi en større miltbrann-epidemi i Skoger og på Konnerud og mange husdyr døde. De ble gjerne brent på åpen mark før de ble gravd ned og gravstedet ble gjerne inngjerdet for å unngå smitte til friske dyr. Vi skal visstnok ha noen slike steder på Vestskauen. På Konnerud døde Jacob Kollerud i 1937 av denne sykdommen og han skal være gravlagt i en "sinkkiste" like før inngangen til kirken. Denne grav var av samme grunn fredet på grunn av smittefaren. Vi kjenner ikke til om fredningen fortsatt gjelder. Kollerudslekten har fortsatt mange medlemmer på Konnerud.

Kilde: Hans Kollerud

Konneruds prester opp gjennom tidene

Konnerud, eller Jarlsberg Verk som det het frem til 1875, har opp gjennom århundredene hatt en omflakkende kirkelig tilhørighet ettersom prestegjelds-grensene endret seg i takt med befolkningstrukturen ellers. Før 1723 lå "Verket" under Lier i likhet med Bragernes. I 1723 ble Bragernes skilt fra Lier og Jarlsberg Verk ble et anneks til Bragernes frem til 1737. Da ble Jarlsberg Verk lagt til Sande. Skoger var da allerede en del av Sande. Fra 1752 ble Skoger eget prestegjeld med Tangen og Jarlsberg Verk som anneks. Fra 1752 bodde sognepresten i Skoger i Tangen helt til Skoger prestegård ble bygd i 1820.

Fra den tid Konnerud lå under Lier (før 1723) er *Daniel Kristoffersen* den første presten etter reformasjonen i 1536.

Deretter nevnes *Peder Øyersen* noen ganger i tidsrommet 1543 – 1553. Han omtales i 1645 som "hederlik og vellerde mann Herr Peder Øyirson sokneprest i Lier ok prost offuer Eger"

Den neste som nevnes er *Oluf Pahrsøn*. Han er omtalt i et dokument fra 1573 og var sannsynligvis prest over Lier (med Bragernes og Jarlsberg Verk) frem til 1603. Biskop Jens Nils-søn forteller at han ble møtt av "herr Oluff udi Lier" da biskopen kom på visitasreise i 1595. Ting tyder på at Oluf var sønn av sin forgjenger Peder Øyersen. Slik har det seg at også Olufs sønn *Christoffer Olufsen* ble den neste presten i embetet. Han ble presteviet 17. oktober 1603. Det skulle bli fire generasjoner med prester fra Peder Øyersen og nedeover, idet også *Christoffer Olufsens* sønn, *Hans Christoffersen* også ble prest i Lier. Om han heter det at han var lærd, men heller ugudelig av seg. Han døde i 1637.

Jochum Wedege var prest i Lier fra

1638 til sin død i 1655. Like etter hans død søkte folket i Bragernes om å bli separert fra Lier, men søknaden ble avslått. Derimot fikk den følgende presten, *M. Poul Hansen* 1655 - 1658 bosted på Bragernes. Han ble også innsatt i Bragernes kirke.

Jens Nielsen

1658 - 1677

hadde både tiltalende og mindre tiltalende sider. I hans tid ble Strømsø kirke bygd i 1667. Han omtales som nidkjær i tjenesten, men visste å få inn tienden. I 1664 utgjorde den 139 tønner korn av forskjellig slag. Kallet var da også et av Norges rikeste. Kallet omfattet på denne tiden Lier, Bragernes, Strømsø og Konnerud. Nielsen gikk ikke av veien for å gå til rettsak mot sine sognebarn hvis han ikke fikk det som han ville. Etter en strid med "generaltollforvalter" Daniel Knoff måtte til slutt biskopen gripe inn.

Jochum Grønbech

1677 - 1682

omtales som "gudfryktig og tålmodig". Grønbech kom allerede i 1663 til soknet da Jens Nielsen trengte en "huskapellan". Borgerne hadde nemlig bedt om å få gudstjeneste på onsdager foruten fredag, søndag og "Frohprekenen" på søndag morgen.

Børge Olsen

1682 - 1692

blir spesielt husket for sin byggevirk-somhet på prestegården.

Hans Angell

1692 - 1728

blir beskrevet som en usedvanlig virksom, lærd og dyktig mann. Han fullførte byggingen av Frogner kirke i 1694. I 1698 tok han doktorgraden i filosofi. Han hadde mer enn nok å

stå i i sitt store prestegjeld med å opprette skoler og reparere kirkene. Han hadde dessuten 22 barn å forsørge fra tre ekteskap. Dette store prestegjeldet ble omsider delt i 1723 der Lier ble eget prestegjeld mens Bragernes også omfattet Strømsø, Strømsgodset og Konnerud. Angell beholdt embetet i Bragernes mens hans sønn Lorentz ble prest i Lier.

Cort Ramshard 1728 - 1738

etterfulgte Angell som sokneprest i Bragernes med Konnerud. Han eide etter datidens forhold et ganske stort bibliotek på 173 bind. I 1737 ble Konnerud skilt fra Bragernes og ble endel av Sande, for så å bli endel av det nye Skoger prestegjeld fra 1752.

Gerhard Winge 1738 - 1752

Blir beskrevet som en meget begavet mann som også hadde poetisk åre. Han var siste prest under det forente Sande og Skoger prestegjeld og var også prost i Jarlsberg prosti fra 1739.

Gerhard Winge.

Skoger eget prestegjeld

Christoffer Paul Hammer 1752 - 1768

Ble født på Eidsfoss i 1718. Faren ville han skulle bli bergverksmann mens moren ville han skulle bli prest, noe han hadde betenkeligheter med pga av en talefeil. Han valgte likevel teologien og var ferdig utdannet prest etter to

Christoffer Paul Hammer.

års studium i København. Giftet seg i 1742 med Regitze Winge, datter av prosten i Sande. Ble først kapellan under sin svigerfar i Sande før han ble sokneprest i nye Skoger prestegjeld fra 1752. Han var en nidkjær og energisk prest. Om sommeren sto han opp kl 4 og om vinteren kl 5. Han hadde et heftig gemytt og det hendte at hans kone måtte stagge ham og førte "Husbesørgelsesprotokoll" med notater om sognebarnas kristelige fremgang. Etter 16 år som sokneprest i Skoger, ble Hammer i 1768 utnevnt til sokneprest i Sande der han ble etterfulgt av sin sønn Hans Daniel Hammer. Det er sistnevnte som sies å gå igjen i Sande prestegård som "den brune mann".

Andreas Chr. Henne 1768 - 1772

Henne var Skogers andre sokneprest. Han ble født i 1735 på Kongsberg. Han var elev ved den kongelige skole i Fredriksberg i Danmark der han i 1753 "...fik en berømmelig examen philosophicum". Cand. theol ble han i 1759. Før han kom til Skoger var han kapellan i Fredrikshald. Etter fire år i Skoger ble han sokneprest i Brunlanes der han døde i 1794.

Frantz Philip Hopstock 1772 - 1773

var 25 år da han kom til Skoger, men ble allerede året etter flyttet av greven til Våle. Senere ble han sokneprest i Tønsberg og i 1808 ble han prost på Toten. At han utmerket seg viser det faktum at han ble utnevnt til ridder av Dannbrog i 1813. Allikevel var han langt fra avholdt på Toten. Han huskes som veldig streng som da han en juledag satte en tjenestepike i gapestokken. Menigheten tok pikens parti og lot det offer som var tiltenkt presten gå til piken i stedet.

Peter Chr. Grønbeck 1773 - 1802

Blir skildret som en meget virksom prest. Det var i Grønbecks tid at Konnerud-gruvene ble nedlagt noe som

førte med seg mye fattigdom. Grønbeck gjorde alt han kunne for å avhjelpe denne nøden.

Andreas Jacob Lund 1802 - 1842

Lund ble født i København i 1771. Foreldrehjemmet hans brant i 1796. Samme år dro Lund til Norge. Ble først kapellan i Hof. I 1800 giftet han seg med Alette Røder. Etter hennes død i 1811, ble han i 1812 gift med Birgitte Popp fra Konnerud. Lund var prest i Skoger og Konnerud i 40 år. Han blir skildret som en meget dyktig prest og en fremragende administrator, og var en prest som satte dype spor etter seg. En gang hadde skinnfellen på sleden forsvunnet. En fattigmann hadde tatt den. "Det ble vel bedre bruk for det der" sa Lund og tenkte på skoene mannen ville lage av skinnet. "Kom til at staa for sin Menighed i et næsten overnaturlig lys" (Dagens Nyt 1918) Fortsatt er han den prest i Skoger med lengst embetstid.

Andreas Jacob Lund.

Christian Fredrik Winsnes 1843 - 1850

Winsnæs ble født i Drammen og var sokneprest i Rolag før han kom til Skoger i 1843. Han fikk opprettet faste skoler i bygda. I hans tid måtte presten forrette gudstjeneste i to kirker 10 helligdager i året. Først kl. 9 i Tangen og deretter kl. 3 på Konnerud. Winsnes tok seg også av skolebiblioteket. Han dro fra Skoger til Fron i Gudbrandsdal. Winsnes døde i 1875.

Christian Fredrik Winsnes.

Hans Nielsen 1851 - 1866

Nielsen var fra Holmestrand der hans far var skipsreder. Han var prest da Konnerud kirke ble innviet i 1858. Arbeidet også for at Skoger skulle få ny kirke. Han ble prost i Nordre Jarlsberg i

Hans Nielsen.

1852 og giftet seg med Anne Dorthea Thurmann og levde med henne i "et saare lykkelig Egteskap" Nielsen hadde i lang tid en konflikt gående med en medhjelper "en stridbar kumphan (kamphane?) " som han til slutt måtte ha biskopens hjelp til å bli kvitt. Hans Nielsen blir skildret som en dugelig prest, men måtte i 1877 søke om avskjed pga sviktende helse.

Conrad Aars 1867 - 1877

Aars ble født i Vestre Aker i 1813 og var sønn av overkrigskommisær Julius Aars. Han ble i 1841 sokneprest i Hammerfest og senere prost i Hafslo før han kom til Skoger. Embetsbøkene

Conrad Aars.

til Aars bærer tydelig preg av at han var en meget påpasselig og nøyaktig ordensmann. Dette gjaldt også skolevesenet han hadde ansvar for. Han døde på kirketrappen på vei inn til gudstjeneste i Strømsgodset kirke andre juledag 1877. Dødsfallet kan ha sammenheng med de anstrengelser han var utsatt for dagen i forveien. Da hadde han først hatt gudstjeneste i Skoger kirke og dro rett derfra i samme ærend opp til Konnerud. Reisen opp dit den dagen var spesielt strevsom. Dessuten hadde han svekket helse på den tiden. Han ligger begravet på Skoger gamle kirkegård.

Lorentz Holtermann 1878 - 1892

Holtermann ble født i Bergen 11. juli 1838 og ble cand. theol. i 1862. Han var lærer i Drammen og Oslo før han i 1870 tiltrådte som sogneprest i Hol i Hallingdal. Etter Skoger var han i Vinger der han døde i

Lorentz Holtermann.

1903. Han omtales som en "nidkjær og varmhjertet prest" og med "varm sympati". Holtermann kunne også til tider være meget streng, og dette var det nok enkelte konfirmanter som fikk erfare. Han nektet en gutt konfirmasjon som under forberedelsene hadde "kikket i boka" og så nektet for at han hadde gjort det. Også prestefruen Julie Petronelle Olstad (f. 1848) kunne være myndig, men de skildres samtidig som "svært gode" og nøye i alle ting. Ekteparet hadde ingen barn, men de adopterte ei jente, Ingeborg. I Holtermanns tid var det mange som meldte seg ut av kirken og inn i den lutherske frikirke og presten tok seg svært nær av dette. Noen frisøndager var det ikke snakk om den gangen. Arbeidspresset i menigheten ble til slutt for stort: "Den hovedsakelige grund til at jeg har troet at burde søge mig bort herfra, er just den at Embetet saa fuldt ut kræver sin mand at jeg om Gud vil lade mig oppleve en fremskreden alder ikke da kan bestride dette Embete uten at holde en Personel Kapelan" skriver Holtermann til biskopen i 1892. Skoger hadde sin siste personellkapelan i 1861.

Peder Olsen Megrund 1893 - 1918

Megrund ble født 22. april 1840 i Gausdal. Under sin studietid 1863-1867 var han hele tiden huslærer og under sin tid som sogneprest i Loppa fra 1868, tok han eksamen i lappisk. Han var i denne tiden også ordfører

og stortingssuppleant. I 1876 ble han sogneprest i Tromsøysundet og prost samme sted i 1879. Både i 1882 og 1885 fungerte han som biskop under ledighet. Han ble gift i 1868 med Anne Sofie Thoresen, stedatter til forfatterinnen Magdalena Thoresen og søster til Suzanne Thoresen, gift med Henrik Ibsen. Om Ibsen ofte har vært gjest ved Skoger prestegård forteller kildene ikke noe om, men ved hans død i 1906 søker Megrund biskopen om permisjon "for at overvære min Svoger Henrik Ibsens Begravelse". I 1904 ble Megrund utnevnt til prost i Nordre Jarlsberg prosti. Sogneprest Megrund var en personlighet som var høyt aktet og respektert av sin menighet. Til hans 75-årsdag i 1915 skriver Drammens blad: "Han har ofret sin kraft på sitt Embete og har herunder hatt den Glæde at vinde en sjelden samstemmig Anerkjendelse" Til dagen ble

Peder Megrund.

han overrakt en sølvbolle til kr 200 og en bankbok på kr 600. Megrund hadde alltid tid for enkeltmennesket, selv når han hadde det travelt. Teologisk var Megrund konservativ luthersk. Megrund ble også i en rekke perioder valgt til forlikskommissær, var formann i skolestyret, et verv presten gjerne hadde den gangen, samt formann i fattigkommisjonen (senere fattigstyret). Likeledes var han formann i legat-styrer. At presten kunne ha det travelt er derfor lett å forstå. I Drammens Tidende for 11. aug. 1911 kunne man lese: "Provst Megrund i Skoger kjørte igaar løbsk ved Kulkompaniet. Vognen kollidert først med en søppelkjerre og derpaa med en Ølvogn, hvorefter den tørnet mot en Gaslygt der sloges skjev. Hverken Provsten, hans Søn eller to Damer der var med, led nogen men". Og at det ble liten tid til ferie skulle følgende søknad vitne om: "Jeg ønskede gjerne efter 6 Aars Forløb at

erholde en liden Sommerferie til en Udflukt til mit barndomshjem i Espedalen, som jeg ikke har seet På 33 Aar”.

Martin Fredrik Thomter 1919 - 1936

Thomter ble født i Dovre 30. aug. 1866 og ble cand. theol. 1892. Deretter var han lærer i seks år. I 1899 ble han stiftskapellan i Tromsø og i 1906 res. kap. i Kværnes. I 1912 ble han sogneprest i Byneset. Han ble gift i 1906 med Anna Winsense Sofie Ask. De hadde tre barn, to jenter og en gutt. Thomter ble en avholdt prest. Han skildres som from og god, men kunne være glemsom til tider. Han var også endel plaget av sykdom, og led nok under dette. Teologisk var han konservativ. Thomter var også i alle år formann i NMS-foreningen. Thomter var prest i en tid med stor innflytting: ”Den i en aarrekke stedfundne indflytning av folk fra hele landet vanskeligjør arbeidet for bevidst menighetsdannelse” skriver Thomter i 1926. Han tenker nok her på arbeiderbefolkningen på Glassverket og i Strømsgodset, der befolkningen er ”Stærkt oppblandet med Socialister”, som han skriver.

Ingvar Eivind Garåsen 1936 - 1939

Garåsen ble født på Svatsum i Gausdal i 1908 og ble cand. theol. ved universitetet i 1931, bare 23 år gammel. Ordinert i Nidarosdomen i 1932. Etter å ha tjenestegjort i Børsa og i Røyken kom han til Skoger som hjelpeprest i 1933 noe han var frem til november 1936. Da ble han konstituert sokneprest i Skoger etter Thomter som sluttet. Garåsen bodde hele tiden i Strømsgodset. Da Strømsgodset ble utskilt fra Skoger 1. aug. 1938 ble Garåsen satt til å bestyre det nye prestegjeldet. Fra mars 1939 ble han

konstituert sokneprest i Holmestrand. Han ble gift med Eva Borge i 1937 i Skoger gamle kirke.

Andreas Birkeland 1939 - 1954

Birkeland ble født i Hornes 18. des 1899. Han var lærer ved Botsfengselet 1918 - 19. Deretter sekretær i Norges kristelig ungdomsforbund på Rjukan i 1920 - 21. Ble cand. theol. på MF i 1926. Han var først sjømannsprest i Baltimore og deretter fra 1928 i Hamburg med ansvar for den norske menigheten i Berlin, før han kom til Skoger i 1939. Birkeland gjorde mye for å sette prestegården i stand. Han stiftet også kirkeforeningen. Som prestefolk under krigen hadde de en både vanskelig og spennende tid. Birkeland skrev flere skjønnlitterære bøker den tiden han var i Skoger bla: ”Kvernstenen”, ”Årer i undergrunnen” og ”Skiftende skydekke”. Dro fra Skoger til Sandefjord der han ble sokneprest. Han ble gift med Solveig Bøhler og de fikk tre barn.

Martin Fredrik Thomter.

Andreas Birkeland og menighetsrådet nektet å følge nazistene under krigen.

Theodor Ingemar Engeland 1955 - 1969

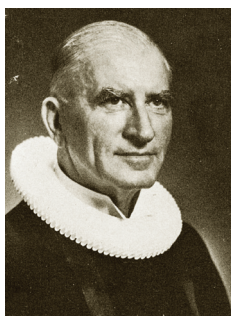
Engeland ble født i Kristiansand i 1899. Ble cand. mag. i 1923 og cand. theol. ved universitetet i 1933. Var fengselsprest på Opstad i over 20 år før han kom til Skoger i 1955. Der deltok han aktivt i menigheten bla som vikarprest også etter sin avskjed. Han skildres som en fin kristen personlighet med en lun og treffende humor. Gift med Marta Vogt fra Drammen i 1934. De fikk tre sønner. Han gikk av med pensjon i 1969, men ble boende i Skoger der han døde i 1977.

Theodor Ingemar Engeland.

Kristian Juul Johansen 1969 - 1971

Johansen ble født i Tjølling 20. nov. 1907. Cand. Theol 1932. Gift i 1936 med Gerd Christophersen fra Larvik. Var lærer i to år før han ble ansatt i sjømannsmisjonen. Johansen var av sjømannsslekt så dette var et naturlig valg for ham. Først tjenestegjorde han i Liverpool, deretter fra 1935 som hvalfangerprest i Cape Town i Sør-Afrika så i Santos i Brasil i fire år under krigen. Ble deretter kalt til London i 1944 og ankom dit etter 80 dager ombord i en engelsk lastebåt. Reiste for Sjømannsmisjonen hjemme fra 1945 og ble i 1947 kretssekretær i Oppland krets. Fra 1950 til 1961 var han sokneprest i Stor-Elvdal og fra 1961 til 1969 var han sokneprest i Tromøy. Sokneprest i Skoger fra 1969.

Kristian Juul Johansen.

Kristian Juul Johansen døde brått 1. nyttårsdag 1971 etter bare 1 1/2 års tjeneste som prest i Skoger og på Konnerud. Han forettet gudstjenesten på

nyttårsdag i Skoger kirke i beste velgående. På ettermiddagen fikk han et illebefinnende og døde på sykehuset på kvelden samme dag. "Hans pliktfølelse var stor og orden og nøyaktighet preget alt hans arbeide. Med sitt gode humør og åpne, vinnende vesen kom han raskt på talefot med folk og vant deres respekt og tillit." skriver hans enke siden.

"For ham var det maktpåliggende å formidle Ordet så klart at hans tilhørere aldri skulle behøve å tvile på den vei enhver må gå som vil nå det evige mål" (fra minneordene) ble av biskopen beskrevet som en "umåtelig dyktig og arbeidssom prest" Res. kap. Birger Gaupås ble tilsatt til å bestyre embetet inntil videre.

Arne Kåre Torgersen 1971 - 1980

Torgersen ble født i Høyland 21. mai 1912, og vokste opp i Stokke. Torgersen ble cand. theol på MF i 1937. Han var først hjelpeprest i Sande 1938 - 1945, deretter kst. sokneprest ett år samme sted. Var deretter

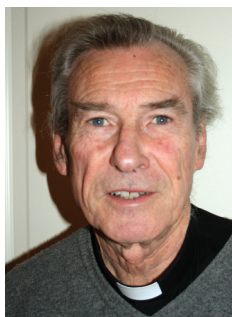
Arne Kåre Torgersen.

sjømannsprest i Antwerpen, Leith og North Shields fra 1946 til 1956. Han var kretssekretær i Sjømannsmisjonen i Tromsø krets 1956 til 1961, res. kap. i Mandal 1961 - 1971 før han ble utnevnt til Skoger. Gift i 1948 med Ruth Wammen fra Tuft i Sande. De fikk tre døtre. "Torgersen virker ikke bare i sine korte men innholdsrike prekener men også som medmenneskelige eksempel med sin vare fremferd og fine vesen" (fra en avskjedshilsen). Døde et halvt år etter avsluttet tjeneste i Skoger.

Bernt Vogt Ramslie 1980 - 2000

Ramslie er født i Hvaler 23. november 1936 og oppvokst i Trøndelag. Han ble cand. theol. på MF i 1963 og or-

dinert i Oslo domkirke juni 1964. Var felprest på Fredrikshald frem til 1965 da han ble utnevnt til kapellan i Askøy. Deretter fra 1969 til 1976 var han sokneprest i Tinn og fra 1976 til 1980 stiftskapellan i Agder, før han kom til Skoger. Ramslie var siste prest som bodde i Skoger prestegård. Han har vært med og bygd tre kirker i sin prestedid, deriblant Konnerud nye kirke. De tre første årene var Ramslie eneprest for et stadig voksende innbyggertall, som i 1982 var kommet opp i 8000. Til avisa Nationen uttaler han følgende i et intervju i april 1982: "Det er jo et hyggelig problem at folk står som sild i tønne under gudstjenesten. Men for å få plass til alle må vi øke frekvensen, slik at vi holder gudstjeneste både søndag formiddag, ettermiddag og kveld." Ramslie ble gift i 1960 med Ingjerd Enger fra Drammen. De har tre døtre. Ramslie bor fortsatt på Konnerud og har tatt på seg flere vikartjenester etter at han ble pensjonist.

Bernt Vogt Ramslie.

Bjørn Vidar Lie

2001 - 2006

Født i Drammen 27. april 1953.

Oppvokst i Øvre Eiker. Cand. theol fra MF 1953, ordinert i Hammerfest kirke 1984. Kallskapellan i Hammerfest 1984 - 88. Res. kap. I Nordre Land fra 1988 - 95.

Kapellan i halv stilling i Strømsgodset fra 1995 - 2001. I denne perioden var han også en tid sykehusprest på Kongsberg og adm.leder i Strømsgodset. Sogneprest i Skoger 2001 - 2006. Tok fagene pedagogikk ved UiO i

Bjørn Vidar Lie.

1985 og organisasjonspsykologi og ledelse ved BI i Drammen i 1997. Han giftet seg med Rønnaug Liborg fra Askim i 1979. De har to døtre. De ble skilt 2007. Han er fortsatt sokneprest i prestegjeldet, men nå med spesielt ansvar for Skoger sogn.

Finn Kristian Marthinsen

2006 -

Født i Nevlungshavn 17. januar 1946. Cand. theol. MF 1972. Felprest på Heistadmoen 1974 - 1975. Sjømannsprest London 1975 - 1976. Sokneprest Lista 1976 - 1988. Generalsekretær i Blå Kors 1988 - 1997.

Stortingsmann for KrF. (1997 - 2005) før han kom til Konnerud i 2006. Han har hatt en rekke verv i offentlige og private organisasjoner, bla delegat ved FN's generalforsamling 2001 og Leder for Stortingets delegasjon til Den vest-europeiske unions parlamentariske forsamling 2001- 2005. Medlem av Justiskomiteen i sin tid som stortingsmann. Marthinsen fikk kallet til prest i ung alder og gleder seg over variasjonen presteyrket gir med kontakt med mennesker i alle aldre. Gift med Anne Margrete Fredriksen i 1969. De har to sønner og to døtre. Han har arbeidslederskole og kretsdommer graden i Oslo fotballkrets.

Finn Kristian Marthinsen.

Kapellanene

Hvorvidt en sokneprest fikk "erholde en Personellekapellan" avhang av både økonomi og tilgang på prester. Derfor var det lange perioder da soknepresten var alene om prestedtjenesten.

Her følger de som har fungert opp gjennom historien – og deres bakgrunn

Hans Stud 1723 - 1729

Mads Hagerup 1729 - 1737

Hans Schierven 1738

Han døde straks etter sin ansettelse.

Hans Holmboe 1738 - 1741

Jesper Achton

1741 - 1743

Var søstersønn av Holmboe og ble i 1752 sogneprest i det fraskilte Sande prestegjeld.

Christofer Paul Hammer

1743 - 1752

Ble Skogers første sogneprest i 1752 og i 1768 sogneprest i Sande. Død 1793.

Hans Blichfeldt Mouw

1752 - 1762

Cand. Theol 1743. Var kapellan under Hammer, deretter kapellan i Ramnes

Georg Faye

1789 - 1798

Ble født i Lier i 1765. Cand. theol. 1788. Døde som sokneprest i Botne 1802 bare 37 år gammel. Skildres som en ansett prest.

Ernst David Ely

1835 - 1935

F. 1806. Etter Skoger ble han kappel- lan i Romedal, deretter sokneprest i Vanelven (nåv. Vanylven) og siden på Slemdal.

Nils Juul Blix

1859 - 1861

Født 1816, cand. theol 1839. Var først lærer ved Bragernes borgerskole, si- den klokke i Bragernes kirke før han kom til Skoger. Ble siden sokneprest i Strømm. Døde som prost i 1886.

Ingvar Eivind Garåsen

1933 - 1936

Se kapittel om sokneprestene

Axel Solbue

1936 - 1939

Solbue ble født i Drøbak i 1907. Cand. theol i 1934 ved MF der han hadde kirkehistorie som maksimalpensum med studier i den ortodokse kirke som spesialfelt.

Hjelpeprest i Skoger fra desember 1936. Hjelpepreststillingen i Skoger ble inndratt i 31. juli 1938 og Solbue ble da assisterende prest i Strømsgod- set. Bestyrte like fullt Skoger i en må- ned før Birkelands tiltredelse i april 1939. Gift 1934 med Grete Engelbert Pedersen fra Fredriksberg i Danmark.

Jan Ottar Aas

1955 - 1966

Stillingen som hjel- peprest i Skoger ble gjenopprettet i 1955 da Aas ble tilsatt med spesielt an- svar for Konnerud. Aas ble født i Ham- merfest i 1922. Ble cand.theol på MF i 1949 og ble or- dinert i Oslo dom- kirke i 1950. Han ble ansatt i Santalmisjonen i 1949, fra 1951 som distriktssekretær i Namda- len krets. Gift med Bjørg Ramberg Svendsen i 1950. De har tre barn. Han sluttet i stillingen 1. juni 1966 da han ble utnevnt til res. kap. i Bøler i Oslo.

Jan Ottar Aas.

Reidar Arvid Wang

1966 - 1970

Født 25. juni 1922 i Oslo. Han ble cand. theol i 1951 og ble ordinert i 1952. Se- kretær i Muham- medanermisjonen 1948 - 50 og 1952 - 1954, Hjelpeprest ved sjømannskir- ken i London 1959 - 61, deretter sjø- mannsprest i New Orleans 1961 - 64, kretssekretær for Sjømannsmisjonen i Aust-Agder fra 1964. Han var stifts-

Reidar Arvid Wang.

kapellan med tjeneste i Skoger prestegjeld. Tok initiativet til menighetsbladet i 1966. Startet også mannsforening og fikk anskaffet høytaleranlegg til kirken. Ble siden kapellan i Lambertseter der han døde i 1979, bare 57 år gammel.

Johan Christie Gjesdal
1969 - 1970

Født 26. juni 1898 i Leith i Skottland. Gjesdal var vikar i hjelpepreststillingen ett år etter at han gikk av med pensjon og endt tjeneste som prost i Drammen. Han ble cand. theol. på MF i 1921 og kapellan i Porsgrunn i 1930, res. kap. i Bragernes i 1946 og sokneprest samme sted i 1962. Prost var han i årene 1967 - 1968. Gift med Karin Melbye.

Sverre Inge Apenes
1971 - 1975

Født i Oslo 5. oktober 1943. Cand. theol. MF 1969. Ordinert 1970. Studieopphold i Danmark, Tyskland, Holland og England. Omtales som en prest med stor arbeidskraft og samarbeidsvilje, friske prekenes og sang til gitarakkompagnement. Etter sin tjeneste på Konnerud (samtidig som han også tjenestegjorde i Tangen) ble Apenes utnevnt til kapellan i Fagerborg i Oslo der han var i 12 år. Siden har han hatt forskjellig jobber i det sivile deriblant som TV-produsent og informasjonssjef i Luftforsvaret. Han har skrevet 25 bøker.

Sverre Inge Apenes.

Karl Frode Hilton
1983 - 1991

Født i Bergen 7. april 1945. Cand. theol. fra MF 1973. Ordinert i Bergen domkirke i juni 1974. Var ni år i Lurøy som sokneprest frem til 1983 da han kom til Konnerud og bodde i prestegården i Kirkelunden. Etter tiden i Skoger prestegjeld ble Hilton utnevnt til sokneprest i Hedrum der han var frem til år 2000. Er for tiden prostiprest med bosted i Drammen.

Karl Frode Hilton.

Jan Lystad
1992 - 2004

Født i Båtsfjord i 1956. Vokste opp i Halden. Var sjømannsprest i Hamburg i tre år før han kom til Konnerud. Også han brukte gitaren og sangstemmen aktivt i menighetsarbeidet. Gift med Ann Kristin Hansen fra Svelvik. Ble i 2004 utnevnt til sokneprest i Halden.

Jan Lystad.

Spanskesyken krevde kapell

Det var oppfinnelsen av den moderne insinerator i midten av 1870-årene som gjorde det mulig å innføre en ny form for gravferd. "Bisettelse" betød da kirkelig seremoni i kirke eller kapell, før båren med den avdøde ble ført til krematoriet. Den nye ordningen vakte stor debatt, og sterke synspunkter kom på trykk. Teologisk er det ingen holdbare argumenter mot kremasjon, og biskop Heuch (som var biskop i Oslo og dermed kirkens øverste tilsynsmann også for Skoger prestegjeld), uttrykte seg slik: "enten likenes forbrenning foregår i noen øyeblikk i en ovn eller i løpet av flere år i en grav, blir resultatet ganske det samme..."

Den første kremering ved krematoriet i Drammen fant sted 22. desember 1927. Men først 3 1/2 år senere, den 26. juni 1931, var det bisettelse

til kremering for en person bosatt på Konnerud. Og "kremeringen skjedde iflg. kirkevergens ordre" står det i protokollen.

Kapell måtte bygges

Det var den såkalte "Spanskesyken" (1918 - 20) som utløste påbudet om at det skulle bygges kapell hvor båren med den døde skulle oppbevares inntil begravelse eller bisettelse for kremasjon fant sted. Menighetsrådet hadde dette på agendaen i februar 1923. Da bemyndiget rådet T. Lønnerud "til å sette sig i forbindelse med en arkitekt til utarbeidelse av tegning av gravkapell, samt beregning av omkostningene. Man anbefalte kjøpt et jordstykke på vestsiden av kirkegaarden, tilhørende lokomotivfører Kristiansen – for en sum á kr. 1500,-"

*Gravkapellet på Konnerud ble bygget i 1924. I dag har det ingen praktisk funksjon knyttet til begravelser Til høyre ses inngangen til likkjelleren.
(Foto: Ivar Vik).*

Simen Horgens motiv - fra vugge til grav – preger bakveggen av kapellet. Arbeidet ble utført i 1953. (Foto: Reidar Halden).

Gravkapellet på Konnerud ble bygget i 1924 etter tegning av byggmester Hermansen. "Det har 74 sitteplasser og er assurert i Norges Brandkasse for et beløp stort 16 600. Huset blev første gang tatt i bruk 19.02.1925."

På begynnelsen av sekstitallet finner menighetsrådet det nødvendig å presisere at "ved begravelser skal kapellet brukes, men kirken kan brukes dersom det er grunn til å tro at deltagelsen blir så stor at kapellet ikke kan romme de frammøtende."

Orgel

fikk kapellet som gave i 1937 gjennom frk. Ebba Moe, Konnerud. Pengemidlene er innkommet ved avholdte konserter i Konnerud kirke, ved private bidrag og ved bidrag fra Skoger Sparebank. Orgelet er oppsatt i Konnerud gravkapell og vil bli innviet med bønn ved første begravelse, skriver sognepresten i kallsboken.

De første antydninger om at orgelet var modent for fornyelse, kom etter at det var brukt i mer enn tjue år. Men det skulle ikke bli noen utskifting før

lang tid etterpå. Organisten skriver i brev til menighetsrådet i 1981 at orgellet i gravkapellet er gissent og på det nærmeste ubrukelig. Han anbefaler å kjøpe et brukt elektronisk orgel, og menighetsrådet tilrår Kirkevergen å gjøre det.

Veggdekorasjon

I januar 1953 bestemte menighetsrådet seg for å høre med Simen Horgen om farger og dekorasjon av kapellet. På høsten er Horgens vakre dekorasjon på plass i kapellet.

I tillegg til dekorasjonen, fikk kapellet også nye lampetter, ny innvendig og utvendig maling, ny gulvløper og et mindre "musikkgalleri".

Likkjeller

Bygging av "likkjeller" eller "bårehus" kom opp som sak mot slutten av 1956. Men den ble ikke bygget før i 1960. I likhet med kapellet er kjelleren ikke i bruk til sitt opprinnelige formål lenger.

Orgelstemmene som mangler

Det første orgelet i Konnerud kirke var bygget i 1892 av Aug. Nielsen. Det hadde fire stemmer (Principal, Gamba, Bardun og Octav) og anhangspedal. Første organist var gårdbruker Jørgen Engebretsen (f. 1860, d. 1907).

Ved årsskiftet i 1936 drøfter menighetsrådet en skrivelse fra organisten angående reparasjon av kirkens orgel. Vedtaket gikk på at man ba organisten innhente overslag fra fagmann på hva reparasjonen eventuelt ville koste. Det ble gjort, og forslaget fra "Hr. J. K. Jørgensen, Oslo ang. rep. og påkostning av kirkens orgel" er i tre alterna-

tiver. Beløpene er på henholdsvis kr. 400,-, kr. 900,- og kr. 1600,-.

Menighetsrådet gikk for billigste alternativ. "Fra Skoger Sparebank har menighetsrådet til dette bruk mottatt som gave kr. 67,-. Det blev således besluttet å sette opp på budsjettet kr 350,- til orgelet."

Men reparasjonen hadde begrenset effekt. Organist og orgelbygger anbefaler senere overfor menighetsrådet at orgelet byttes ut. Menighetsrådet finner at saken bør søkes løst ved innkjøp av nytt orgel til jubiléet i 1958.

Fortsatt - femti år etter at det ble montert – mangler orglet tre stemmer. Dagens organist, Edward A. Rogers, er ikke den eneste som har etterlyst stemmene.... (Foto: Ivar Vik).

Konnerud kirkes nye orgel bygges av Jørgensen med 10 reelle stemmer, dessuten med opplegg til tre nye stemmer. Opplegget medfører en merutgift på kr. 2 100,- + omsetningsavgift. Den samlede sum for samtlige stemmer blir da kr. 48 600,-

Med hensyn til finansieringen oppsto det et problem ettersom salg av det gamle orgelet skulle innbrakt kr. 7.500.- Men det ble inntil videre satt til oppbevaring i kapellet fordi det var tanken å montere det der. Det ble ikke noe av, og ”Formannen meddelte at det gamle orgelet fra Konnerud kirke ble solgt i sommer til Lund kirke i

Kolvereid for kr. 1.000,-” Dette var i 1965.

Det skulle snart vise seg at de tre stemmene som det var opplegg til, men som ikke ble montert til jubiléet, var sterkt savnet. Spesielt ved konserter er mangelen påtrengende. Første gang organisten ”maser” på menighetsrådet om dette, var i 1977. Siden har de ulike organistene henvendt seg til menighetsrådet, og menighetsrådet har gått videre med anbefaling om å få stemmene på plass. Men fortsatt, femti år etter klargjøring for montering, er orgelet mangelfullt.

De første konfirmanter med kappe

*Bak fra venstre: Jan Nordli, Kjell Erik Johansen, Eigil Ringdal.
Midten: Thor Løvold, Sven Skreosen, Bjørn Erik Halden, Per Runar Thoresen
Foran: Inger Lise Skjulstad, Åse Syversen, Randi Jensen, Pastor Jan Aas,
Tone Brekke Nilsen, Else Marit Elmung, Ragnhild Haveraaen.*

Dette er det første konfirmentkullet som hadde kapper i Konnerud kirke i 1956.

Guttene hadde mørke blå og jentene hvite kapper.

Å kjøpe konfirmanddresser og kjoler kunne være en tung økonomisk belastning for enkelte. Hensikten med kappene var å nøytralisere dette. Når

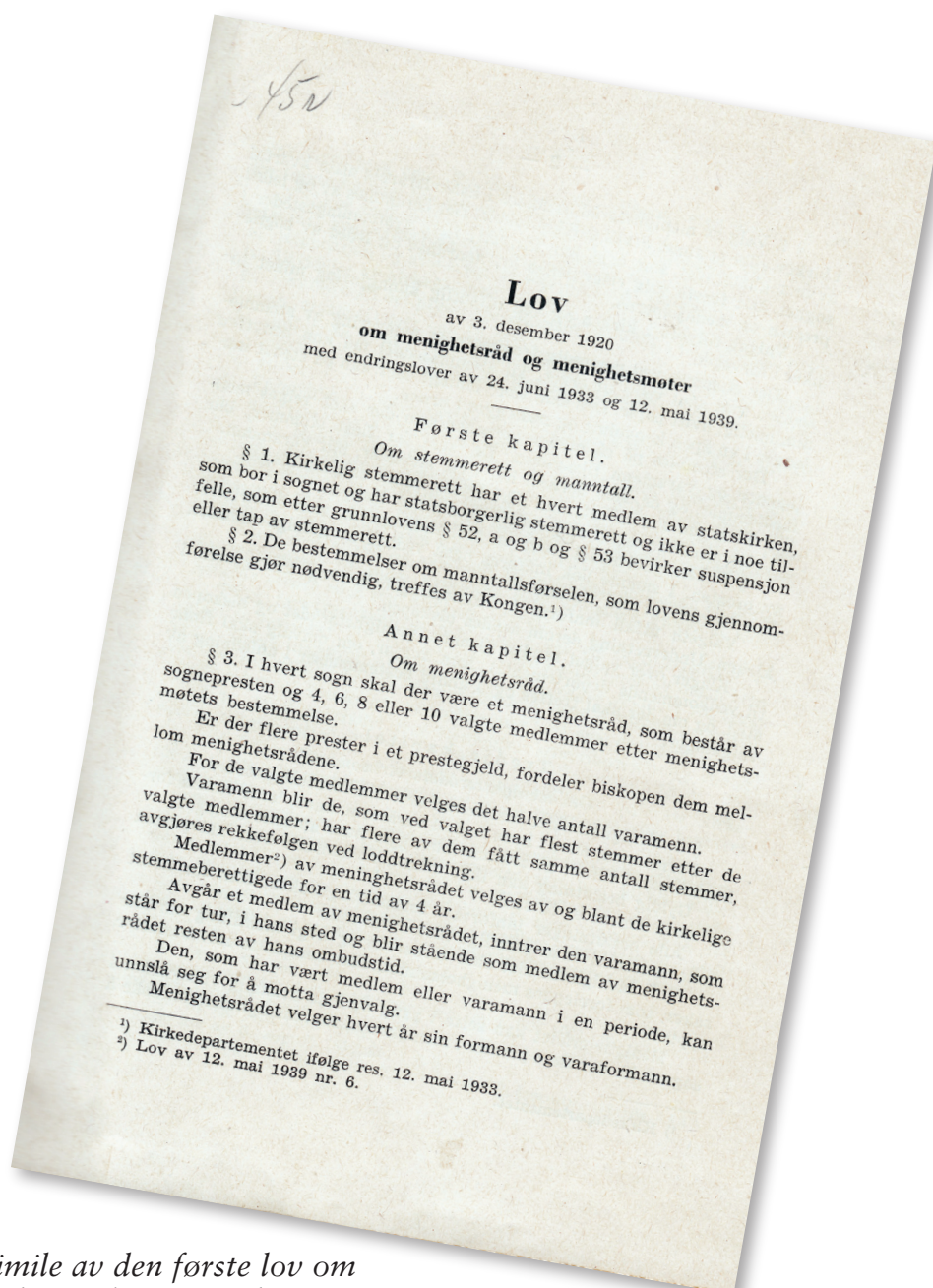
en bryter mangeårige tradisjoner blir det gjerne store diskusjoner og meningsbrytninger.

Slik ble det også i denne saken. Man valgte her, som i mange andre sammenhenger, å lage en prøveordning. Året etter ble ordningen justert slik at alle hadde hvite kapper, og slik er det fortsatt over 50 år senere.

Glimt fra menighetsrådet

Fram til Loven om menighetsråd kom, var det Herredsstyret som var kirkestyre i den enkelte kommune. For Skoger prestegjeld oppnevnte Herredsstyret Kirkekomite og Kirkegårdskomite. Men med Lov av 3. desember 1920 om menighetsråd og menighetsmøter, ble det første skritt tatt på den lange veien mot

kirkelig selvstyre. Kirkelig stemmerett får gjennom denne loven ethvert medlem av statskirken som bor i sognet og har statsborgerlig stemmerett. Loven bestemmer at det i hvert sogn skal være et menighetsråd, som består av sognepresten og 4, 6, 8 eller 10 valgte medlemmer etter menighetsmøtets bestemmelse. Medlemmer av

Faksimile av den første lov om menighetsråd og menighetsmøter.

menighetsrådet velges av og blant de kirkelig stemmeberettigede for en periode på fire år. Ved de to siste valgene har Konnerud menighet vært med i en prøveordning med valg hvert andre år der det halve antallet rådsmedlemmer velges. På den måten sikres kontinuitet i menighetsrådet. Menighetsrådet konstituerer seg selv.

”Det er menighetsrådets plikt å ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å fremme det kristelige liv i menigheten, særlig for at Guds ord kan bli rikelig forkynt, syke og døende betjent dermed, ungdommen samlet om gode formål og legemlig og åndelig nød avhjulpet.”

Det første menighetsråd

I den første menighetsrådsprotokollen kan vi lese:

”Aar 1922 – den 5 mars holdtes efter forutgaaende berammelse menighetsmøte i Konnerud til valg av menighetsraad. Valgte blev:

Grbr Martin Haugen	23 st
Kirketjener Kristoffer Viksæter	23 st
Bankdirektør T. O. Lønnerud	22 st
Grbr Syvert Hagen	22 st

Suppleanter

Kirkesanger Lars Heggen	1 st
Fru Skalstad	0 st

En snau måned senere, den 2. april 1922 ble det første møtet i Konnerud menighetsråd avholdt. Det var konstituering som skulle gjøres, og ”Til formand i raadet valgtes sognepresten med 5 st., til viceformand T. Lønnerud med 5 st. Til regnskapsfører valgtes fanejunker Lie med 5 st. Til nævnd for kirke & kirkegaard valgtes sognepresten, T. Lønnerud, Fanejunker Lie. Til formand valgtes sogneprest M. F. Thomter enstemmig.”

Kvinnelig formann

Sogneprest M. F. Thomter ble forøvrig gjenvalgt som formann hvert år fram til januar 1936, da han ble erstattet av en kvinne: Fru Anna Ekholt, som muligens

Anna Ekholt.

var en av de første kvinnelige formenn i menighetsråd her i landet. Hun var en meget sterk personlighet og en streng og rettferdig lærerinne på Konnerud skole. Thomter ble nestformann inntil han ved årets utgang tok avskjed fra Skoger sognekall etter oppnådd aldersgrense.

Den første ”saken” som refereres, kom til menighetsrådet fra Kirkedepartementet. Det ble meddelt at Oslo bispeembete er blitt ledig ved biskop J. Tandbergs død 21.03.22. Første året ble det holdt tre møter i menighetsrådet. Møtene ble i mange år hovedsakelig holdt i kirken etter gudstjenesten.

I møtet 11. februar 1923 innstilte man enstemmig handelsmann Bjørn Skalstad som kirkeverge.

Helligdagsfreden

I 1925 ble ”Helligdagsfreden” satt på sakskartet etter henvendelse fra Norges presteforening m.fl. ang. søndagshvile og søndagshelligholdelse. Menighetsrådet ga følgende svar: ”I almindelighet forekommer ikke søndagsarbeide blant bygdens folk. De hindringer som trer mest frem, er den store utfart til Konnerud fra Drammen hver helg, samt idretslivet om vinteren.”

Konnerud menighetsråd i jubileumsåret -foran Konnerud gamle kirke: Fra v: Sokeneprest Finn Kristian Marthinsen, Tove Hodt, Dagfinn Hodt, Aleksander Schmidt, leder Sølvi Tollefsen, Wenche Yamamoto, Baste Mondal, Jorun Lie, og Berit Novak. (Foto: Reidar Halden).

Kvinnelig prest frarådet

18. juli 1926 var det bare en sak til behandling, nemlig "en skrivelse fra Kirkedepartementet angaaende hvorvidt der skal gies kvinder adgang til aa opnaa presteembeder innen statskirken eller ei." "Der fattedes enstemmig følgende beslutning til udtalelse: Konnerud menighetsraad maa fraraade, at der gies kvinder adgang.

Uenighet om høymessetid

Etter menighetsrådets anbefaling vedtar menighetsmøtet 26. april 1936 å forandre tiden for gudstjenestens begynnelse fra kl. 11 til kl. 10.30 (Avstemningsresultatet var 21 stemmer for kl.10.30 og 10 stemmer for kl.11 som til da).

Men menighetsmøtet 16. juni 1940 var enstemmig i å gå tilbake til kl.11 som tidspunkt for høymessen.

Konnerud for konnerud-konfirmanter!

I februar 1937 "var menighetsrådet enstemmig om å anbefale at der for fremtiden blir læst med Konneruds konfirmanter i Konnerud kirke istedenfor som nu i Strømsgodset, da dette på mange vis virker uheldig. Menighetsrådet regner med at den nye foreslåtte ordning vil andra til Kr. 100,- (i det vesentlige som skydsgodtgjørelse til presten), og man vil på det varmeste anbefale at disse penger blir bevilget i så betids at nyordningen kunde iverksettes allerede i indeverende år."

Allerede to måneder senere refereres det "skrivelse fra Skoger formannskap hvori meddeles, at der er bevilget Kr. 100,- til bestridelse av lesning med konfirmanter i Konnerud kirke, istedenfor som tidligere i Strømsgodset."

Belgtreder var uunværlig

Orgelet trengte luft for å kunne fungere, og i den sammenheng var "belgtrederen" en viktig person. Etter at menighetsrådet hadde anbefalt økning av belgtrederens lønn til kr. 75,-, kom det brev fra Skoger formannskap til menighetsrådet 27/2 1938 med henstilling om å undersøke hva det vil koste å gå over til elektrisk drift av orgelet. 24. april refereres det tilbud fra firma i Berlin på motor med tilbehør til dette bruk til priser ca. kr. 550,- til kr. 600,-. Men på møtet 25. september sies det at ifølge anbud vil installering av elektrisk drift komme på ca. kr. 800,- til kr. 1000,-. Forbruket av strøm vil bli minimalt.

20. august 1939 protokollføres det at formannen hadde ordnet med orgelbygger Jørgensen angående stemming av orgelet og montering av elektrisk vifte.

8. oktober pålegges det "kirkeværgen uopholdelig å opsi belgtrederen til fratedelse nyttår."

Alternative valglistes

Ved det første menighetsrådsvalget etter krigen, 9. desember 1945, var det for første og til dags dato eneste gang to alternative valglistes på Konnerud. I protokollen står det: "Det ble på menighetsmøtet framlagt to forslagslistes, begge lydende på 12 navn, den ene fra menighetsrådet, den annen fra 10 menighetsmedlemmer." Valgresultatet viste at samtlige fire faste medlemmer og begge varamenn ble valgt inn fra menighetsrådets listes.

Arbeidsutvalg

Under overskriften "Rasjonalisering av saksbehandlingen" vedtar menighetsrådet som en foreløpig ordning i

mars 1975 at menighetsrådsformannen kontakter soknepresten for gjennomgåelse av sakene før møtene. Dermed etablerte man det første arbeidsutvalget i menighetsrådet.

Det er tydelig at møtene i rådet til tider kunne bli i lengste laget. På møtet 8. mai 1978 ber et av medlemmene om at "man skulle forsøke å avslutte møtene kl. 22 av hensyn til dem som skulle tidlig på arbeid dagen etter."

Prest og menighetsråd

Ifølge loven om menighetsråd, har presten fast sete i rådet. For Konnerud var det naturlig at det var sognepresten som innehadde denne funksjonen. Men ved tilsetting av residerende kapellan i Konnerud sogn i 1983, godkjenner biskopen at denne blir fast geistlig representant i Konnerud menighetsråd.

Reddet kirkehistorien

Natten til 23. juni 2004 ble katastrofen avverget. Klokka ett på natta ble gamlekirken påtent - utvendig til høyre i hjørnet ved inngangen. Ei årvåken jente på 28 år sørget for at vi kan skrive Konnerud kirkes 150 års-beretning.

Stine Thorrud ble redningskvinnen sammen med sin far Hun bodde på naboeiendommen. Ved ett-tiden hørte hun knitrelyder og så at det var flammer i hjørnet på kirken. Resolutt ringte hun politi og brannvesen, samtidig som hun varslet sin far i nabohuset, Kjell Arnljot Thorrud. Han rykket ut med brannslukningsapparat og pøste etterhvert på med vann fra ei hagesprøyte. Da brannvesenet kom til stede var det meste av flammene slukket.

Det klare beviset på at dette var en brann som var påsatt er det faktum at det var stablet trematerialer inne

i hjørnet – og sannsynligvis dynket tennvæske på, før antennelsen.

Far og datter Thorud har et nært familiært forhold til kirken, i og med bostedet ved kirkebakken. Stine fortalte til DT at hun er både døpt og konfirmert i kirken.

Kirkesjefen i Drammen Per Ottar Johansen sier til DT: - Jeg er overbevist om at far og datter reddet kirken. Uten deres innsats hadde vi mistet vår kirke fra 1858.

Etter den dramatiske hendelsen ble det satt inn vakter ved kirken over en periode.

Kirkesjef Per Ottar Johansen på åstedet sammen med politiets etterforsker dagen etter den påsatte brannen. (Foto. Reidar Halden).

Jubilanten innrammet av stillaser. Anonym gave, dugnad fra Konnerudfolk og kommunalt bidrag bidro til at Konnerud gamle kirke har blitt et flott skue. (Foto: Reidar Halden/DT).

Dugnad og anonym gave

Det var trolig en anonym gave som satte fart i restaureringsarbeidene i 2005. Gaven som var på 200.000 kroner ble anonymt overrakt til kirkesjef Ottar Johansen i Drammen. Arbeidene som ble gjennomført var en total utvendig renovering med nytt skifer-tak og maling.

Atter fikk man et synlig tegn på at menigheten hegner om sitt gudshus. Så vel Lions som Kiwanis-klubben på

Konnerud, sammen med menighets-medlemmer for øvrig stilte opp da det ble innkalt til dugnad for å skrape vekk den gamle malingen. I følge kalls-boken vurderte kirkesjefen verdien av dugnadsjobben til ca 240.000 kroner. Bydelens dugnadsarbeidere har all grunn til å være stolte av at de har bidratt med nærmere en halv million kroner. Spesialjobbene med skifer og selve malingen ble utført av profesjo-nelle firmaer.

Det indre liv i kirken

Kirken ble ikke bare brukt til menighetens egne gudstjenester og kirkelige handlinger. Forskjellige kristelige organisasjoner og enkeltpersoner fikk bruke kirken både til gudstjenester og konserter.

Det var åpenbart et godt forhold mellom det frivillige kristelige foreningsarbeide og den offisielle kirke ved menighetsrådet. At det var slik, kommer til uttrykk i hva som behandles på det årlige menighetsmøte med årsberetning for foregående år, regnskap og planer for kommende år. Et eksempel som understreker det gode og naturlige forhold, er menighetsmøtet 6. april 1946.

Først refererte sognepresten den kirkelige årsstatistikken og beretningen for 1945. Som formann i kirkeforeningen orienterte samme mann om virksomheten og oppgavene for foreningen. Deretter ble regnskap og beretning avgitt av formennene for de forskjellige foreninger og misjoner, med oppgave over hva som var samlet inn og delt ut eller sendt misjonsselskapene:

”Kirkens regnskap v/ fru Anna Ekholt, Bedehusforeningen v/ Erling Thoresen, Søndagsskolen v/ Olaf Ekholt, Kinamisjonen v/ Olaf Ekholt, Sjømannsmisjonen v/ fru Ragnhild Thoresen, Norsk Misjonsselskap v/ Helga Andresen og Øvre Konnerud Kinamisjon v/ Gerhard Olsen.”

Frie evangeliske møter

I oktober 1938 ble det besluttet å avholde ”Frie evangeliske møter” i kirken utover vinteren. Erling Thoresen (som satt i menighetsrådet) ”i konferanse med sognepresten” ble valgt til å forestå det første møtet.

I 1960 er det spørsmål om det praktiske rundt søndagsmøtene på kvel-

den som menighetsrådet gir tillatelse til. Kirketjeneren stilles fritt om han vil være tilstede i møtene, men ”de som arrangerer møtene må sørge for at kirken er slukket og låst og i vanlig orden.”

Sosialhjelp

10. april 1935 bestemte menighetsrådet at det skulle tas opp offer til de arbeidsledige på stedet under gudstjenesten førstkommende Palmesøndag.

Og i 1951 vedtok menighetsrådet etter forslag fra sogneprest Birkeland å legge ut lister i forretningene og i avisene til fordel for en avdød Konnerudborgers etterlatte. Innsamlingen resulterte i Kr. 23.556,83

Konserter

Menighetsrådet anså kirkens korparti som et mer ”hellig” sted i kirkerommet. Derfor presiserte de i 1960 at ”Ved bruk av kirken til konserter, bør kor og orkestre fortrinnsvis benytte galleriet. Hvis de bruker kirkens kor, må de påse at medlemmene ikke kommer innenfor alterringen.”

Søndagsskolen

Ved flere anledninger tar menighetsrådet ansvar i forhold til søndagsskolearbeidet. Bl.a. søker man skolestyret i 1974 om å få låne lokale på Hallermoen skole, samt å søke om gratis vask.

Søknaden om å få benytte skolens lokaler ble innvilget under forutsetning av betryggende tilsyn. Gratis vask ble ikke innvilget.

Gudstjenestelige møter på Hallermoen skole

I august 1976 vedtok menighetsmøtet at med bakgrunn i søknad fra menighetsrådet og positivt svar fra skolesjefen, skulle man begynne med gudstjenestelige møter i Hallermoen skole en gang pr. måned. Tanken bak dette var nok å gi et kirkelig tilbud i de nye boligfeltene som lå et stykke fra kirken. Møtene skulle holdes på søndager det ikke var gudstjeneste i kirken. Man anså det naturlig at Konnerud bedehusmisjon arrangerte møtene. Senere ble denne ordningen godkjent av biskoppen.

Opplegget var altså i gjensidig forståelse med styret for bedehuset, og det var slett ikke snakk om "konkurranseforhold" mellom kirke og bedehus. På Konnerud, som så mange steder rundt omkring i landet, var det de ansvarlige på bedehuset som også var de trofaste i kirken. Den lite uttalte, men praktisk etterlevde parole var: Kirken om formiddagen, bedehuset om ettermiddagen.

Men det skjedde "arbeidsulykker" av og til, som regel på grunn av manglende kommunikasjon på det praktiske og organisatoriske planet. Søndag 17. september 1978 var det gudstjenestelig møte på Hallermoen skole samtidig som det var møte på bedehuset, og i menighetsrådsmøtet dagen etter vedtok man et opplegg som skulle forhindre slike kollisjoner i framtiden.

Møteuke

Det var også i mange år tradisjon med "Møteuke" i kirken på kveldstid. Det-

te var da fellesmøter for Bedehuset og Kirken.

Barnekor

Etter at det også tidligere var behandlet i menighetsrådet, gjorde møtet i april 1976 vedtak om at det skulle startes barnekor i kirken. Organisten skulle lede koret som burde bestå av barn fra 1. – 5. klasse. Med bakgrunn i dette, vedtok rådet å søke om utvidet time-tall for organisten fra 1. september. Oppslutningen om barnekor ble etter hvert ganske stor.

"Åpen kirke"

I januar 1979 begynte man en prøveordning med "Åpen kirke" på lørdager i tiden kl. 14 - 15. I menighetsrådets møte hvor man gikk inn for prøveordningen, var det diskusjon om det skal være noen form for skriftlesning, eller om kirken bare skal være åpen uten annet innhold enn det den enkelte vil gi det gjennom stillhet, bønn eller ettertanke.

Allerede etter et par lørdager fant man ut at ordningen ikke fungerte spesielt bra, og at det i fortsettelsen ville være "Åpen kirke" på mandager kl. 19 - 20.

Men det viser seg å ikke være særlig behov for dette, og i menighetsrådsmøtet 11. juni 1980 protokollføres: "Det har vært svært dårlig oppslutning. I mai har ingen benyttet seg av tilbudet, og i sommer vil man ikke holde åpent. Spørsmålet tas opp igjen til høsten."

For høy terskel?

En folder om Konnerud menighet var utarbeidet som en hilsen til beboerne i menigheten. Men menighetsrådet var ikke fornøyd med at de fleste ble liggende i kirken som lagervare, og at innflytterne ikke fikk denne hilsenen

Under motto "Kirke for en hel bydel" samlet Bernt Ramsli Konneruds befolkning til gudstjeneste høsten 1990. (Foto: Reidar Halden).

fra menigheten. I 1980 ble det derfor besluttet å legge folderen inni Menighetsbladet når det blir levert på Tolerud- og Prøyserudfeltet. Aller helst ser man at ombringerne "går på dørene".

Det ble også diskutert å arrangere månedlige kvelder, hvor spesielle emner blir tatt opp. Til disse kveldene skulle de nyinnflyttede innbys spesielt.

Ett år senere er menighetsrådet fortsatt opptatt av at mange av de nyinnflyttede synes "terskelen" til kirke og bedehus er for "høy".

"Menighetskveld" ble også arrangert med ulike tema som for eksempel "Våg å være deg selv." En kopp kaffe og ei julekakeskive hørte også med på disse kveldene.

6-års klubb

I 1981 ble det startet 6-års klubb på Bedehuset i regi av menighetsrådet. Etter første innbydelse til å bli med i klubben, meldte det seg 14 barn. Senere vokste den seg enda større.

Fra anneks til eget sognekall

”Den 9. juni 1752 ble Skoger, Tangen og Værket fradelt Sande og utgjør fra da av et kall for seg selv”, innledes det med i Kallsboken for Skoger. Konnerud ble en del av Skoger prestegjeld og nærmest et anneks og sognepresten i Skoger har helt fram til 2006 også vært den øverste geistlige for Konnerud.

Det har allikevel hele tiden vært et stort engasjement for å hente ut maksimalt av den geistlige betjening.

I 1928 ble det reist spørsmål om å få en hjelpeprest. Det endte opp i en beslutning om at det overskytende kr 2000 av Skoger presteembede skulle brukes til midlertidig leie av hjelpeprest. Det var prestene Narum og Smemo fra Bragernes som skulle utføre tjenesten. I 1932 ble det holdt fellesmøte for samtlige sogns menighetsråd i Strømsgodset kirke ”til forhandling om opprettelse av en hjelpepreststilling for Skoger prestegjeld.”

Etter en rekke møter og under visse forutsetninger ble det enighet om en slik stilling som skulle lønnes til kr 3500 pr. år. Sogneprest Thomter meddeler at Oslo’s biskop har godkjent ordningen til en lønn kr 3000. Han skulle ansettes av biskopen etter departementets godkjennelse. For øvrig etter at Skogers sogneprest og de tre menighetsråd hadde uttalt seg. Hjelpepresten skulle bo i Strømsgodset og holde gudstjeneste på Konnerud annenhver helg og annendag på de store høytider.. Det lokale menighetsråd var enige i ordningen men ville i tillegg ha aftensang på førstedagene i de store høytider.

Hjelpepresten fikk egen instruks og fikk bl.a. i oppdrag å føre kirkeboken og fødselsregisteret for Strømsgodset sogn i Skoger prestegjeld. Gebyrer for attester som hjelpepresten skrev ut skulle fordeles likt mellom hjelpepres-

ten og sognepresten, men hjelpepresten måtte bruke sitt eget stempel.

Den lokale menighet var redd for at dette ikke ble en varig ordning og man jobbet videre for at Strømsgodset skulle utskilles som et eget sogneprestembede.

Det var fellesmøter på Austad mellom de tre sogn og i et særmøte på Konnerud i 1936 vedtok de 13 fremmøtte at man så seg best tjent med en sogneprest og en kappelan for hele det nåværende prestegjeld. Vedtaket var nok i frykt for det som senere skjedde at hjelpepreststillingen ble nedlagt da Strømsgodset i 1938 ble utskilt som eget sognekall.

Dette førte til et eget vedtak til departementet om at sognepresten i Skoger og Strømsgodset ble ansatt med plikt til å bytte prekestol som det het 10 a 12 ganger årlig.

Egen hjelpeprest i 1955

Etter verdenskrigen kommer menighetslivet etter hvert i vanlig gjenge igjen. Midt på femtitallet er folketallet i Konnerud 2 165 personer. Under visitasen i 1954 støttet biskopen et behov for egen hjelpeprest som da burde ha bosted på Konnerud.

På denne bakgrunn satte de lokale kirkelige organer seg i sving for å få realisert et slikt behov med søknad til herredstyret m.v. Herredstyret var positive og allerede i mai 1955 innstil-

ler menighetsrådet blant de aktuelle søkere.

Bare tre år senere satte man i gang en prosess for å få stillingen omgjort til kallskapellan. Dette skulle ta sin tid. I 1969 støttet menighetsrådet sosialrådmannens forslag om å gjøre stillingen til kallskapellan med tjeneste i Skoger og Tangen.

Nå viste det seg at saken tok en annen vending. Departementet godkjente at det ble opprettet en kallskapellanstilling i Tangen samtidig som at hjelpepreststillingen i Skoger skulle inndras. Det var en forutsetning at kapellanen i Tangen skulle bistå i Skoger og departementet hadde ikke noe imot at presteboligen på Konnerud ble benyttet. Man var ikke fornøyd med den nye ordningen. Menighetsrådet var i 1974 innstilt på å arbeide for at kallskapellan Apenes fikk full stilling på Konnerud. Sogneprest P. A. Lund var villig til å drøfte saken. Et halvt år senere kan en lese at formannen i menighetsrådet og soknepresten hadde vært inne i departementet for å be om en kallskapellanstilling men fikk avslag grunnet for få menighetsmedlemmer.

Dette tente menighetsrådet på nytt med et skriv til biskopen med tanke på forestående utbygging som ville øke Konnerud's befolkning fra vel 2000 til ca. 6000 personer.

Raske svar uteble og det var en viss resignasjon

Sakristiet

Det ble mye frem og tilbake og arbeidsendringer for sognets prestestillinger i årene fremover. Etter en tid slutter kapellanen og sognepresten i Skoger overtar kirkebokføringen på Konnerud med kontortid i sakristiet hver onsdag kveld og fredag formiddag.

Problemene med dette ble merkbare nokså snart, ettersom sakristiet var lite egnet og dessuten uten telefon.

I augustmøtet refererte formannen skriv fra Tunsberg bispekontor av

13.08 1975 vedrørende kallskapellanstillingen. Hvorvidt det står i nevnte skriv, eller om formannen har hatt direkte kontakt, vites ikke. Men det refereres at byråsjef Queseth i Kirke- og Undervisningsdepartementet har snakket med saksbehandlerne. "Vi purrer igjen om en måned"!

Om prestesituasjonen skrives det i oktober at man nå vil innhente et oppdatert tall på hvor mange mennesker som bor på Konnerud.

Visitat

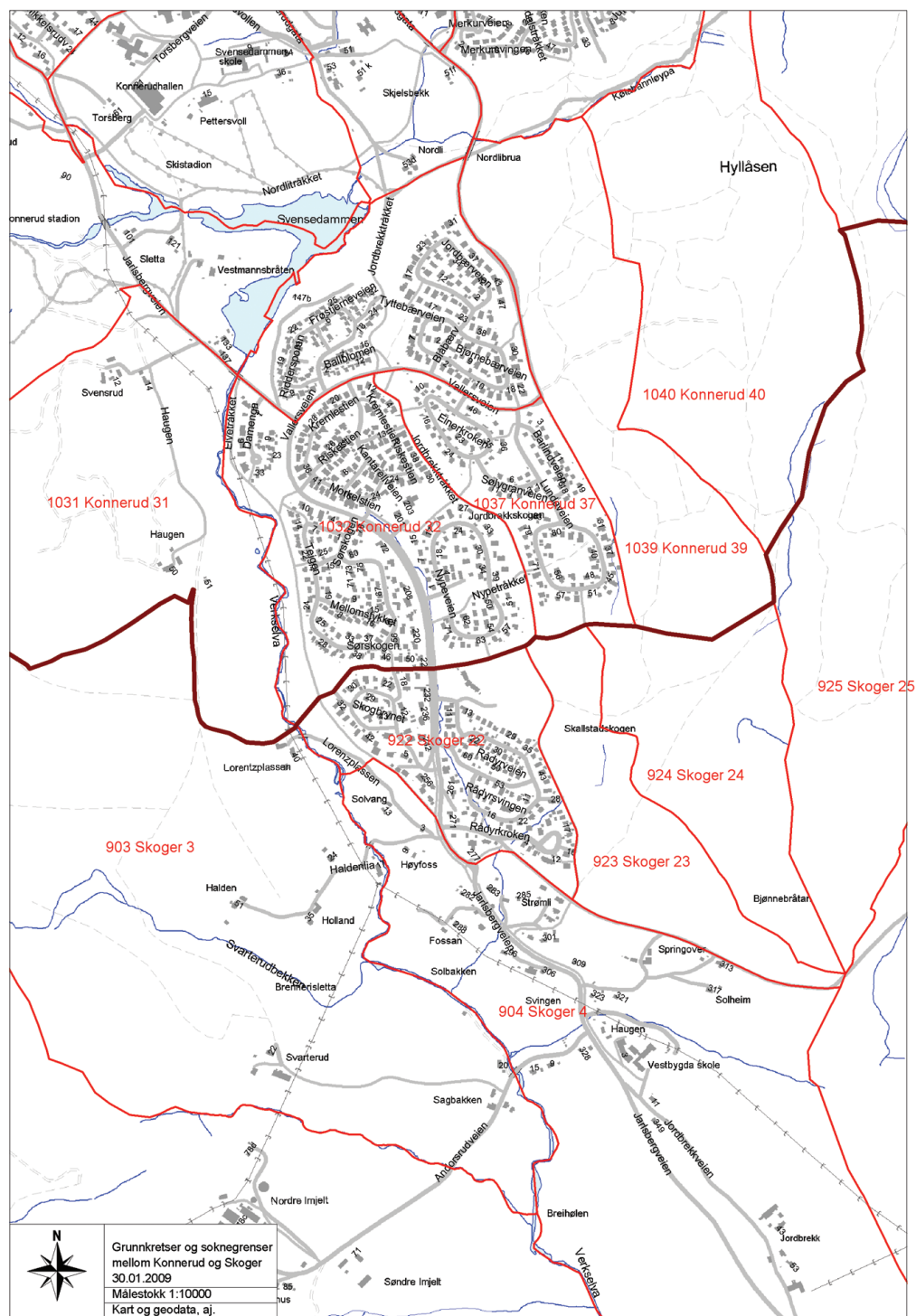
7. mars 1976 hadde biskop Hauge visitasgudstjeneste i Konnerud kirke. Som en direkte følge av dette ba biskop Hauge om at det måtte rettes en ny henvendelse til departementet om at man måtte få en kallskapellan snarest på Konnerud.

Henvendelsen nådde ikke frem til et positivt resultat men en ville ha spørsmålet til observasjon.

I februar 1981 står det i protokollen: "Prestens 5 minutter ble denne gang viet sokneprestens søknad til Dept. om å få en res.kap fra 1/7 1982 og en kallskap. fra 1/7 1985. (skribentens bemerkning: Benevnelsene er nok referert i motsatt rekkefølge).

I det første møtet for det nyvalgte menighetsrådet i januar 1982, orienterte sognepresten om sine fremstøt for å få en prestestilling til idet Konnerud snart ville ha over 8000 innbyggere. Endelig i et skriv fra departementet i 1982 meddeler man at regjeringen har bestemt: "Fra den tid departementet bestemmer, opprettes et residerende kapellanembete i Skoger prestegjeld under Drammen prosti i Tunsberg bispedømme."

Menigheten uttrykte stor tilfredshet og gikk inn for at han skulle bo i presteboligen i Kirkelunden. Påvirket av biskop Hauges visitas mente man det vær nødvendig med ytterligere geistlig betjening men med de trange nåløyer man hadde opplevd endte dette opp med at man ansatte en kateket.

Grensene mellom Konnerud og Skoger soknekall er tidvis et omdiskutert tema.

Via kirkekontoret har vi fra Arve Jørgensen i Drammen kommunes avdeling Kart og Geodata fått stilt dette kartet til disposisjon. Den kraftige streken midt på kartet angir soknegrensen.

2005 ble et historisk år på Konnerud da bydelen ble eget sognekall. Finn Kristian Marthinsen (bakerst) kom fra Stortinget til sogneprestjobb på Konnerud, mens Bjørn Vidar Lie er sogneprest i Skoger. (Foto: Reidar Halden).

Konnerud med egen sokneprest

Det skritt på veien til full selvstendighet som opprettelsen av et residerende kapellani betød, ble fullført ved utlysningen av pretestillingen på Konnerud i 2005.

I samsvar med sentralkirkelige beslutninger om såkalt "implementering" i prostiene, skal alle sogn med eget menighetsråd ha sokneprest. For Konnerud betød det at det residerende kapellani nå var blitt eget sognekall. Og 15. desember 2005 ble Finn Kristian Marthinsen tilsatt som sokneprest på Konnerud.

200 års-jubileum for prestegjeldet

15. mars 1953 var det busstransport fra Konnerud til Skoger kirke i anledning 200-årsjubiléet for prestegjeldets utskillelse fra Sande. Først var det gudstjeneste, så fellesmiddag på Skogvang.

Fra stensil til data-teknikk

Det var kapellanen på Konnerud, Reidar Wang, som startet menighetsbladet for Konnerud. Det skjedde i 1966, samme år som Wang kom til Konnerud. Første nummer var julenummeret. Wang satt selv og skrev alt på maskin. Han samlet sammen en flokk barn, ga dem boller og saft og fikk dem til å stifte sammen sidene til bladet. Vi tar med et klipp fra det første nummeret: "Endelig er vi kommet så langt her på Konnerud at vi har fått vårt eget menighetsblad. Når dette bladet nå er blitt til virkelighet, så skyldes det i første rekke innsatsvilje av pastor Wang. Dessuten har Menighetsrådet gått hundre prosent inn for dette tiltaket. Men uten den gode støtte fra Kirkeforeningen her på stedet, ville det blitt vanskelig å få gjennomført tiltaket på dette tidspunktet" skriver formann i menighetsrådet Jens Bøen.

Første nummer

Første nummer av menighetsbladet som kom til jul i 1966 viser at det på julaften det året ble holdt kun en gudstjeneste i Konnerud kirke. I romjula og på nyåret var det ikke mindre enn seks juletreffester arrangert av foreninger knyttet til kirken.

Til å begynne med var det kun et blad for Konnerud menighet, men allerede fra fjerde nummer i 1967 ble det til "Skoger og Konnerud Menighetsblad". Så begynte ekspansjonen på Konnerud utover 70 og 80 tallet. Det urbane Konnerud vokste fra Skoger med sin tradisjonelle bygdekultur. Det ble en kulturforskjell som til sist førte til et brudd der Konnerud fortsatte alene med eget menighetsblad fra 1983. Skoger hadde sitt eget bygdeblad, "Skauger", der menigheten fikk

Faksimile av det første – og jubileumsnummeret av menighetsbladet fra 2008.

komme til orde. Men etter en tid gikk "Skauger" inn og i flere år sto Skoger sogn uten menighetsblad. Dette opplevdes ikke som meningsfullt.

Felles med Skoger

Fra nummer 1/2001 ble sognene forenet i "Menighetsblad for Konnerud og Skoger". Fra nummer 3/2006 gikk bladet inn i den digitale verden og ble publisert på internett ved siden av papirutgaven. Å holde et slikt blad gående krever naturligvis en god del penger. Bladet finansieres ved innsamlede midler, annonser og en viktig besparelse er distribusjonen. Den skjer på dugnad der menighetene blir delt opp i roder og spreke frivillige går rundt til postkassene med bladene. Bladet kommer ut med fire nummer i året, men tidvis har det vært seks utgaver på et år.

Presteboligene ble avskaffet

Da det var klart i 1955 at det ble ansatt hjelpeprest, var det spørsmål om hvor presten skulle bo. Noen prestebolig sto selv sagt ikke ferdig og ventet på beboere, men det kom tilbud fra bedehuset om at leiligheten i andre etasje der kunne leies. Midt på sommeren kommer menighetsrådet sammen, og da slutter rådet seg "til formannens muntlige uttalelse til formanskapet angående prestebolig i Konnerud Bedehus. Menighetsrådet er enstemmig av den oppfatning at leiligheten i seg selv er bra, men vil samtidig presisere at man anser stedet mindre heldig. Som for-

holdene ligger an nå, anser man det riktig å ta imot tilbudet om leilighet i Konnerud Bedehus idet man forutsetter at ordningen er midlertidig og ikke strekker seg over to år. Skulle menighetsrådet før denne tid er gått komme over en mer egnet (tjenlig) leilighet, forbeholder man seg rett til å komme tilbake til saken."

Den leien som bedehusstyret forlanger, aksepteres av menighetsrådet. Men kommunen mener den er for høy. Etter forhandlinger blir man så enige om husleiens størrelse.

Kirkelunden 3 var en periode prestebolig på Konnerud. I dag er det privatbolig. (Foto: Ole Kr Mortensen).

I mars året etter (1956) drøfter menighetsrådet nødvendig utvidelse av kirkegården.

I alt dreier den foreslåtte utvidelsen seg om ca. to mål. På slutten av vedtaket heter det: "Menighetsrådet gir sin tilslutning til at det innenfor det nye området avsettes tomt til framtidig prestebolig på Konnerud." Men det ble aldri bygget noen prestebolig der.

Kirkelunden kjøpt

I stedet blir boligen i Kirkelunden 3 kjøpt til prestebolig. Den lå nær kirken, og hjelpeprest Jan Aas er den første presten som tar boligen i bruk.

I forbindelse med at kirkekontoret ble flyttet fra Konnerud til Skoger besluttet menighetsrådet å henstille til kirkevergen om at presteboligen blir utleid med kort oppsigelsesfrist. Svaret på det ble at boligen ble stilt til disposi-

sjon for skolekontoret med tre mnd. oppsigelse.

Departementet gav sitt samtykke til sokneprest Bernt Vogt Ramslies søknad om å få fraflytte presteboligen i Skoger. I skriv av 29. febr. 1984 opphever departementet pålegget til Drammen kommune om å holde tjenestebolig for soknepresten i Skoger. Det legges imidlertid til: "Med virkning fra samme dato som soknepresten i Skoger fraflytter tjenesteboligen, gis kommunen pålegg om å holde boligen i Kirkelunden tre som tjenestebolig for res. kap. i Skoger med den konsekvens at staten dekker utgifter.

Huset ble pusset opp i 1983 da prestegjeldet fikk sin første res. kap., Karl Frode Hilton. Da Jan Lystad kom i 1992, ble boligen restaurert. Huset i Kirkelunden er senere solgt til private og utvidet i 2008/2009.

Trygdeboliger - ikke menighetscenter

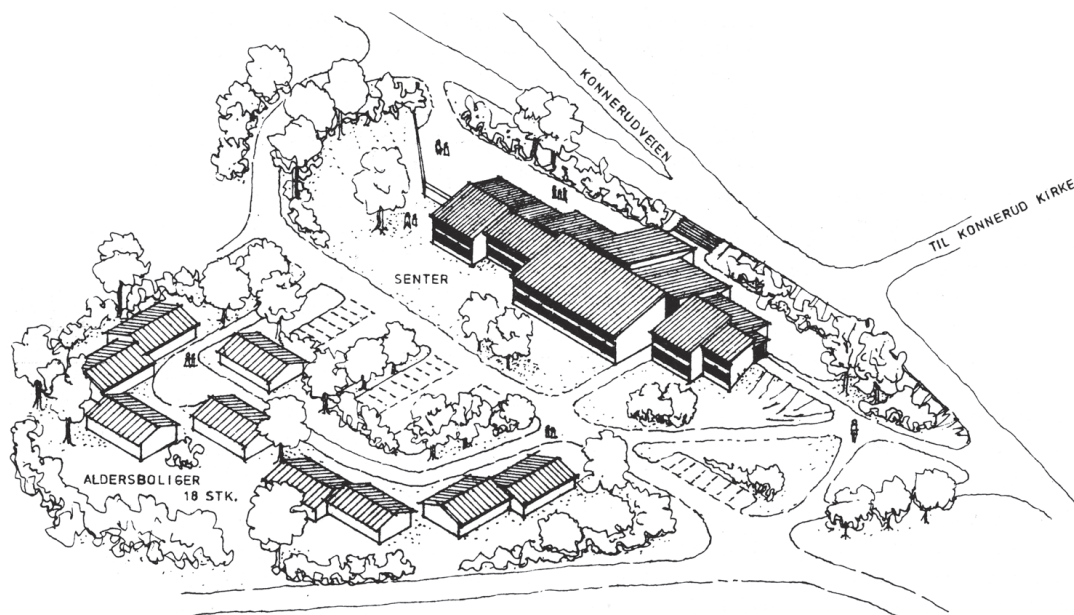
I 1974 kom tanken opp at man burde bygge et menighetssenter på Konnerud. Tanken vant tilslutning og menighetsrådet tok kontakt med kommunen for å undersøke muligheten for tomt etc. Biskop Hauge var med og la sin tyngde til saken når han i visitasforedraget i 1970 skriver: "Muligheten av ny kirke og/eller nytt menighetshus må grundig vurderes og tomt avsettes så snart boligbyggingens plassering og struktur er klarlagt." I 1976 var også ideen om å bygge trygdeboliger i tilknytning til menighetssenteret kommet opp.

Den 15. oktober 1977 ble det opprettet en stiftelse med det formål "å reise og drive menighetssenter og aldersboliger på sin tomt g.nr. 80 br.nr. 17 -67. Tomten var Tuftejordet, rett nedenfor kirken. Foruten menighetssenter var planen å bygge 18 aldersboliger (senere utvidet til 19 boliger). Som arkitekt ble Axel W. Kirkhorn forespurt. Tegninger

av menighetssenteret ble utarbeidet og finansiering bragt i orden. Et eget lotteri til formålet innbragte kr. 105 000,-. Menighetssenteret skulle inneholde møtesal, kjøkken, eldresenter, rom for ungdomsarbeid og kontorer for menighetens ansatte.

Stiftelse

18. september 1977 er det menighetsmøte i Konnerud bedehus hvor 24 sier ja og en sier nei til et nytt revidert opplegg fra arkitekt Axel Kirkhorn. Arealet er begrenset fra 1000 m² til 570 m² av hensyn til støtte fra Husbanken. Finansieringen var et viktig anliggende, og det er tydelig mange gode krefter i sving for å skaffe både offentlige tilskudd og private bidrag. 25.04 1978 kommer det brev fra Den Norske Stats Husbank med meddelelse om at tegningene til Menighetssenteret

AXEL W. KIRKHORN A/S, ARK. JAN. 1977.

SLIK kunne det hatt sett ut på Tuftejordet i dag. Men etter mye fram og tilbake endte det hele med at man bygde 19 trygdeboliger - og droppet menighetssenteret (øverst på arkitekt Axel Kirkhorns skisse) - og vedtok bygging av arbeidskirke isteden.

godkjennes foreløpig. Det vil skje en ny vurdering ved konkret lånesøknad med bindende anbud.

Tidkrevende prosjekter

Saken om menighetshus og eldreboliger var tidkrevende for de involverte, og i hvert eneste menighetsrådsmøte var det orientering om situasjonen, både tomtespørsmål, klargjøring av grunnforholdene, økonomi, forhold til myndigheter m.m. Selvsagt var det også problemstillinger knyttet til Bedehuset. I møtet 12. februar 1979 orienterte formannen om at "PR- og Finanskomiteen har innkalt til møte med menighetsrådet 19. februar. Komiteen innstiller på at Bedehuset skal selges. Formannen sa at spørsmålet hadde vært behandlet før, men "Bedehusets venner" er imot det. Menigheten kan ikke risikere en splittelse, og menighetsrådet bør derfor stå samlet om beslutningen om at Bedehuset ikke skal selges."

I menighetsrådsmøtet 5. april 1979 ble det referert brev fra Nedre Konnerud Misjonsforening, som har reagert på PR- og finanskomiteens skriv med anmodning om å være med på innsamling til "Konnerud kulturelle og sosiale senter." De ønsker ikke å delta, og de er skuffet over navnet. Det ble besluttet at brevet skal besvares, og det skal gis en del opplysninger, bl.a. at det heter "Konnerud menighetssenter", og med en spesifikasjon over hva man forventer skal foregå der.

Husbanken stiller krav

I oktober -79 refereres det at Husbanken har innvilget 3,5 mill. til trygdeboligene. Husbanken krever at Senter og trygdeboliger må atskilles og være to stiftelser med forskjellige navn og bruksnr., dvs. eiendommen må deles. Som navn ble vedtatt "Stiftelsen Konnerud menighets trygdesenter" og

"Stiftelsen Konnerud menighetssenter". Prisen på trygdeboligene ble til slutt på 4,5 millioner kroner.

Imidlertid kom det etter flere års forløp for en dag at stiftelsen for trygdeboligene ikke var juridisk korrekt. Alt hadde skjedd i god tro men stiftelsen manglet bla en grunnkapital. Dette ble rettet opp da menighetsrådet 13. september 1988 vedtok å overføre kr. 200 000,- som grunnkapital for stiftelsen. 30. januar 1981 kunne de første beboerne, Milfrid og Gunnar Andersen flytte inn i trygdeboligene. De 19 boligene er hver på 74 m².

Arbeidskirke på Gåserud?

12. januar 1981 bringes det inn et nytt moment i spørsmålet om utvidelsen av kirken. For i "Prestens fem minutter" tar sokneprest Ramslie opp temaet som refereres slik:

"Som kjent er det tale om å få en kirketomt på Gåserud. (den hadde kommunen gitt tilsagn om) Prestegårdsskogen, som er på 130 mål, bør nå hugges. Trærne er blitt gamle, og det bør flatehugges og plantes på nytt. Soknepresten fremkastet tanken om å sende et brev til kommunen med forslag om at menigheten får drive denne hogsten, delvis på dugnad, og få beløpet til disposisjon til en arbeidskirke på Gåserud."

To medlemmer mente man burde tenke nøye over saken. Det er klart vi må ha en ny kirke i fremtiden, men de fant det vanskelig å gå inn for en arbeidskirke "før vi har fullført prosjektet med menighetssenter på Tuftejordet. Men det må uten tvil være riktig å arbeide for å sikre seg pengene fra skogshogsten."

I forkant av menighetsrådsmøtet 25.08 1981 dro menighetsrådet på befaring til kirketomten ved Gåserud. "Etter hva man kan skjønne, ligger tomten velegnet til, og det var enighet om å sende kommunen et "takkeskriv".

24. september orienterte formannen om "tanken om menighetssenteret på Tuftejordet, som i sin tid syntes så riktig, men som nå virker mer tvilsom, ettersom vi jo har Bedehuset. Det vil dessuten bli avsatt tomt til arbeidskirke på Gåserudfeltet, som antakelig vil bli Konneruds nye sentrum. Menighetsrådets medlemmer ble en for en spurt om sin innstilling, og det var samstemmighet om at man bør prioritere arbeidskirken. På den annen side har medlemmene av Stiftelsen nedlagt et stort og fortjenstfullt arbeid så langt. Det ble vedtatt å innby Stiftelsens medlemmer til et møte". Også byggekomiteen ble innkalt til møtet som fant sted i Bedehuset 9. november.

På menighetsrådsmøtet 3. desember memorerte formannen fra dette møtet. Han sa "at utad måtte vi være lojale mot det vi den gang avtalte. Men vi hadde likevel rett til å være usikre, og han fremkastet tanken om å redegjøre for vår usikkerhet overfor det nye rådet (som trer i funksjon fra 01.01

1982). Han foreslo at en komite skulle undersøke tidsfaktoren for bygging på Gåserud. Det var også enighet om at spørsmålet på ny burde fremlegges for et menighetsmøte.

Menighetssenter og / eller arbeidskirke

På nyåret i 1983 sies det følgende under referatsak 8 ang. prosjektet med menighetssenter:

"I denne forbindelse er det ønskelig med et avklarende fellesmøte mellom Stiftelsen Konnerud Menighetssenter og menighetsrådet snarest mulig. Uti fra den informasjonen vi her får, vil vi "stake ut kursen videre", hele tiden med tanke på hva befolkningen/menigheten er best tjent med i fremtiden."

Møtet ble holdt 7. februar. Viktigheten etter møtet ligger i å sikre seg tomten på Gåserud ved en delregulering, slik at man kan utarbeide planer og beregninger til prosjektet Menighetssenter/Arbeidskirke der. Begge alternativ – Tuftejordet og Gåserud – legges så

Menighetens trygdeboliger i Verksveien har vært et sosialt godt tilbud siden de ble tatt i bruk i 1981. (Foto: Ivar Vik).

frem for et menighetsmøte med tidsplan, kostnadsoverslag og eventuelle skisser.

15. mars 1984 besluttet det at det skal holdes et menighetsmøte vedr. menighetssentersaken. 12. april noteres det at "Hvis menighetsmøtet vedtar å flytte menighetssenteret til Gåserud, tas også opp om tomte på Tuftejordet skal selges."

Menighetsmøtet sommeren 1984

Menighetsmøtet ble lagt til 17. juni etter gudstjenesten. Det var 29 stemmeberettigede tilstede. Sakens overskrift var: "Endring av tidligere vedtak om Menighetssenter skal bygges på den

tomten kommunen har stilt til menighetens disposisjon på Gåserud, eller om vedtak om bygging på Tuftejordet skulle opprettholdes."

Innledningsvis orienterte menighetsrådets formann om saksgangen så langt.

Så ble følgende vedtak fattet: "Menighetsmøte 17. juni 1984 opphever vedtak i menighetsmøtene av 11. mars 1977 og 19. september 1977 vedrørende bygging av menighetssenter på Tuftejordet. Menighetsmøtet vedtar å bygge arbeidskirke på kirketomten på Gåserud. Det er en forutsetning at man bygger menighetssenterdelen så raskt som mulig. Menighetsrådet gis fullmakt til å løse saken praktisk og økonomisk."

Søndagsskolen - samlingspunkt for alle barn

6. mars 1921 er angitt som startdato for Konnerud Søndagsskole på Bedehuset hvilket innebærer at denne kristne "barneinstitusjon" på Konnerud nærmer seg 90 år. Det betyr at relativt mange voksne på Konnerud har vært innom søndagsskolen i sin tid.

I startåret ble det innskrevet 90 barn mens 75 gikk på folkeskolen hvilket må bety at de fleste ungene på Konnerud var tilknyttet søndagsskolen den gang.

I dag er de fleste ungene på søndagsskolen tilknyttet såkalte kristne hjem, mens det den gang var en del av oppdragelsen for de fleste å gå på søndagsskolen. Det var også tidligere holdt søndagsskole i private hjem men ikke av lang varighet.

Det var Gustav Wammen og frue, Morten Mortensen og frue og Olaf Ekholt som startet det hele.

Familiene Wammen og Mortensen

flyttet etter få år ut av bygda og Olaf Ekholt ble stående alene i en periode med en godt besøkt søndagsskole. Etter hvert fikk han mange gode hjelpere ved sin side.

På begynnelsen av 1940-tallet kom Helga og Torbjørn Andresen til Konnerud og begge fikk et langt livsløp som søndagskoleledere,

Både Olaf Ekholt og Helga og Torbjørn Andresen ble i sin tur tildelt

Den eldste av søndagsskolens klasser midt på femtitallet. Olaf Ekholt var en av lærerne. (Foto: Privat.)

Søndagsskolebilde fra midt på femtitallet. (Foto: Privat).

Kongens fortjenestemedalje for sin innsats og belønnet med mottakelse hos kongen.

40 sammenkomster i året

Til å begynne med gikk man annenhver søndag men fra 1950 ble det hver søndag kl 0930 slik at søndagsskolelærerne skulle få anledning til å gå i kirken etterpå.

I løpet av sesongen ble det også turer, fester og skirenn slik at en kom opp i ca. 40 sammenkomster i året.

Søkningen og oppslutningen har nok variert ganske kraftig opp gjennom årene. På femtitallet var det stor søkning og da Bedehuset ble påbygd hadde man hele tre partier samtidig.

Da kunne det være nærmere 100 barn på plass og Konnerud var Buskeruds største søndagsskole.

De før skolealder var for seg, mens småskolen hadde et parti og de som tilhørte storskolen (12 år og eldre)

hadde eget parti som benyttet garderoben. Dette var nok en genistrek og bidro til at mange den gang gikk på søndagsskolen helt til de var 14-15 år. I denne alder er noen kanskje litt "bøllelete" og noen, særlig guttene skulle kjekke seg for det andre kjønn.

Olaf Ekholt hadde dette partiet på 1950-tallet og han var en lun og lavmælt kar og trang ikke heve stemmen så mye før han fikk respons.

Det var også flere utflukter i løpet av året og skirennene ble gjerne avholdt på Alles Vel i Skoger, på Tabor ved Mjøndalshytta eller på Nikkerud. Om sommeren var det gjerne tur til Solsetra.

"Min båt er så liten"

"Min båt er så liten og havet så stort" het en sang som var populær gjennom alle årene på søndagsskolen – særlig for de mindre. I en periode hadde man også sangkor og musikk fra trekkspill,

Søndagsskolen flyttet fra Bedehuset til arbeidskirken i 1997. Gøy for ungene som var passasjerer i høyvogna til Harald Johansen Springover. Bildet er tatt av Cecilie Tofteng, DT – og utlånt fra familien Johansen.

mandolin og gitar og man opptrådte også i Bragernes kirke.

50 års-feiringen i 1971

Det var lagt opp til en betydelig feiring på 50 års-jubiléet i 1971 med Gudstjeneste, fest på Bedehuset m.v.

Bl.a. var det 46 personer der som hadde gått på Søndagsskolen de 10 første årene og det ble betydelig gøy på Bedehuset da Olaf Ekholt foretok opprop slik de engang gjorde.

Arrangementet kolliderte med en kjent Konnerud-institusjon "Barnas Skidag" men etter avtale med Konnerud Idrettslag utsatte idrettslaget premieutdelingen til en senere dag hvilket Søndagsskolen satte stor pris på.

Variert oppslutning

Oppslutningen har naturlig nok – svingt en del og i en kort periode på et par år stoppet det hele opp men har kommet i gang igjen. I en periode hadde man faktisk søndagsskole både på Hallermoen og Bedehuset. Baptistene drev søndagsskole på Betel og Filadelfia i Drammen drev søndagsskole på Grendehuset på Jordbrekkskogen.

Flanellograf - Datidens TV

På 1950-tallet fikk flanellografen sitt inntog i søndagsskolen og er fortsatt i bruk i dag 50-60 år senere. Man hadde figurer knyttet opp til bibelhistorien som ble festet til et flanelletppe og dette levendegjorde bibelens budskap på en visuell og enkel måte som barn lettere kan forstå.

Det gav nok et sterkt inntrykk og se Josef og Maria stå i stallen ved siden av krybben med Jesus-barnet. Flanel-

lografen brukes i noen andre sammenhenger men hovedsakelig i søndagsskolen og kristne miljøer.

Gullstjerner og diplomer

Søndagsskolekortet ble brukt som kvittering for frammøte med rød stjerne og gullstjerne for fjerde eller femte gang. Ved årsfesten ble det diplom til de som hadde godt frammøte gjennom året og det var ikke uvanlig at man gikk på søndagsskolen til man var konfirmert og de flittigste kunne ha opptil syv-åtte diplomer for godt frammøte i mange år.

Andre Søndagsskoler

Foruten Betel som er omtalt i eget avsnitt under baptistene var det i kortere perioder søndagsskole både på Hallermoen og Djupdalen, men begge disse ble overført til Konnerud Søndagsskole midt på åtti-tallet.

Nykirken

Da Bedehuset ble solgt i 1997 flyttet søndagsskolen til Konnerud Arbeidskirke.

Ved denne anledning ble ungene kjørt fra Bedehuset til Nykirken med hest og kjerre med den drevne hestekaren Harald Johansen ("Springover'n") ved tømmene. Etter at de gamle lærerne ble borte hadde diakon Dag Walding med flere mange års tjeneste på Bedehuset og i de senere år Anne Britt Bøen og Nina Olaisen.

I dag består søndagsskolen av hovedsakelig mindre barn som samles i eget lokale i kirken mens det er Gudstjeneste hver søndag kl. 11.00.

Et rikt kristenliv på Konnerud

Kirken har tradisjoner i det norske folk og vi vet ikke eksakt hvordan det frie kristenliv utenfor kirken var i 1858 når "gamlekirken" ble bygd. Vi må anta at det på det tidspunkt også var et kristenliv utenfor kirken. Bl.a. har vi registrert at det var møter på skolen og i de ulike hjem. På den tid var det jo ikke enten eller men både og. Folk som var aktive i det kristne menighetsliv var også kirkegjengere. Slik var det også med den lokale prest som også var aktiv i det frivillige kristenlivet. Men den store kampen stod noen år tidligere. I 1741 fikk vi en lov som ble kalt "konventikkelplakaten". Denne forbød folket å holde kristelige samlinger uten prestens godkjenning. Den største opprører mot denne lov var Hans

Nielsen Hauge (1771-1824) som reiste landet rundt og forkynnte i slike forsamlinger og ble sågar fengslet for dette. 18 år etter Huges død ble loven opphevet i 1842 og vi fikk forsamlingsfrihet og fruktene av Hans Nielsen Huges arbeide bredde seg over det ganske land. Mange foreninger har etter hvert sett dagens lys på Konnerud, men den eldste som vi finner noe skriftlig organisert materiale om var Konnerud misjonsforening (NMS).

"Vekkelse"

I 1915-16 var det en stor vekkelse i og rundt Drammen og mange fant veien inn i det kristne menighetsliv. En ny og stor vekkelse kom på Konnerud i

En samling av gamle protokoller, men mange manglet. (Foto: Ivar Vik).

1931 og en regner med at 50-60 personer den gang ble engasjert i det lokale kristenliv.

På denne tid var det Gudstjeneste i kirken bare hver fjerde søndag. Dette førte til en betydelig aktivitet både i kirken og det frivillige menighetsliv. Flere foreninger blomstret opp og nye kom til, og en må anta at de neste 20-30 årene var blant de mest aktive i det kristne miljøet på Konnerud. Det meste av det kristne menighetslivet foregikk derfor i hjemmene og på Bedehuset. Etter hvert ble også kirken åpnet for møter utenom de ordinære gudstjenester.

Når man skal beskrive kristenlivet etter det som pr. dato er tilgjengelig av protokoller og som ferske generasjoner kan fortelle, blir det noe glissent og mangelfullt. Men vi føler det er bedre å skrive om det vi vet og så får det uskrevene forbli historie for de få som måtte vite mer enn oss. Dette er således ingen historiebeskrivelse men mer et "innblikk" i noen av de foreninger som eksisterte og kun i perioder av virksomheten. Den hverdagslige driften i de ulike foreninger var neppe så veldig spennende, men vi har forsøkt å fokusere på spesielle hendelser og situasjoner som vi er kjent med og som kan ha interesse for flere.

Mange foreninger

Her er noen av de foreninger som man vet eksisterte på Konnerud opp gjennom årene til dels med offisielle navn og til dels med navn som ble brukt i dagligtalen.

- *Bedehusforeningen*
- *Det norske Misjonsselskap*
- *Norsk Luthersk Misjonssamband øvre Konnerud*
- *Norsk Luthersk Misjonssamband nedre Konnerud*
- *Sjømannsmisjonen*
- *Søndagskolen*
- *Bedehusets misjonsforening*
- *Menighetspleien*
- *Ungdomsforeningen*

- *Søstermisjonen*
- *Mannsforeningen*
- *Kirkeforeningen*
- *Diverse barneforeninger*
- *Diverse ungdomsforeninger*
- *Baptistmenigheten Betel*

En kan i ettertid undres om det kunne være behov for så mange foreninger, men hver forening hadde vel sin profil og image. Flere var gjengangere som medlem i flere foreninger og i hovedsak var det et godt samarbeide, i hvert fall utad.. Dette bekreftes ved at man i lange perioder hadde et årlig fellesmøte på Bedehuset - et såkalt menighetsmøte hvor alle foreningene var invitert til å redegjøre for sin virksomhet.

I referat fra et slikt møte i 1970 fremgår at hele 15 foreninger var representert. Dog var det vel her som ellers i samfunnet at selv om bibelen og kristendommen var varemerket så kappet nok en del om å være både best og størst. Flere ledertyper hadde behov for å markere seg og fikk man ikke innpass en plass, fant man kanskje en annen arena å eksponere seg på.

Konnerud Bedehus - samlingens hus

Konnerud Bedehus ble bygget i 1909 i krysset Verksveien (tidligere Granbakken) /Dalenveien. I dag er det tidligere Bedehuset en ordinær privatbolig. Kirken skulle den gang ikke brukes til så mye annet en gudstjenester. Det var derfor et stort behov for et forsamlingshus.

Kristoffer L. Vikseter som bl.a. eide "Gården" (sentral bygning under gruvedriften på Konnerud) gav bort tomten på 718 m² vederlagsfritt til Bedehuset (tilhørende Konnerud's befolkning til oppbyggelse).

Skjøtet over tomten ble først skrevet i 1944 da tomten ble utvidet med et tilsvarende areal kjøpt av Oskar Frøiland for kr 1 pr.m. Den utvidede tomten ble beregnet til å være 1582 m².

Eiendommen fikk navnet "Zoar" men

Det første Bedehuset. (Foto: Privat).

på bygda ble benevnelsen "Bedehuset" brukt.

Konsesjonkontoret i Næringsdepartementet gav i brev datert 6. april 1945 Frøiland og Bedehuset tillatelse til å foreta denne handel som på den tid var konsesjonsbelagt.

Det første bygget som ble satt opp i 1909 var på 73 m². Det ble innsamling av penger på bygda. Det var i alt ca 60 givere som samlet gav ca 1000 kr. De fleste med fem eller ti kroner men et par på 100 og 50 kroner. Resten – antagelig ca 3000 kroner ble lånt i Skoger Sparebank. Vi har funnet en inventarliste fra 1909 som beskriver; fire stoler kr 9, ti krakker kr 52, en talerstol kr 30 og femti kopper m.m. kr 15.

Det første styret bestod av: Knut Ekholt, Ole Ekholt, Gunnar Ekholt, Kristoffer Vikseter (tomtegeber) og Kristian Kristiansen.

Byggmester var Jørgen Antonsen men med god dugnadstøtte fra styret og andre. Det sies at når damene gjorde i stand til innvielsesfest i oktober 1909 var de så glade for Bedehuset at

de ikke ville gå hjem igjen. Forstander Giset var hovedtaler og Frikirkens sangkor sang.

Huset var overfylt og det ble allerede da sagt at huset var for lite.

Søkningen til huset har som alt annet gått i bølgedaler. Fra oppstart i 1909 til første verdenskrig var det god oppslutning. Deretter var det litt labert inntil vekkelsen i 1931 satte fart på virksomheten igjen. I 1925 hadde man en vellykket basar som skaffet penger til bl. a. et orgel.

Omfattende bruk

I begynnelsen var mye av virksomheten knyttet til Frikirken og Misjons-sambandet men Bedehuset sto helt fritt og var ikke knyttet opp til noen forsamling eller organisasjon. Noen mente det var en styrke og andre en svakhet.

Da skolen brant, ble Bedehuset en tid benyttet som skolelokale

På årsmøtet i 1932 loddet man ut to favner ved og disse ble vunnet av Einar Skjerpholdt og Konnerud's man-

geårige lærerinne Anna Ekholt. 25-årsfesten i 1934 var en stor begivenhet med forstander Giset og prost Narum tilstede.

Giset holt en veldig flott tale hvor selv prosten ble imponert. Det samme året ble det etablert en egen Bedehusforening slik at man fikk et visst skille mellom driften av selve huset og den forkynnende del.

Hvordan strakk tiden til?

En kan i dag undres hvordan de som var med i styre og stell på Bedehuset og flere andre foreninger fikk tid til å delta på flere møter i uken før lørdagsfri ble et faktum. De som var ansvarlige for dagens møte på Bedehuset måtte om vinteren ofte møte et par timer tidligere for å fyre opp. Få hadde bil og det ble å bruke apostlenes hester. I tillegg var det styremøter og besøk i naboforeninger i Skoger og Drammen.

Større påbygg

Det var først og fremst søndagskolen og juletreffene (måtte deles i to) som

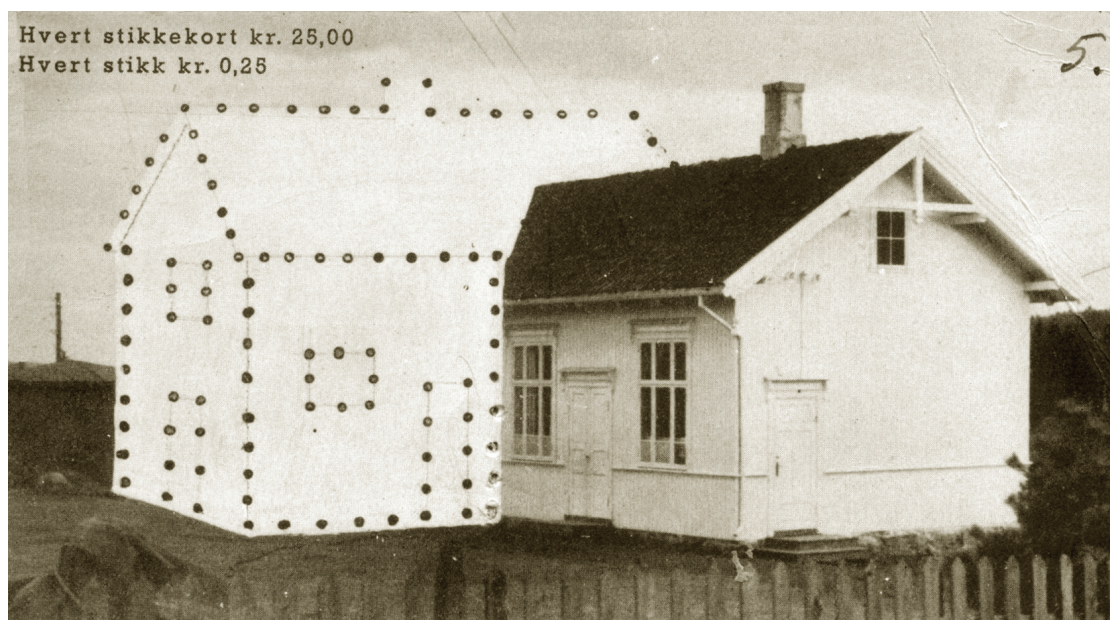
krevde mer plass. De senere høstfester med opptil 200 deltakere ville vært en umulighet i det gamle bygget.

Diskusjonen om en utvidelse av Bedehuset pågikk i flere år og med delte meninger. Etter krigen fikk man et tilbud om gratis tomt av Harald Thorud forutsatt at menigheten greidde å samle inn 2500 kr som tilsvarte verdien av tomten.

Innsamling ble satt i gang men det gikk trått og byggeplanene ble liggende på "is" en tid.

På et medlemsmøte 17 januar 1953 hvor 23 var tilstede ble det vedtatt mot en stemme å bygge ut eksisterende Bedehus. Endelig kunne man komme i gang med et tilbygg som var kalkulert til 34000 kr. Man fikk et lån i Skoger Sparebank på 20000. Man hadde trelast og andre varer til en verdi av 5500 kr og 3270 kr i kontanter. Resten kr 5230 skulle dekkes inn ved dugnad.

Medlemmene bestod av flere håndverkere og det var 10-12 stykker som hadde forpliktet seg til 150 timer dugnad hver.

Vennligst hjelp oss med tilbygget.

HILSEN STYRET FOR BEDEHUSET.

Ansvarlig for dette kort: *Per Thorsen*

Stikk-kort for å samle inn penger til påbygg. 25 øre pr stikk og kr. 25 pr. kort.

Bedehuset etter tilbygget 1955. (Foto: Privat).

Det var et tilbygg på ca 70 m² grunnflate, men i to etasjer hvor man fikk en ny lillesal, garderober, kjøkken og leilighet til vaktmester i 2 etasje. Etter dette kunne man bl.a. dele opp den store søndagskoleforsamlingen i tre partier plassert i storesal, lillesal og garderobe.

Utleie til presten

I 1955 fikk man et bidrag av kommunen på 5000 kr mot at man stilte leiligheten til disposisjon for den nytilsatte hjelpepresten Jan Aas. Dette varte i to år da kommunen fikk bygget en egen prestebolig i Kirkelunden.

Det ble deretter ansatt vaktmester som skulle holde orden samt vaske Bedehuset etter bruk.

Interessen var stor og det meldte seg hele ti søkere. I motytelsen var en meget rimelig husleie for vaktmesteren. Leien ble satt til kr 125 pr mnd. Fradrag for vaktmesterlønn kr 65 og dette gav netto husleie på kr 60 pr mnd.

Vann fra Granstad

I 1960 fikk man etter søknad anledning til å koble seg på kommunens dypvannsbrønn som forsynte Granstad pleiehjem. Anleggskostnadene måtte man bære selv men man fikk et godt tilbud om graving på 4 kr pr. m. og kommunen tok seg av gravingen og legging over hovedveien. Det skulle betales ordinær vannavgift som alle andre men man hadde fått en god vannforsyning. En må også få med at

man flere ganger senere søkte om fritak av vannavgift men uten hell.

Røykeloven forut for sin tid

Foruten utleie til de tradisjonelle kristelige virksomheter ble også Bedehuset i perioder utleid til Konnerud mannskor og Konnerud ungdomskorps.

Det var dog en uomtvistelig forutsetning at det i lokalene ikke skulle røykes eller nytes alkohol. En må vel derfor anta at lokalene kun ble brukt til øvelser og ikke fester. Leien var satt til ti kroner pr gang + fem kroner hvis kjøkkenet ble tatt i bruk. På en måte var en jo ganske forut for sin tid. Om ikke alle kristne på denne tid var totalavholdene så kunne man kanskje ta seg et glass pils i sitt lønnkammer, men å røyke var jo relativt utbredt både med rullings og pipe, men da måtte man altså gå utendørs i pausene.

Formålet med Bedehuset var å drive kristelig virksomhet med så vel ytre som indre misjon.

Virksomheten skulle bygge på den Evangeliske Lutherske bekjennelses grunn.

Dog kunne styrelsen for huset tillate anerkjente predikanter av andre bekjennelser under kortere besøk å tale på Bedehuset når de ikke gjør de særlig hvori de er uenige i den evangeliske lutherske lære til gjenstand for behandling.

Selv om man i starten var knyttet opp til Frikirken og Misjonssambandet stod man etter hvert fritt og var ikke knyttet opp til noen forsamling eller organisasjon.

Bedehuset ble derfor benyttet av alle typer kristelige foreninger og misjonsforeninger. Baptistene hadde også en del av sine møte/fester der før Betel ble bygget.

Bedehuset var også båndlagt til militært bruk om nødvendig og i 1953 var Bedehuset utleid til "militærvesenet" som det het under en større Nato-øvelse.

Økonomien

Selv om det meste av det nødvendige praktiske arbeidet i starten ble utført

på dugnad slik som vedlikehold, vedklyving, fyring, snømåking etc. så var økonomien stadig et slitsomt punkt. Vi finner derfor hyppige henvendelser til banken om bidrag og til formannskapet om ettergiving av eiendoms-skatt etc.

Utover i 60-70 årene var økonomien også svak og man hadde nok med å betale renter av gamle lån, mens avdragene stod i stampe.

Ved begynnelsen av 80 årene var det igjen behov for en større oppussing og man satte i gang en storaksjon blant stedets befolkning som ble meget vellykket. Man samlet inn ca 100.000 kr som muliggjorde en sårt tiltrengt oppussing samt nytt inventar.

Dugnader, oppussing og fornyelse var stadige gjengangere på styremøtene og økonomien var stram slik det ofte er i slike forsamlingshus. Kirkevergen leide i en periode kontorer i Bedehusets 2 etg. På slutten av 80-tallet var det en særdeles frisk krig mot kommunen v/ kirkevergen om økt husleie men kommunen var ganske standhaftig og ikke lett å rokke.

Bedehusets endeligt

Driften av Bedehuset hanglet videre og når man på midten av nittitallet startet byggingen av en ny arbeidskirke var det en naturlig tanke for mange å vurdere hva man skulle gjøre med Bedehuset. For mange som hadde ansvaret for driften og trang økonomi ville det vel være en lettelse å bli kvitt Bedehuset, mens hos andre var det sterke følelser knyttet opp til Bedehuset som hadde betjent befolkningen og tidligere generasjoner i 80-90 år. De årlige utgifter beløp seg til ca 60000 kroner og det var slitsomt nok og få dette i balanse.

Det var mange debatter både i formelle og uformelle fora og det var delte meninger i styret for Bedehuset. Hvis salg, hva da med midlene som kom inn. Det er ingen hemmelighet at presten Jan Lystad og menighetsrådet var sterke talsmenn for salg av Bedehuset og full samling i den nye kirken. Dette hadde selvsagt en økonomisk side som kunne være positiv for kirken, men sikkert også en praktisk og følelsemessig side ved at kirken ble det store samlingspunktet.

Fellesmusikken på Bedehuset. Fra venstre: Erling Storhaug, Nella Storhaug, Ruth Svendsrud, Erling Svendsrud, Kate Aasheim, Bertha Antonsen, Dorteia Thorud, Ragnhild Thoresen, Helga Andresen og Alf Storhaug. (Foto: Privat).

Det var også forslag fra noen av de kirkeivrige om at eventuelle salgsmidler skulle brukes til diverse utstyr i kirken. Andre var sterke talsmenn for at man burde bruke noe mer tid før beslutning ble tatt.

27. oktober 1996 en historisk milepæl

Den nye kirken ble innviet 6. oktober 1996 og knappe 3 uker senere, den 27. oktober 1996 avholdt Bedehuset ekstraordinært årsmøte om saken hvor ca. 40 medlemmer var tilstede.

Salg ble vedtatt med en stemme mer enn 2/3 flertall som også var vedtektenes krav.

Det ble videre vedtatt at styret skulle fremme forslag om bruken av midlene og at det skulle holdes årsmøte så snart som mulig.

Dermed var en 87 år gammel Bedehushistorie over og vi kan vel kanskje være glade for at de som tok de tyngste takene og hadde de største gledene ved Bedehuset i første halvdel av 1900-tallet er borte. De ville kanskje ikke likt og heller ikke forstått at det hele nå var over. Men verden går videre. Nye mennesker og ny utvikling krever nye løsninger.

Kanskje var det rett å selge Bedehuset, kanskje var det feil? Det får vi aldri vite og det er heller ikke i vårt lodd å mene noe om det.

Hva med kapitalen etter salget?

Salget innbrakte ca 850.000 kr og styret og ekstraordinært årsmøte besluttet at pengene primært skulle brukes blant det kristne arbeidet blant barn og unge på Konnerud.

Statuttene for Konnerud bedehus - Bedehusets venner (KBV)

De midler som er realisert ved salg av Konnerud bedehus skal benyttes til videre drift av og nyskapning innen det kristne arbeid på Konnerud. Styret for Konnerud bedehus står ansvarlig overfor årsmøtet, og disponere midlene, fondet, i.h.t. følgende statutter. Styremedlemmer skal være medlem av Den Norske Kirke.

1. Fondet skal fremme et godt og aktivt kristenliv på Konnerud. Arbeide blant og for de unge på Konnerud skal prioriteres.
2. Styret for fondets midler består av representanter for kristenfolket på Konnerud. Styret har fem representanter, og velges for to år om gangen. For å sikre kontinuitet bør minst en representant sitte over. Valg av styre skjer på egen generalforsamling.

3. Styret disponerer inntil kr. 50.000 på årsbasis til fordeling.
4. Styret skal tilstrebe høy avkastning. Disponibelt beløp pr. år skal i hovedsak være fondets renteinntekter.
Dersom det skal disponeres av hovedkapitalen skal dette godkjennes av årsmøtet eller generalforsamling. Forslag til slik disposisjon skal kunngjøres to måneder før årsmøtet.
5. Styret eksisterer så lenge det er midler å fordele, og vil deretter oppløse seg selv.
6. Det søkes om midler en gang i året med søknadsfrist 1. September.
Behandlingstid 14 dager.
Første søknadsfrist er den 1. September 1997.
7. Endring av statuttene skjer på årsmøtet, og betinger 2/3 flertall på to årsmøter.

Det er etablert et styre i KBV (Konnerud Bedehus Venner) som forvalter pengene og årlig deles det ut ca 50.000 kroner til nevnte formål. P.g.a. lav avkastning de senere årene har kapitalen krympet til ca 500.000. Vi kan dermed fastslå at om Bedehusbygningen er borte så drypper det frukter i den ånd og stil som Bedehuset var tuftet på. De som bygde og drev Bedehuset de første årene var jo også ganske unge.

Bedehusforeningen

I 1934 var det stor aktivitet i det kristne miljøet og noen mente det var fornuftig og vurdere om man skulle danne en Bedehusforening for å samle kreftene i færre foreninger.

En tremanns - komite bestående av Ole Brunsvik, Erling Thoresen og Harald Thorrud utredet saken og komiteen konkluderte med at man burde gå for en slik løsning.

Av oversikt fra året 1934 kan vi berette om flg. foreninger som brukte Bedehuset.

Det norske Misjonsselskap
Sjømannsmisjonen
Øvre Konnerud Kinaforening
Nedre Konnerud Kinaforening
Konnerud Kr. ungdomslag
Konnerud Søndagskole
Bedehuset
Minnefester
Avholdsmøter
Finnemisjonen
Bedehusforeningen
Barnemisjonen

På et medlemsmøte 13. mai 1934 ble Bedehusforeningen dannet med 25 medlemmer og flere kom til etter hvert. Olaf Ekholt ble styrets første formann.

Olaf Ekholt

Olaf Ekholt var senere primus motor i det meste som skjedde i bedehus og misjonslivet på Konnerud inkludert søndagskolen. Han drev i tømmerfaget

og var derfor også en god dugnadsytter når det trengtes. Det var forøvrig Olaf Ekholt som bygget Skioldhytta ved Steglevann.

Han var en særdeles jovial kar med fin humor som både barn og voksne ble glad i og han hadde knapt noen uvenner. Han var forøvrig gift med Konnerud's første lærerinne Anna Ekholt.

Organiseringen

Organiseringen av Bedehuset og Bedehusforeningen hadde mange varianter opp gjennom årene. I perioder hadde man et felles styre for begge og i perioder hadde man hvert sitt styre med forskjellige styremedlemmer og i perioder hadde man forskjellige styrer men de samme personer i begge styrever.

Viktig medlemskrav

I vedtektene fremgikk flg. paragraf:
Der skal innen foreningen råde full samvittighetsfrihet ang. menighets-syn, dåp, nattverd og lignende og enhver gjenfødt kristen som tilhører Konnerud sogn, har fylt 14 år, lever et liv uten anstøt og som ikke med vilje motarbeider Guds sak eller foreningens arbeide kan være medlem av foreningen.

På et tidspunkt ble det en spesiell sak grunnet en person som ønsket å bli medlem. Om det var tidligere livsførsel eller tvil om vedkommendes tro på Gud nevner vi ikke, men personen ble gjenstand for behandling i styret. To av styremedlemmene fikk i oppdrag å ha en samtale med vedkommende som fullt ut aksepterte spørsmålstillingene. Vedkommende aksepterte medlemskapets krav og fikk senere verv i foreningen.

Titler

Det var stor tilgang på dyktige talere fra nærområdet og fra fjerne strøk. Når talerne ble annonsert ble det i den tid lagt stor vekt på titler for å understreke hvem de var og spesielt de som hadde heltidsjobb i ulike kristne organisasjoner hadde med seg tittelen, Det

kunne være pastor, sogneprest, emis-sær, evangelist, misjonær, forstander, sekretær og cand.theol. Talere fra lek-folkets rekker var ikke så gjennomført med titler, men vi har notert oss slag-ter Brekke, lok.fører Moen, stasjons-mester Haugen, kontorsjef Jahren. (Det var stas å være på jernbanen den gang) For talere innen eget miljø var en mer tilbakeholden med tittelbruk.

Kvinnenes plass

Kvinnene har alltid vært gode støtte-spillere i misjons og Bedehusmiljøet. Men kvinnene har jo helt til det siste i enkelte organisasjoner vært utelukket fra hovedstyreverv sentralt i organisa-jonen. Det var mer lempelig i lokale miljøer hvor kvinnen etter hvert fikk styreverv men formannsjobben var som regel tillagt en mannsperson. Slik var det jo også med andakter/taler men enkelte kvinner stod frem også her. Dog var det annerledes i festkomiteen der kvinnene rådde for det meste.

Den store nattverdskonflikten

En kan ikke beskrive denne virksom-heten uten å nevne den store konflik-ten og splittelsen på 1960-tallet. Pas-

Fra venstre: Erling Thoresen og Pas-tor Jan Aas som kjempet mot hveran-dre i nattverd-striden,- her i hyggelig passiar i en annen sammenheng. (Foto: Privat).

tor Jan Aas som var hjelpeprest på Konnerud kunne ikke tale på Bedehu-set da han ikke kunne akseptere at det holdtes nattverd i Bedehuset. Det ble en vond strid som engasjerte mange mennesker i mange år.

Striden lå i luften og på årsmøtet i januar 1960 lå det antagelig en un-derstrømmende konflikt idet tre per-soner fikk like mange stemmer ved formannsvalget. Det var Torbjørn Andresen, Erling Thoresen og Kåre Johansen. Ved omvalget ble Torbjørn Andresen valgt til formann.

Formelt ble nattverdsaken tatt opp før-ste gang i et styremøte 22. april 1960 hvor Torbjørn Andresen fremførte at man i følge loven ikke kunne holde nattverd på Bedehuset og gav dermed støtte til pastor Aas. Han foreslo vi-dere at det ble avholdt et medlemsmø-te om saken som ble datofestet til 21. mai. I et forutgående styremøte 11. mai før medlemsmøtet hevdet Thoresen at nattverd iflg. punkt 2 og 3 i loven kan tas med full samvittighetsfrihet i Bede-husforeningen. I styret fikk Thoresen's syn 3 stemmer og 2 for Andresen.

Et skjebnens medlemsmøte

33 medlemmer hadde møtt frem da Andresen ønsket velkommen og frem-førte dagens hovedsak som var å tolke punkt to og tre i vedtektene.

Kåre Johansen ble valgt til dirigent og Ragnhild Amundsen til referent.

Mange hadde ordet og argumen-tasjonen var sterk på begge sider. Før man gikk til endelig avstemming ble det salomonisk fremført fra dirigen-ten at man ikke skulle kritisere hver-andre uansett resultat. Den skriftlige avstemmingen gav som resultat at 26 stemte for fortsatt nattverd på Bede-huset mens syv stemte imot.

For å være på den sikre siden, foreslo Thoresen en protokolltilførsel: "Det til enhver tid sittende styre kan ikke nekte at nattverd holdes."

Andresen fremførte at han ville være "ferdig her" hvis en slik tilførsel ble vedtatt. Den ble vedtatt med 20 mot seks stemmer.

Deretter var det en bønnestund ledet av Olaf Ekholt.

Dermed var splittelsen et faktum. Andresen og flere andre nedla sine verv og meldte seg ut av Bedehusforeningen.

Konnerud Indremisjon ble stiftet

De som meldte seg ut av Bedehusforeningen startet en ny forening - Konnerud Indremisjon på et møte i kirken den 16 april 1961. Forut for dette var det en rekke kontakter mellom de stridende parter om å samles igjen, men dette førte ikke frem. I årene fremover var det en rekke kontakter med det samme formål. Videre var det en kamp om å få styre Bedehuset idet man hevdet Bedehuset tilhørte hele befolkningen og ikke bare Bedehusforeningen. Det var nattverden som var hovedårsaken til splittelsen. Begrepet innfløttere og innfødte har jo vært et begrep i mange år på Konneruds stadige utvikling og en ser at med få unntak var det innfløttere som dominerte den nye utbryterforeningen mens de innfødte dominerte den gamle Bedehusforeningen.

Samling igjen

Tiden gikk og det var skifte av posisjoner i de ulike styrever.

Den lange striden varte i 7-8 år og endelig i 1968 kunne man samles i en felles forening igjen under navnet Konnerud Bedehusmisjon. Pastor Jan Aas hadde fraflytt og mange av de som stod i front ved bruddet var lei av splittelsen. I vedtektene for den nye foreningen stod det ikke noe om nattverden og dermed var strids-spørsmålet i det minste feid under teppet.

Konnerud Misjonsforening

Konnerud Misjonsforening NMS er antagelig Konnerud's eldste formaliserte forening.

NMS er forkortelse for Det Norske Misjonsselskap som er Norges eldste misjonsselskap stiftet i 1842. De arbeider over hele verden og har ca 100 misjonærer. Bl.a. på Madagaskar hvor Finn Andresen, (sønn av den mangeårige formannen Helga Andresen) har vært misjonær og innehar nå funksjonen som generalkonsul for Madagaskar.

Konnerud Misjonsforening ble stiftet på Grinderud gård i 1872 av lærer Evjen og den første formannen var Ottilie Grinderud.

I den første tiden kunne det være 12-15 personer tilstede og møtene ble holdt annenhver uke i hjemmene. Det hendte man hadde en tilreisende taler på besøk som ble betalt med kr 4 pr. gang. Medlemmene drev med ulike håndarbeider som senere ble loddet ut til inntekt for misjonen. Bl.a. kan man lese at medlemmene strikket hver sin lapp til et sengeteppe som ble loddet ut. Om noen koordinerte fargevalget står det ikke noe om. Man kan også lese om at medlemmer den gang av og til dro til skogs for å plukke grener og blomster for bl.a. å pynte opp i skoleværelset.

En av de første medlemmene Dorthea Haugen syntes de burde ha bevertning på møtene og da hun selv hadde det første møtet etter at forslaget kom opp, serverte hun nybakte boller og vafler til kaffen. De ble enige om å fortsette med dette men det måtte gjøres i enkle former.

I tillegg til møtene ble det holdt basarer og fester på skolen da Bedehuset ikke ble bygget for i 1909.

Mange historier føyer seg inn i rekken av hendelser som kan virke utrolige i dag.

Lang marsj

En gang bestemte man å ha misjonsmøte en 1. påskedags morgen. Taleren Langestrand gikk den lange veien fra Glassverket til Konnerud påskeaften for å være klar til møtet kl 0800 påskedagsmorgen. Det sier mye om den tids innsats for misjonen.

Det var mest kvinner som deltok mens nok mannfolkene var i flertall som andaktsbidragere.

Bl.a. Erik Moen fra Drammen og Gerhard Olsen (bodde i Gomperudgt.) bidro med taler og andakt.

Innsamling av penger til misjonen har vært fast program i alle år og bidraget kunne variere etter evne fra 25 øre til fem-seks kroner. Ved offer i kirken kunne det bli både ti og tolv kroner.

I begynnelsen var det skolelærer Pedersen som førte regnskapet med sirlig skrift inntil 1923 da hans datter Anna Pedersen overtok.

Ellers hadde man stadig ekstrautlodninger og basarer for å kjøpe altersett til nye kirker på misjonsmarken. Her nevnes Camerun og Madagaskar som mottakerland.

100 års-jubiléet ble feiret 1. oktober 1972 med gudstjeneste i kirken på formiddagen og jubileumsfest om kvelden på Bedehuset som var ekstra pyntet for anledningen. Det var en rekke hilsnings fra menighetsrådet og ulike foreninger på Konnerud og fra naboforeninger i Skoger og Drammen.

I referatene kan vi også lese om en velsmakende bevertning og mye flott sang og musikk.

I gaver og offer kom det inn ca 1500 kroner.

Det var en fest som var preget av Guds mektige ånd og kall og hvor hjertene var fylt av glede og takk for tjenesten. Her som i alle andre foreninger har oppslutningen variert i perioder. Folk er naturlig nok mer opptatt i dag og man har de siste årene gått over til å samles i kirkestua på formiddagen en gang i måneden. Da er det misjonsstoff, andakt, bevertning og sosialt samvær.

For fremtiden ønsker man seg flere og ikke minst yngre medlemmer.

Helga formann i 55 år

Man kommer ikke rundt denne foreningen uten å nevne Helga Andresen som var formann i hele 55 år fra 1943 til 1998. Hun og hennes mann Torbjørn Andresen kom til Konnerud

1942/43 og hun ble altså raskt valgt til formann, - et verv hun beholdt i utrolige 55 år. Vi tror det er rekord her på Konnerud uansett forening og miljø. Både Helga og Torbjørn spilte mandolin og var en del av misjons og Bedehusmusikken sammen med en del andre som spilte gitar, piano og bidro med sin sangstemme.

Helga var en inspirator av dimensjoner og alltid i godt humør og hadde et godord å si til alle hun møtte. Det var nok en egen aura rundt hennes person og så vidt vites var det ingen som ønsket å gjøre henne rangen stridig som formann før hun selv valgte å gi seg.

Hvordan hun samlet krefter til å lede foreningen i så mange år kan en lure på men hun var utrolig sosial og gledet seg sikkert til hver eneste sammenkomst i foreningen.

Vi husker at foreningen i perioder ble kalt for "Helgamisjonen" og det sier vel det meste om hennes posisjon. På annet sted er omtalt hennes tildeling av Kongens Fortjenestemedalje i sølv. Etter Helga var det avdøde Albertine Harsund som var formann i 7-8 år før Laila Lindkjølen overtok.

Laila kan fortelle at de har formiddagsmøter i kirken en gang i måneden. Det blir gjerne pensjonister og andre som har fri som da stiller opp. Oppslutningen er dessverre ikke så stor men de har et fint kristelig og sosialt miljø.

ANTAZOA

Som et alternativ er det en annen forening inn under NMS som går under navnet Antazoa som ledes av Dagrunn Slørdal. De har møter en gang i måneden i hjemmene på kveldstid.

Antazoa ligger i Madagaskar - et land NMS i mange år har arbeidet med misjonærer i.

Helga Andresens sønn Finn Andresen, som nevnt et annet sted, har vært misjonær på Madagaskar og er i dag Norsk Generalkonsul for Madagaskar og bosatt i Drammen.

Stevne på misjonær Olav Lies hytte. (Foto: Privat).

Øvre Konnerud Misjonssamband

Øvre Konnerud Misjonssamband (Kinamisjonen) er en av de eldste misjonsforeninger på Konnerud og ble stiftet i 1900. Det er således lett å holde orden på alderen til denne viktige lokale foreningen. Foreningen har betydd mye for det lokale miljøet på øvre Konnerud som i realiteten er Stubberud. Det er ikke til å undres av at man der fikk en egen forening med de store avstander og dårlige kommunikasjoner som var til sentrale deler av Konnerud.

Denne foreningen er nok den misjonsforening på Konnerud som har hatt flest medlemmer sett i relasjon til potensialet beboere. Stubberud har i alle år vært et eget lite lokalsamfunn hvor alle kjente alle (slik er det nes-

ten fortsatt). Det er lite med protokoller tilgjengelig og vi vet lite om hvem som var formann opp gjennom årene, men har fått med oss at Alma Fossen og Elna Stubberud hadde lange formannsperioder. Alma i 17 år fra 1948 til 1961. Det samme hadde Esther Grindrud som var en sentral person i foreningens liv i 53 år, og som bidro med egeninnsats og andre ressurser. Møtene ble holdt i hjemmene et par ganger i måneden. Oppslutningen varierte der som i alle andre foreninger fra noen ganske få til nærmere 25 personer på det meste.

Godt kjent utover bygdas egne grenser var det årlige sommerstevne som ble avviklet i mange år på Olav Lies eiendom. I perioder hadde man også misjonstelt som kunne samle opptil 150 personer.

Misjonær Olaf Lie i campingstol ved misjonsstevne på eiendommen sin. Fra venstre: Kåre Arntzen, Esther Grinde-rud, Inger Johanne Braathen. (Foto: Reidar Halden).

Bygdas egen Olaf Lie

var med fra starten i 1900 hvor hans jobb var å male kaffe kan vi lese.

Olaf legger ikke skjul på at foreningen var spiren til hans vei frem til misjonærkallet.

Han sa det slik en gang om medlemmene i sin lokale forening: "Et evighetsarbeide, de selv forstod det ikke, fordi de bare var tro i det små".

Olaf ble tro i tjenesten som misjonær i mange år av sitt liv og det må ha vært en stor inspirasjon for foreningen når han var hjemme på ferie og fortalte fra misjonsmarken.

Fra misjonsfest hos Eli Treholt. Bak venstre: Ella Arntzen, Bjørg Aaserud (besøk), Oskar Stubberud, Ole Kristian Aaserud (besøk), Elna Stubberud Unnie Aaserud(besøk), Ragnhild Tveten, Knut Hansen(taler), Ingrid Skramstad, Hallgeir Treholt, Bernt Kristiansen(besøk) Kåre Arntzen. Foran: Kari Rustand, Karen Gulbrandsen, Agnes Svendsen, Sigrid Treholt, Emilie Bråthen. (Foto: Privat).

Nesten tomt

De nøkterne medlemmene i foreningen var derfor flinke til å samle inn penger til misjonsmarken. Som belønning kan man kanskje si, fikk foreningen i 1967 ca 3 mål tomt av Olaf Lie. Tanken var at man på denne tomten kanskje skulle få seg et eget forsamlingshus og det ble da også opprettet et eget byggefond som man samlet inn penger til.

I ettertid kan man vel si at tanken om et eget forsamlingshus av denne kategori var litt urealistisk. Prosjektet ble da heller aldri realisert og foreningen sitter ikke lenger på denne eiendommen.

I nyere tid har eierne av- kaffespesialen i Konnerudgt. som vi husker- Ella og Kåre Arntzen betydd mye for foreningen. De bosatte seg på Stubberud og var sentrale personer i mange år. Aktiviteten i foreningen har nok dabbet litt av de siste årene. De eldste falt fra og med dårlig nyrekruttering var man bare 3-4 personer som på slutten var aktive. Det var derfor ganske naturlig at man i 2004 oppløste foreningen og slo seg sammen med Nedre Konnerud Misjonsforening.

Nedre Konnerud Misjonssamband

Nedre Konnerud Misjonssamband er blant de eldste foreningene på Konnerud og ble stiftet 3. mai 1916. Når den ble kaldt "nedre Konnerud" skyldtes det at Øvre Konnerud Misjonsforening allerede var stiftet i 1900. Kjært barn har som kjent mange navn og i skrift og tale har vi registrert ulike varianter av navnet fra Kinamisjonen til Nedre Konnerud Misjonsforening og andre varianter.

Hovedorganisasjonen Norsk Luthersk Misjonssamband ble grunnlagt i 1891 med hovedformål å misjonere det kristne budskapet i Kina. Etter krigen ble portene til Kina stengt og man arbeidet i andre land og kontinenter. Opprinnelig het hovedorganisasjonen Det Norske Lutherske Misjonsfor-

bund og senere Kinamisjonsforbundet og nå altså Norsk Luthersk Misjonssamband. (NLM) NLM er Norges største organisasjon på dette feltet med ca. 50 000 medlemmer og 3000 foreninger.

Stiftelsesmøtet var hos Anne Ekholt og den første formann ble Anna Blomholt med Åagot Thorrud som sekretær.

Kjønnskvolter

De første tyve årene var det en ren kvinneforening og møtene ble holdt på ettermiddagene i hjemmene. (det var jo ikke mange yrkeshusmødre den gang) Midt på tredvetallet kom mennene med og man gikk over til kveldsmøter. Det er lite tilgjengelige protokoller og de få som er beskriver stort sett møtested, taler og hvor mye som kom inn i kollekt. Dog var dette veldig avhengig av hvem som til enhver tid var sekretær. Når en leser protokollene i ettertid er det lett å se at ikke alle hadde like godt håndlag med dette verv. Noen skrev slik at det var en fryd å lese mens man nok må kunne si at enkelte var lite egnet for dette verv.

På et møte i januar 1935 hos Ebbestad ble fru Thorrud valgt til formann og Ingeborg Ekholt gjenvalgt som kasserer. Det var 9 tilstede og det kom inn kr. 6,00 i kollekt.

Etter hvert – utover på 50 og 60-tallet ble mennene mer dominerende i styret og det er artig å lese at på årsmøte i 1974 ble det besluttet at styret skule utvides fra tre til fem personer hvorav minst to skulle være kvinner. Vedtaket ble fattet med syv mot fem stemmer. Dette var altså kjønnskvolter langt foran sin tid. Oppslutningen varierte selvsagt også i denne foreningen og frammøtet på møtene var fra 7-8 stykker til nærmere 20.

Ønsket flere medlemmer

Det var en gjenganger i alle årsmeldingene at man hadde trivelige og oppbyggende møter som det het, men man ønsket seg gjerne flere medlemmer. Dog var det ikke like lett og få

øye på konkrete tiltak som ble iverksatt for å nå dette mål. Det er mulig at de årlige fester og misjonsuker var et ledd i en slik strategi men av og til kom det jo innflyttere som sluttet seg til foreningen. I perioder holdt man felles fester med andre misjonsforeninger og det mulig-gjorde bedre ressurser med sang og musikk samt samvær med folk en ellers ikke møtte så ofte. Med tanke på den slitsomme nattverdskonflikten i 60-årene mellom Bedehuset og kirken, er det befriende å lese at man ved noen sammenhenger holdt såkalt lekmannsgudstjenester i kirken på formiddagen og høstfest på Bedehuset om kvelden. Ved en slik gudstjeneste kunne talen holdes av en av misjonens forkynnere som nødvendigvis ikke var ordinert prest.

Fra årsberetningen i 1949 leser vi at brto.inntekten var på 1992,07 og nto.inntekten på 1607,47. Det var avholdt 35 møter, fem fester, to stevner, en filmkveld og en biltur.

20 av sammenkomstene hadde besøk av eksterne talere. På begynnelsen av femtitallet lå møtekollekten på vel 40 kroner pr gang. En festannonse i Drammens Tidende kostet ca seks kroner den gang.

Baker Christensen

En annen kuriositet for Konnerud-folk er en regning i 1947 på kr 92 fra baker Christensen som antagelig var julekaker til en juletrefest. Det nevnte bakeri befant seg i Postsvingen i en bygning som fortsatt står der.

I 1965 sendte man hele 6200 kr. til kretskassen som det het. Dette var den lille foreningens bidrag til misjonærkostnadene dette året.

Kollektene og bidragene økte i takt med inflasjonen og øvrige pris og lønnsøkninger.

Pengene som ble samlet inn på hvert møte ble i hovedsak oversendt kretsen en gang i året og på 90-tallet kunne man komme opp i beløp på 40-50 tusen kroner. Pengene gikk videre opp i systemet og foruten nødvendig admi-

nistrasjon brukt til arbeidet på misjonsmarken.

Antall møter varierte som regel mellom 20 og 25 i året og vi kan konkludere med at i foreningens 92 årige liv er det avholdt over 2000 møter i hjemmene på Konnerud.

Serveringen enkel, men...

Man møttes jo for i fellesskap å bygge hverandre opp i sin kristne tro og livsførsel men det var selvsagt også en sosial del av det hele. Kaffekopp og enkel servering var resepten.

Men her som ellers var det vel tendensen at noen kanskje skulle overgå andre enten for å markere eller rett og slett fordi man var "et mathus" som det heter.

For å nøytralisere dette, ble det på årsmøtet i 1968 bestemt at vertskapet skulle holde kaffe og eventuell bevertning til den eksterne taler. Øvrige møtedeltakere skulle ha med seg selv det man ønsket å spise. Slike vedtak pleier ikke vare til evig tid, så vi tipper at man er over i normal leie med enkel servering som det heter.

Blomsterkassen

Av regnskapene fremgår at man var flinke til å hedre medlemmer ved sykdom og jubiléer med en blomst kjøpt på torvet og bærekranser ved dødsfall. I perioder hadde man en egen person i styret som betjente blomsterkassen som ved hvert møte fikk et lite tilskudd fra kollekten.

NLM er en ganske konservativ organisasjon som tolker bibelen i et historisk perspektiv og sentralt har man ennå ikke akseptert kvinner i sentrale verv og posisjoner og det er vel et tankekors for utenforstående idet bl.a. denne forening opprinnelig var en kvinneforening. I 2007 brøt man med Den Norske Kirke på grunn av kirkemøtets aksept av homofile samboerskap. Uten at vi er sikre tipper vi at man i de lokale foreninger kanskje ikke er like opptatt av denne type spørsmål.

Øvre og Nedre

I 2004 ble Øvre Konnerud Misjonsforening (den eldste av de to) slått sammen med Nedre Konnerud Misjonsforening. På slutten var det bare 3-4 aktive medlemmer i øvre-foreningen og en sammenslåing var helt naturlig.

Konnerud Sjømannsmisjon

Konnerud Sjømannsmisjon ble stiftet den 23. november 1931 hos Randi Aaserud (ved tidligere Aaserud revefarm nord for Konnerudkollen skibakke). I første møteprotokoll fremgår at foreningen skal styres og ledes på kristelig grunnlag. Sjømannsmisjonens formål er på Bibelen og Den Norske Kirkes bekjennelsesskrifters grunn å virke til Guds rikes fremme blant nordiske sjømenn i utenlandske havner. Hele 25 personer hadde møtt frem og tegnet medlemskap. Dette var jo i en periode hvor det foregikk en

stor kristelig vekkelse på Konnerud. Randi Aaserud ble valgt til første formann og øvrige i styret var Aagoth Thorkildsen, Signe Aronsen, og Borg-hild Eskerud.

Medlemsmøtene ble i hovedsak holdt hver 14 dag, og som regel på rundgang i hjemmene og tidvis på Bedehuset. Av protokollen fremgår at en ti-femtem hjem var de mest brukte til møter og det var sikkert ikke alle som hadde nok plass til slike sammenkomster som i perioder teller rundt 25 deltakere. Tar vi med fester, juletreffester etc. nærmer vi oss ca. 2000 sammenkomster på disse 77 årene foreningen har eksistert.

Mannen i huset

I startfasen deltok det også menn på møtene, men det var kun kvinner i styret. Senere gikk foreningen over til å bli en ren kvinneforening slik den også er i dag. På trettitallet var nok fortsatt mannen "mann i huset". Protokollen beskriver f. eks at det

Fra 50-årsfesten på Sanitetshuset 1981. Fra venstre: Ragnhild Thoresen (nesten 50 år som nestformann/formann) Gustava Wisting, Randi Aaserud (første formann) Ragnhild Amundsen og Ingrid Skramstad. (Foto: Privat).

var møte hos Erling Thoresen. (ikke Ragnhild.)

Møtene bestod av skriftlesning, bokopplesning, utlodning, kaffe og håndarbeide.

For øvrig var det fester, juletreffester, årsmøter etc. Man arrangerte gjerne også årlige turer til ulike steder. Man arbeidet jo for sjøfolk i utlandet og penger som ble samlet inn ble oversendt sentrale ledd i organisasjonen som trang penger både til drift og annet.

På slutten av trettitallet var aktiviteten så stor at man måtte avholde fester på Folkets Hus da Bedehuset var for lite.

Kollisjon med idrettslaget

En liten kuriositet kan nevnes. På det første møtet på nyåret 1939 som var på Bedehuset beklaget man noe dårlig fremmøte som skyldtes at Konnerid IL hadde møte samme kveld. En slik kollisjon merkes vel neppe i dag.

I en periode var det også tradisjon for å invitere de nykonfirmerte til fest

Julegaver til sjøfolk

Hver høst ble sendt inn gaver som ble videresendt til fordeling på båter i fart eller til sjømannskirkene. Det var stor spenning rundt disse gavene. Et høydepunkt var når man etter jul fikk takkebrev fra en dekksgutt eller kaptein som fortalte om seg selv og som oftest satte stor pris på mottatte gaver enten det var bok, strikkede vanter eller annet.

Brevene ble ofte lest opp på møtene. Dessverre er en del protokoller borte, men fra et møte i 1936 kan vi lese at et møte besluttet å gi en gave (en bok og frukt) verdi 10 kr. til en hjemmenværende sjømann på Konnerud som var blitt syk.

Sjømannsmisjonen og prestene

Mange av de etablerte lokale prester i Skoger og nærområdet hadde fartstid fra en eller annen sjømannskirke og disse var populære talere ved større arrangementer. De kunne fortelle fra virksomheten ute i den store verden

og ofte var disse prestene litt mer ”frylente/humørfylte” enn tradisjonelle prester som manglet denne erfaring. Sjømannsmisjonen var inndelt i kretser og ble gjerne ledet av en kretssekretær som også hadde fartstid fra utlandighet. Disse var også populære talere og rådgivere for den lokale forening.

Styrevervene

Periodevis var det ofte lang fartstid på de valgte styremedlemmer og formenn og i andre perioder ble det skiftet på 3-4 forskjellige formenn ganske ofte.

Det er ikke lett å nevne navn p.g.a. manglende protokoller, men en kommer ikke utenom Ragnhild Thoresen som var medlem fra oppstarten i 1931 til hun døde i 1992, 81 år gammel.

Hun ble valgt inn i styret i 1941 som nestformann og som formann i 1956 som gav en samlet funksjonstid som nestformann og formann i nesten 50 år. Vi kan heller ikke forbigå 95 år gamle Ragnhild Amundsen som har vært aktiv helt til det siste og vært den selvskevne sekretær så lenge som ingen kan huske. 84 år gammel fikk hun avløsning. Ingrid Skramstad hadde også lang fartstid som kasserer.

Ledet av troika

Det er i dag ingen stor kamp om styrevervene og det har det vel heller aldri vært, men foreningen ledes av en troika som fordeler oppgavene seg imellom og kaller seg et team.

Det er Karin Aass, Karen Sveen og Jorun Skramstad. Karin oppgies å være kontaktperson hvilket antagelig betyr at hun er den formelle leder utad men en del av teamet innad.

70 års-festen ble feiret i november 2001 i Kirkestua med 55 deltakere og svært hyggelig atmosfære. Det var taler, sang, og hilsninger fra naboforeninger og hyggelig bevertning. Og selv sagt var det prolog av den 88-årige Ragnhild Amundsen som har skrevet utallige prologer for foreningen.

De fleste foreninger opplever svingninger i tilslutning og deltakelse og slik er

Fra 60-årsfesten. Fra venstre: Nella Storhaug, Signe Achenhausen, Ragnhild Thoresen, Ingrid Skramstad, Bergill, Gustava Wisting. Bak: Kretssekretær Karl Borgen. Mannen til høyre er ukjent. (Foto: Privat).

det også for denne foreningen. I dag er møtedeltakelsen i snitt på underkant av 10 medlemmer, men man følger i gamle spor med pakkeinnsamling, pengegaver, jevnlige møter etc. Det er mindre av fester, men man deltar heller i kretsfester og lignende og gjensidige besøk hos naboforeninger.

Således har man vært på mølgebord i Skoger og vi leser sågar at man serverer pølser på sommermøter. Det arrangeres også utflukter til utflyttede medlemmer. Det fremgår også av protokollene at innholdet på møtene fortsatt har en sterk forankring i den kristne tro i tillegg til et veldig sosialt miljø.

Sjømannskirken

Sjømannskirkene rundt om i verden har alltid hatt en sterk og positiv stilling hos det norske folk og sjøfolk spesielt. Her var det høyt under taket i dobbelt forstand og mang en sjømann

har følt kirken som et alternativt hjem når de var på besøk langt hjemmefra. Norsk personell og norske vafler var hoved-ingrediensen samt mulighet til å søke trøst i vanskelige stunder.

Norske sjøfolk har jo blitt færre etter hvert og i dag besøkes kirkene like mye av norske studenter, turister osv. Som følge av dette ble navnet endret i 1989 til å hete: Sjømannskirken – norsk kirke i utlandet.

Bud og hilsen

Bud og hilsen var navnet på sjømannskirkens informasjonsorgan og ble utgitt første gang i 1865. Bladet fortalte om misjonslivet og sjømannskirken i inn og utland og var et fast tilskudd i postkassen hos de fleste misjonsmedlemmene. Lay-out har selvsagt også her fornyet seg og ser i dag ganske annerledes ut enn for 140 år siden, Opplag er i dag ca. 16000 og ca. halvparten går til abonnenter og venner av sjømannsmisjonen.

Søstre og Brødre

Selv om kristenfolket i hovedsak arbeidet i et tradisjonelt fellesskap hadde man også sine varianter i form av rene manns og kvinneforeninger.

I 1956 ble *Søstermisjonen* stiftet. Foruten forkynnelse var formålet å samle inn penger og gaver til Bedehuset. Det var utlodninger, kollekt og messer hvor håndarbeid ble solgt.

Ester Johansen var foreningens første formann.

Foreningen eksisterer ikke lenger og vi antar den gikk inn på 70-80-tallet?

Konnerud Mannsforening var en "brødreforening" som ble stiftet i 1967 av daværende pastor Wang og kjøpmann Harald Wike. Målet var å forkynne Kristus for menn. Foreningen holdt sine møter på Bedehuset og forkynnelsen ble foretatt av både lek og lærd som det heter.

Det ble samlet inn mange penger til både drift og vedlikehold av Bedehuset.

Da det ble avklart at ny kirke skulle bygges i 1966 ble det gitt 6 korstoler som gave til kirken med påskrudd messingskilt som for all tid vil minne om giveren Konnerud Mannsforening. Herrene Arnt Lohrman Berntzen, Jens Bøen og Ingar Bråthen var de som i 1996 kastet fra seg stafettpinnen da Bedehuset ble solgt. Bak enhver mann står det en kvinne heter det vel. I nekrologen over mannsforeningen blir understreket den store og anonyme innsats som ble utført av noen kvinner som bakte, pyntet og stelte i stand og forsvant før mennene inntok Bedehuset.

Selv om foreningen var velkommen til å fortsette i den nye kirken,- er vi ikke kjent med at så skjedde. Dermed gikk den relativt unge 29-årige foreningen inn som det heter.

Konnerud Kirkeforening

Konnerud Kirkeforening ble stiftet i Konnerud Gamle kirke i 1941 og i den første referatboken kan vi lese.

Her har i lengere tid vært ønske blant flere i bygden om dannelse av en kirkeforening på Konnerud. Det begynte med at flere slo seg sammen om å påta seg utsmykning av kirken med blomster til søndagsgudstjenesten. Da det derfor av sognepresten ble innbudt til møte 2. april 1941 viste det seg at interessen var stor og fremmøtet godt. Sogneprest Birkeland (prest på Konnerud fra 1939-1954) åpnet møtet med andakt og påpekte den store betydningen en slik forening ville ha for kirken og ytret sin glede over så stort fremmøte.

24 personer meldte seg inn i foreningen på det første møtet og stadig flere kom til senere.

Birkeland ble den første formann og møtene ble holdt en gang i måneden. De første møtene ble holdt i korridoren på skolen, senere på Sanitetshuset og Bedehuset og til slutt i kirken.

Dette var jo i en aktiv periode og på en felles fest med Skoger kirkeforening på prestegården var det samlet hele 150 personer.

Kontingenten ved starten var en krone og det var utlodning på møtene og basar en gang i året.

Til basaren ble det strikket, heklet, sydd og brodert de flotteste håndarbeider.

Flere av medlemmene kom jo fra bondegårder og det manglet ikke på solid servering på møtene. Sogneprest Birkeland var jo kjent for sine matgleder og bløtkake var blant hans favoritter. Foreningens agenda var jo å bistå kirken med innsats og utstyr og det ble i årenes løp gitt mange og viktige gaver til kirken.

Vi kan blant annet nevne høreapparater, nye stoler, møbler til sakristiet, en hvilestol til presten. Antagelig var det en ventestol inne i kirken. Videre ble det gitt blomster, lys, antependum (forheng til alteret) kneleputer, brodert alterduk og bibler til brudepar som ble viet i Konnerud Kirke. Ved kirkens 125 års-jubileum i 1983 gav man et sognebudsjet og 24 kalker med tilbehør. Senere ble også gitt høy-

taleranlegg og annet utstyr til alteret. Foreningen har gjennom årene hatt flere formenn og noen ganger har det vært den lokale presten som har vært formann.

Når man ser tilbake på skiftende perioder og varierende oppslutning kan en konkludere at andakten på møtene var den røde tråden som bekreftet at guds ord er det samme i dag som i går.

I dag er foreningen avløst av andre foreninger.

Barne og ungdomsarbeidet

Det har opp gjennom årene vært utallige barne og ungdomsforeninger i regi av Bedehuset, kirken eller den enkelte misjonsforening.

Felles for de fleste er at de varer noen år og forsvinner når ildsjelene flytter, bytter jobb, tar utdannelse eller får andre gjøremål. I perioder er det konkurranse mellom flere foreninger og i andre perioder er det liten aktivitet. Nye prester og menighetsarbeidere har ofte ambisjoner på dette området og kopierer tidligere suksessoppskrifter.

Spesielt når det gjelder ungdomsarbeidet er det viktig og balansere det kristne budskap mot naturlige ungdomsaktiviteter for å holde på ungdommens lengst mulig. Men her som ellers i livet vil foreningenes aktiviteter bli preget av lederens holdninger på dette området.

Det finnes ingen samlet oversikt over dette mangfoldige arbeidet og det vil bli galt å fremheve spesielle foreninger men vi kan fastslå at barne og ungdomsarbeidet er en vesentlig del av menighetsvirksomheten.

Misjonssekretæren framfor noen

Ingen over – ingen ved siden - kan vi skrive om 95 årige Ragnhild Amundsen som har vært sekretær i utallige

Ragnhild Amundsen i kjent positur.

bedehus og misjonsforeninger på Konnerud. 36 år gammel ble hun kristen og med sine skriveføre penn varte det ikke lenge før hun var fast sekretær, ja i opptil 4-5 foreninger samtidig. Allerede i småskolen og på Middelskolen oppdaget man hennes skriverferdigheter og hun fikk som regel lest opp stilen sin. Hun var datter av fotograf Borgen i Tollbugt. i Drammen og i slekt med Johan Borgen som vel lettere kan forklare at hun hadde pennen i blodet som det het. Utallige konfirmasjons og jubileumssanger har det blitt opp gjennom årene og ikke minst prologer til utallige anledninger både for foreninger og til private arrangementer.

Av alle hennes verker finner vi udødelige Konnerudsangen som hun laget i forbindelse med Konnerud Sanitetsforenings jubileum på begynnelsen av 1950-tallet.

Hun er fortsatt oppegående som det heter i sin trivelige leilighet i Verksveien.

Protokollene bør til arkiv

Når man skal forsøke å gi et innblikk i de mange foreninger som har eksistert og noen nærmere 100 år eller mer, - er man avhengig av kilder i form av skriftlig eller muntlig materiale. Muntlig materiale begrenser seg selv, da de fleste kanskje har en aktivitetsperiode på 40-50 år i disse foreninger og mange som kunne bidra med informasjon er derfor gått bort.

Noen foreninger har brukbart med protokoller, mens andre mangler protokoller fra hele eller deler av sin historie. Vekslende styrer og sekretærer fører ofte til at utskrevne protokoller blir liggende i private hjem med gode intensjoner om å bringe dem til rett plass, - hvor nå det måtte være. Personer dør og nye generasjoner er ikke oppmerksom på verdien av slike protokoller.

Heldigvis var en god del foreningsprotokoller levert til kirken for oppbevaring der men vi mangler dessverre også ganske mange. Vi har også informasjon om at protokoller er kastet i ubetenksomhet da man ikke trodde de hadde noen verdi. Ingen konklusjon er mer feilaktig enn det. Disse protokollene har på generelt grunnlag stor lokalhistorisk verdi og må for all del bevares.

Man kunne tenke seg at protokollene ble overlatt til det lokale historielag etter hvert som de ble ledige men en vet ikke hvor lenge et slikt lokalt lag består.

Vi synes derfor det er en bedre ide at foreninger som har utskrevne protokoller leverer dem til Konnerud nye

kirke for samlet oppbevaring i brann-sikkert skap der. Alternativt Drammen Byarkiv. Dette gjelder også nye generasjoner som kommer over slike protokoller på loft eller kjeller. De som måtte kvie seg for en slik løsning, bør sende dem til et høyere ledd i egen organisasjon - kretskontor eller lignende

Med og uten skrivekløe

Praksisen er forskjellig. Etter å ha saumfart mange protokoller ser vi referenter på begge ytterpunkter. Noen begrenser seg til å skrive fire linjer om tid og sted for møtet innkommet i "kollekt" og i beste fall. "godt fremmøte" eller "dårlig fremmøte". Andre benytter sine prosaegenskaper til å utbrodere opptil en side eller to fra hvert møte.

Begge varianter er imidlertid viktig informasjon for ettertiden.

Hedret av kongen

Det er spesielt tre personer som må fremheves gjennom søndagsskolens mangeårige virke på Konnerud.

Olaf Ekholt

Det er Olaf Ekholt og Helga og Torbjørn Andresen. De var alle pilarene i søndagsskolens virke. Olaf startet opp allerede ved starten i 1921 og fikk Kongens fortjenestemedalje i 1961.

Olaf var en kjernekar med en lun og fin humor og hadde et særlig håndlag med barn og unge.

Han var et fint menneske og hadde knapt noen uvenner. Foruten søndags-

Olaf Ekholt som var sentral i menighetslivet på Konnerud.

Ordfører Erik Dalheim deler ut Kongens fortjenestemedalje i sølv til Helga og Torbjørn Andresen. (Foto: Reidar Halden).

skolen var han uløselig knyttet opp til Bedehuset, Bedehusforeningen og annet misjonsliv på Konnerud i et par menneskealdere.

Sølv et til Helga og Torbjørn

Helga og Torbjørn Andresen kom til Konnerud under krigen og Torbjørn var med i søndagsskolen fra 1943 og Helga fra 1950. De ble tildelt Kongens fortjenestemedalje i sølv i 1976. Foruten over 40 år i søndagsskolens virke var de begge knyttet uløselig opp til det kristne liv på Konnerud både på Bedehuset og andre foreninger. Helga var formann i Konnerud Misjonsforening (Det norske Misjonsselskap) i hele 55 år. Torbjørn

var også lokalpolitiker for Krf. og hadde flere verv i kretsen. Torbjørn var faglærer i trykking (offset) og bidro til Menighetsbladets utgivelse i mange år. De var begge musikalske og spilte mandolin.

Det var ordfører Erik Dalheim som delte ut medaljene og de to fikk senere audiens på slottet.

Ifølge Helga var kong Olav veldig interessert i søndagsskolen og lurte blant annet på om innføringen av lørdagsfri hadde påvirket søndagsskolens virksomhet.

Det er selvsagt en rekke andre personer som også har bidratt til søndagsskolens liv og virke på Konnerud uten at vi her drister oss til å nevne eller glemme navn.

Betel - egen baptistmenighet i 25 år

Kristenlivet består som kjent av mange ulike trosretninger, Baptisme er et av resultatene av den frikirkelige virksomheten som utviklet seg fra apostlenes tid. Døperbevegelsen vokste seg fram parallelt med utviklingen av den katolske kirke som knyttet seg opp til den verdslige stat. Dette skapte store vansker for frimenighetene. Under reformasjonen økte antall frimenigheter kraftig. Forståelsen av sentrale teologiske spørsmål varierer mellom de ulike protestantiske kirker men har noen viktige felles grunntrekk som avviker fra katolisismen.

Et av dem er: "Jesus Kristus er den eneste mellommann mellom mennesker og Gud Fader."

Den første Baptistmenighet i Norge

ble etablert i 1860 men kom først i sving på Konnerud fra 1930-årene og utover. Det bodde baptister på Konnerud før den tid, men i begynnelsen av 1930-årene var det en stor "religiøs vekkelser" på Konnerud. Konnerud Bedehus var samlingssted for troende fra flere kirkesamfunn Evangelist Julius Lie fra Misjonshuset i Drammen var en av inspiratorene. Han var en dyktig bibellærer og det var mange unge på Konnerud som i denne tid ble frelst. Det ble etter hvert en større gruppe og ved hjelp av Aagot Thorkildsen ble de med Signe Achenhausen til Eben Ezer i Drammen for å døpes. Dette førte videre til etablering av Kongo-misjonen 4.sept. 1931. I protokollene finner vi at det første menighetsmøte hos Baptistene på Konnerud ble holdt på "Villa Hvilhaug" ved Bernås den 9. september 1932. Den 30. september samme år ble det første styre valgt på

en møte hos Svendsrud. Sverre Terøy (senere flyttet til Ålesund) ble første leder i venneflokket.

Virksomheten på Konnerud økte etter hvert i omfang og det ble en aktiv og stor menighet.

Det vil føre for langt å nevne alle de som har betydd mye for denne menigheten men vi kan ikke unngå å nevne Jenny Elsveen og Knut Jensen som hver på sin måte betydd mye for menigheten.

Konnerud en egen menighet

Formelt var jo virksomheten på Konnerud en del av menighetene i Drammen men etter hvert som aktiviteten på Konnerud ble stadig større oppstod tanken om at Konnerud burde bli en egen formell menighet. Tanken modnet etter hvert og fra 1. pinsedag 1984 var Konnerud en egen menighet.

Ledere

Som tidligere nevnt var Sverre Terøy den første formann. Senere har vi hatt flg. formenn og noen i flere perioder med pauser imellom : Øistein Achenhausen, Kristoffer Torkildsen, Erling Svendsrud (3 perioder), Sigvart Antonsen (3 perioder) Einar Damli, Oddvar Larsen. I senere år: Ole Thomasrud, Svein Bakkevold, Willy Mathisen, Jon Ivar Windstad, Magnar Mælland, Bjørn Egeland, Frode Mathisen og Jerome Hendricks.

Dagens ledelse består av pastor Jerome Hendricks (50% stilling) Frode Mathisen, Elin Finnestrand, Hedvig Bjørnstad og Willy Mathisen.

Jorun Svendsrud startet juniorarbeide i 1962 og det ble med få unntak en livskraftig avdeling i mange år.

Kongomisjonen og motorsykkel

De fleste menigheter arbeider til beste for fattigdom og frelse i den store verden og for denne menigheten var det Kongomisjonen eller senere Zaire-misjonen som var grunnlaget for innsatsen. På Konnerud startet misjonen i 1931. Denne misjonen har vært en bærende kraft og åndelig "kraftstasjon" i gode og tunge dager for mange i menigheten. Kate Åsheim og Signe Achenhausen var viktige drivkrefter i dette arbeidet i mange år.

Møtene ble mye holdt i hjemmene og foruten det kristne budskap hadde disse møtene stor sosial betydning for mange. Det var vel ikke de store beløp som ble samlet inn men i 1995 samlet man inn penger til en motorsykkel som skulle benyttes av de innfødte evangelister i Kongo.

Barne og ungdomsarbeidet

Allerede i 1933 var man i gang med barnearbeidet og opp gjennom årene ble dette en betydelig virksomhet. Det har da også vist seg at dette var grunnlaget for senere virke i menig-

hetsarbeidet. I femtiårene var en stor speidergruppe i gang. Etter initiativ fra Frank Harvik (kleshandler i Drammen) etablerte man i 1952 søndagskole. På Konnerud kunne det være opp til 70 barn tilstede og den første leder var Hagbart Åsheim. Einar og Astrid Damli var sentrale ledere i barne og ungdomsarbeidet i mange år. Nye tilvekster var "minijunior" og barnegospel. Det ble også startet seks-årsklubb i regi av norsk søndagskoleunion med stor tilslutning.

I de siste 10 år har det til tider vært drevet et stort ungdomsarbeide. Opp til femti ungdommer var innom ungdomsklubben. I samme periode har det i mindre grad vært drevet barnearbeide.

Dog ble det i 2007 satt i gang barnekor. Alt dette arbeidet med barn og ungdom er veldig ressurskrevende og man har en løpende vurdering av omfanget.

Betel

Forsamlingshuset Betel i Thorrudgt. er kjent for de fleste Konnerud-beboere. Den kjente Konnerud-beboer og mur-

Betel som ble bygget først på 50-tallet. (Foto: Ivar Vik).

mester Karl Kittelsen eide tomten som ble tilbudt menigheten i 1937. Tomten ble betalt med årlige terminer på 100 kr. og var nedbetalt i 1944. Under krigen ble det ikke tillatt å bruke Hvilhaug og møtene ble holt i hjemmene. Tanken om eget forsamlingshus på tomten vokste stadig og i 1951 ble grunnmuren bygget. Drivkraften i byggingen var daværende formann og tømmermester Sigvart Antonsen og Harald Larsen som drev i murerfaget samt mange gode krefter i menigheten. 3. mai 1953 ble huset innviet og en ny epoke etablert.

Nedbetalingen av gjelden gikk seint. Felles venner i Eben Ezer bidro med å

betale renter gjennom kassereren der, men økonomien der var også dårlig. I 1966 ble man enige i en overenskomst om at vennene på Konnerud skulle overta hele ansvaret for økonomien.

Virksomheten økte etter hvert og ikke minst ble det stor aktivitet i ulike former for barnearbeide. Plassbehovet ble derfor større.

Da Betel i 1981 ble tilknyttet offentlig kloakknnett startet arbeidet med en utvidelse.

10. april 1953 kunne man innvie et utvidet og mer moderne Betel.

Sareptas krukke

Av protokollene for menighetsrådet framgår det tydelig at Skoger Sparebank alltid har vært en viktig bidragsyter til kirken. Banken ble nærmest betraktet som ei "Sareptas krukke" enten det gjaldt reparasjoner eller nye investeringer. Et tydelig eksempel på dette ser vi i referatet fra første møte i det nyvalgte menighetsrådet januar 1937: "Menighetsrådet er enstemmig om å anbefale, at der blir foretatt div. forandringer og reparasjoner bl.a. i alterringen, på

prekestolen samt også m.h.t. oven. Der blev også besluttet at menighetsrådet ved formannen søker Skoger Sparebank om et beløp til innkjøp av nye gulvtepper, ca. 70 m² til kirken. Videre henstilles der til komiteen for orgelets utbedring å søke samme Skoger Sparebank om et beløp til orgelet."

Men til nevnte reparasjoner bevilget Skoger formannskap "inntil kr 500,- for reparasjon av det nødvendige vedk. kirken."

Enden på flere års prosess: Arbeidskirke

Kirkelunden, som ble den nye kirkegården på Konnerud, var også et alternativ for plassering av arbeidskirken. (Foto: Ivar Vik).

Etter to forsøk på å utvide gamlekirken, kom diskusjonen om menighetssenter og utbygging på Tuftejordet inn i bildet. Parallelt dukket det opp en arv som betød betydelige midler. Det ble en prosess – men det tok sine år å komme i mål med vår arbeidskirke.

Vi starter i 1985. I sak 10/85 under saksoverskriften "Arbeidskirke på Gåserud" refereres det: "Menighetsrådet (vurderer) anser videre arbeid via en stiftelse som uhensiktsmessig og vil at Konnerud menighet står som eier ved fremdriften av prosjektet."

Menighetsrådet gjorde så to vedtak i forlengelsen av innledningen, nemlig å oppnevne medlemmer til å ta seg av prosjektet "Arbeidskirke på Gåserud".

Disse skulle holde menighetsrådet orientert om utviklingen og i spørsmål av større betydning skulle disse forelegges rådet til avgjørelse.

...går i motbakke

Med nytt menighetsråd fra 01.01.86 kommer det innspill i saken som resulterer i at det avholdes menighetsmøte om valg av tomt for arbeidskirke.

Menighetsrådet, som hadde drøftet saken i sitt møte 24. april, anbefalte menigheten å velge tomten i Kirkelunden framfor tomten på Gåserud. Ved avstemningen var det et overveldende flertall for Kirkelunden, idet 52 støttet denne mens 7 gikk for Gåserud.

Men 16. februar -89 er tomtespørsmålet igjen til drøftelse i menighetsrådet. Etter avstemning med ni mot en stemme, protokollføres at "Ramslie ber Sigurd Muri, konsulent i Kirkedepartementet, å vurdere hvilken av kirke-tomtene (Gåserud eller Kirkelunden) som egner seg best. Etter dette innkalles menighetsrådet til menighetsmøte for avstemning."

...og nedoverbakke

Konsulentens uttalelse er slik at både Gåserudfeltet og Kirkelunden egner seg som sted for ny kirke. Menighetsrådet følger da kommunens forslag om Gåserud. Søndag 11. juni avholdes menighetsmøte om tomtevalget. Referat fra det møtet finnes ikke i menighetsrådets protokoll, men resultatet var åpenbart at Gåserud ble valgt. For før sakslisten ble påbegynt i menighetsrådet 20. Februar 1990, "viste Olaf Frøiland utkast til den nye kirken på Gåserud."

I april 1990 foreligger det forprosjekt med omkostningsoverslag for Konnerud kirke. Etter aksept fra menighetsmøte, ble prosjektet oversendt kommunen med finansieringsplan.

Konnerud nye kirke

Sokneprest Ramslie inviterte biskop Osberg til friluftsgudstjeneste på kirketomta 25. august 1991. Etter en hektisk byggeperiode ble Konnerud nye kirke vigslet den 6. oktober 1996. For de som var med fra begynnelsen, skulle det gå 17 år fra arbeidet med kirken startet til den sto ferdig. Det var den raske veksten på Konnerud som gjorde behovet for ny kirke så prekær. I 1970 bodde det ca. 3700 personer i bydelen, mens i 1995 var antallet i underkant av 10 000. I følge det offentlige regelverk for kirker skulle en slik befolkning ha en kirke med sitteplass til 600 personer. I gamlekirka er det plass til bare 150.

Stiftelsen startet med ”to tomme hender”; men altså med svært fromme hensikter. Til alt hell for stiftelsen, testamenterte Bjørn Skallstad i 1983 grunnkjøpsobligasjoner av verdi kr 1 572 000,- pluss kr 150 000 i kontanter til kirken. Dette hjalp godt som startkapital for kirkeprosjektet.

Det ble tidlig enighet om at Konnerud kirke skulle bli en moderne ar-

beidskirke med romslige lokaler også til menighetsarbeid. Det ble viktig å velge arkitekt og få fram et første bilde av kirken. Arkitekten ble Harald Hille fra Oslo. Arkitekt Hille har tegnet mange norske kirker, bl.a. Åssiden kirke i Drammen. Det ble mange utkast før menighet og stiftelse samlet seg om det som ble ført videre. Viktig var det også å få et kalkylegrunnlag slik at politikere og menighet fikk et

Friluftsgudstjenesten på kirketomta 25. august 1991 markerte at nå skulle arbeidskirken bygges. I bakgrunnen gården Solberg som ble revet. (Foto: Privat).

begrep om kostnadene. Kalkyleoverslagene startet med beløp under kr. 20 mill., men kom snart over dette litt magiske kronebeløpet.

I Norge er det slik at kommunen er ansvarlig for å bygge og drifte kirker. I virkeligheten er det alltid et samspill mellom kommune og menighet, og menigheten må som regel komme opp med et relativt stort beløp før kommunen inngår "partnerskap". Arven fra Bjørn Skalstad alene ville nok ikke holde.

Økonomiske medgangstider

Heldig igjen for saken: grunnfondsbevisene ble omsatt til høyere priser enn pålydende og penger på høyrentekonto i 1980 årenes økonomiske "stormvær" kunne være ganske så innbringende. Etter noen år var vår beskjedne startkapital med renter og renters rente kommet opp i 7 - 8 mill. kroner. Dette gjorde stiftelsen dristigere overfor kommunen og i 1991 ble de første samtaler om å bygge ny kirke på Konnerud påbegynt. Kommunen var aldri helt avvisende; men det var alltid dette med å finne penger i en slunken kommunekasse. Likevel følte vi at vi hadde en god talsmann i Einar Skalstad fra KrF.

Olaf Frøyland døde i 1992, og Bjørn Husemoen etterfulgte han som formann i stiftelsen. Olaf Frøyland var et fantastisk menneske, full av gode egenskaper og med lederevner utover det vanlige.

Oppgavene organiseres

Noe av det første som ble gjort var å organisere arbeidsoppgavene i arbeidsgrupper med eget ansvar og egne mål. Gruppene omfattet kommunekontakt og søknadsprosedyrer, byggekomité, innsamling og dugnad, senteraktiviteter og drift og pr/samfunnskontakt. På denne måten ble mange mennesker involvert og stiftelsen kunne arbeide effektivt på en bredere basis.

Kontakten med kommunen, bispekontoret og menighetsråd var viktig for å fremme en søknad om finansiering og byggetillatelse. Prosjektbeskrivelsen fikk skryt i bystyret da saken ble behandlet der. Stiftelsen møtte alle de politiske partier og gjennomgikk finansieringen og søknaden. Mulighetene for å lykkes syntes nærmere og nærmere. Den avgjørende behandling av saken fant sted i bystyresalen den 27/5 1993, og politikerne godkjente at Drammen kommune ble med på en fullfinansiering av ny arbeidskirke på Konnerud. Kommunens bidrag, kr 12,5 mill. ble satt på kommunens langtidsbudsjett for utbetaling i 1996. Menighetens egen andel ble satt til kr 10,5 mill. Man regnet med å kunne nå dette beløpet med en god "sluttspurt" i innsamlingskomitéen. Drammen kommune påtok seg også ansvaret for drift og vedlikehold av arbeidskirken. Et viktig delmål var med dette nådd.

Fra planlegging til utfordring

Selve hovedoppgaven gjensto nå, nemlig å bygge kirken.

Denne oppgaven ville bli annerledes. Det var nå alvor og ikke kun skrivebordsarbeid. På den annen side var målet konkret og virkelig. Alt som hadde vært gjort til nå måtte gjennomgås på nytt og kvalitetssikres. Ikke minst gjalt dette priskalkyler og framdriftsberegninger. Kirken måtte ikke bli dyrere når den sto ferdig, enn det som var kalkulert og byggetiden og byggekostnadene er ofte to sider av samme sak. Ønsket var ikke å la menigheten sitte igjen med lån som skulle nedbetales etter at kirken sto ferdig. Heller ikke ønsket man å gå til kommunen senere og be om tilleggsbevillinger. Samtidig var det ønske om en fin kirke som var godt utstyrt og møblert. Stiftelsen valgte Åke Larsson Construction AS som ansvarlig for prosjektering og oppføring av kirkebygget. I etterkant mener vi dette var et godt valg, og at stiftelsen ble spart

for mange kompliserte tekniske utfordringer og uforutsette kostnader med denne hjelpen.

Innsparinger

Kostnadskalkylen kom ut negativt. Hva kunne gjøres? Nye utredninger og kalkyler måtte gjennomføres.

Stiftelsen valgte å sløyfe det høye kirketårnet og kapellet. Det ble likevel besluttet å sprengte ut tomten for kapellet; men overlate til senere generasjoner å eventuelt bygge det. Med disse forandringer og en nøktern kvalitet på øvrige byggearbeider, var vi igjen innenfor budsjettet. De fysiske byggearbeidene startet med gudstjeneste på kirketomten og høytidelig "første spadestikk" og nedleggelse av grunnsteinen. Dette skjedde 12. juni 1994. Biskop, prost, presteskap, ordfører og andre øvrighetspersoner i Drammen skapte en vakker ramme om begivenheten. Selv om alt foregikk i enkle former, ble det en minneverdig gudstjeneste ute i det fri og med mange frammøtte.

Byggeperioden som varte i ca. to år hadde sine utfordringer. Men her kunne komiteen støtte seg til erfaringer og eksperthjelp hos Åke Larsson og ikke minst deres lokale representant Aslak Mygland. Prosjektet var svært kostnadsfølsomt, og det var derfor viktig hele tiden å nøye vurdere alle priser, og enhver overskridelse måtte kompenseres omgående.

Brukt orgel

Stiftelsen kjøpte, for å spare penger, et brukt orgel fra Fjell kirke på Sotra utenfor Bergen. Det var mange diskusjoner med fagfolk og andre før kjøpet ble bestemt. Orgelet ble hentet og et nitidig restaureringsarbeid startet hos orgelbygger Henrik Bring Hansen på Fluberg. Målet var å sette orgelet tilbake til sin opprinnelige tilstand.

Orgelet i Konnerud nye kirke. (Foto: Ivar Vik).

Orgelet kostet 65 000 kroner i innkjøp og det ble restaurert for en million kroner. Det er et Jørgensenorgel fra 1907.

I kirken valgte man lette og enkle tremøbler fra et kirkemøbelverksted i Polen. Møbeltekstilene ble alle norske og kom fra anerkjente produsenter. Kirkeklokkene ble støpt hos Olsen Nauen klokkestøperi i Tønsberg, og Konnerud kirke var den første kirke som fikk kirkeklokker med Kong Harald V's rikselement preget inn på begge klokkene.

Alt utstyr til VVS, kjøkken og anretning ble innkjøpt lokalt. Det samme gjorde man med sikkerhetsutstyr, låssystemer og lyssetting.

Farger og utsmykninger

Fargen på kirken førte til vanskelige diskusjoner. Ikke innvendig, der var både arkitekt og stiftelsen enig om fargesettingen på både vegger, tak og gulv. Utvendig hadde arkitekten tenkt seg hvit kirke, mens stiftelsen ønsket

å beholde mursteinen ubehandlet. Uenigheten var så stor at menighetsrådet måtte konsulteres. Konklusjonen ble ubehandlet murstein: men arkitekt Hille fikk bestemme mursteinstypen. Utsmykningen av kirkerommet var noe som interesserte mange. I stiftelsen var det ulike syn på saken. Noen mente man måtte enes om en altertavle utført av en lokal kunstner som kunne stå ferdig innvielsesdagen, mens andre mente at pengene som ble til overs når kirken ellers sto ferdig kunne settes på en høyrente utsmykningskonto til bruk av generasjoner etter oss. På den måten kunne også de få noe fra sin tid inn i kirken.

Stiftelsen besluttet likevel å utlyse en konkurranse blant kunstnere for å se hvilke forslag som kom inn. Det kom fire forslag som alle ble vurdert av både stiftelse og menighet. Kirkelig Kultur Verksted lå an til å få oppgaven. På denne tid i prosjektet viste økonomioversikten for kirken at vi kunne sitte igjen med et beløp på i underkant av kr. 900 000 for bruk til utsmykning. Stiftelsen var likevel usikker og utsatte avgjørelsen. Det kom snart et annet alternativ på banen. En kunstner i Røyken, Rados Dedic, ville gi kirken et moderne krusifiks utført i slipt rustfritt stål. Tilsvarende kunstverk fra samme kunstner henger i domkirken i Bergen. Stiftelsen besluttet å bruke dette kunstverket plassert ved alteret som midlertidig utsmykningsløsning og overlate til senere ansvarlige og benytte overskuddspengene fra kirkeprosjektet til en mer permanent utsmykning av kirkerommet.

Altertavle med sterke bilder

Etter en lukket konkurranse ble Dedic's krusifiks avløst av en malt altertavle av kunstneren Håkon Gullvåg i februar 1991. Altertavlen skildrer Langfredags-dramaet med sterke bilder. Rundt det sentrale motivet er 14 friser som hver skildrer stasjoner i Jesu vandring mot korsfestelsen. Første bil-

de viser hans dødsdom, deretter følger vi ham langs Via Dolorosa, lidelsens vei, og som siste motiv blir han tatt ned fra korset. Emmaus-måltidet, som fant sted etter oppstandelsen, er det sentrale motiv. Denne del av altertavlen er også rik på symboler der brødet og vinen henspeler på nattverden og på bordet er også fisk, et symbol på Jesus. I likhet med meningene knyttet til gamlekirkens første altertavle, er det også delte oppfatninger knyttet til altertavlen i den nye kirken.

I september 1994 fikk kirken et ikon i gave fra en anonym giver. Ikonet har form av et alterskap, kalt triptyk. Maleren er den norsk – svenske kunstneren Kjellaug Norsjø, opprinnelig fra Vestfossen, nå bosatt i Arvika i Sverige. Ikonet inneholder seks bilder fra Jesu liv og i midten den himmelske Kristus, Pantokrator, den Allmektige. Ikonet fikk henge på øst-veggen og ble et verdifullt tilskudd til kirkens utsmykning.

Kirken er på i alt 1725 m², hvorav kirkesalen er på 413 m² og menighets-salen 204 m². Kirkesalen har 300 sitteplasser og menighetssalen ytterligere 200 plasser. Foruten disse rommene inneholder hovedetasjen kjøkken, kirkestue, konferanserom, sakristi og kontor for kirketjener. I underetasjen er det undervisningsrom, storsal, kjellerstue, barnehage og sju kontorer.

Sjenerøs gave

I løpet av byggefasen fikk stiftelsen mange gaver fra firmaer, foreninger og enkeltpersoner. Det vil bli for omfattende å nevne alle her; men de lokale bankene var alle sjenerøse, og det samme må sies om Harald og Lydia Lyches fond og Einar Juels legat. Det kan også nevnes at mange i menigheten kjøpte sin egen stol i kirkerommet. Dette er stoler som er spesielt nummererte og "eierne" har sitt eierbevis hjemme.

Dagen for innvielsen, den 6/10 1996 ble bestemt lang tid i forveien og man-

ge var med på å forberede den. Kirken sto ferdig, ny og vakker og alt klaffet som det skulle. Vi må alle innrømme at når den norske kirke samler seg til fest blir det høytid, farger, musikk og sang som overgår mye annet. Arbeidskirken var fullsatt til siste ståplass. Mange ga etter gudstjenesten uttrykk for at dette var noe av det vakreste de

hadde vært med på her på Konnerud. Drammen kommune var også fornøyd og ordføreren som nå var arbeiderpartiets Lise Christoffersen, holdt en fin tale under festmiddagen i storsalen i rådhuset senere på ettermiddagen. Hun gratulerte Konnerud menighet med dagen og med ny arbeidskirke. Det var det også mange andre som gjorde.

Konnerud nye kirke i sommerprakt. (Foto: Ivar Vik).

Fra aktiviteter i arbeidskirken

Fra en konfirmanttime midt på nittitallet. (Foto: Ivar Vik).

Hver torsdag samles omlag 30 barn til "Etter skoletid" i Konnerud kirke. Her får de kose seg med vafler og saft samtidig med at de får hjelp til lekser. Her har noen av barna benket seg på kirketorget før de går i gang med leksene. (Foto: Ivar Vik).

Konnerud barnegospel samles til øvelse i kirken en gang i uken. De er ofte med og synger på familiegudstjenester og andre tilstelninger i kirken. Dette bildet er tatt i år 2000. Ledere den gang som nå er organist Ted Rogers (helt t. v.) og dirigent Åse Marit Hovde (helt t.h.)

Attention Ten-Sing i aksjon under en øvelse i 2005. (Foto: Ivar Vik).

De falnes bauta

Både ved Skoger kirke og Konnerud gamle kirke vil du finne en minnebauta med navn over lokale unge menn som falt på ulike måter under annen verdenskrig. For de fleste av oss som lever nå, er disse navnene bare navn og sier oss ikke stort.

Her kommer en utfyllende oversikt som gir oss mer kunnskaper om hvem de var og hvordan de falt under krigen. Minnebautaene bekrefter alvorlige og tøffe tider for de impliserte og deres familier under krigen.

Bautaen over de falne under annen verdenskrig. Bekransningen i 2008 ble foretatt av Tom Berntzen – som for øvrig har sin onkel blant de navngitte på bautaen. Han assisteres i snøværet av sogneprest Finn Kristian Marthinsen. (Foto: Ole Kr Mortensen).

Foto: Ivar Vik.

Følgende er navngitt på bautaen ved Konnerud gamle kirke.

Kåre Berntsen

Født 28. juni 1918. Verkstedarbeider, Konnerud. Sønn av Emil Berntsen og Asta f. Kinnerud. Utdannet som kjelesmed og arbeidet ved jernbaneverkstedet på Sundland. Kom tidlig med i det illegale arbeidet og var med på å organisere den første tropp av hjemmestyrkene på Konnerud. I april 1945 dro han til Eggedal på våpenkurs og kom i kamp med tyskere og nazister. Han falt ved Haglebu 26 april 1945.

Erik Halvorsen

Født 15. okt 1924 i Drammen. Lettmatros og sønn av Olaf Trygve Halvorsen og Inga f. Hansen. Var lettmatros på d/s Samnanger og omkom da skipet ble torpedert av tysk u-båt i Sør-Atlanteren 21. desember 1940 på vei fra Oban til Sierra Leone.

Halvor Halvorsen

Født 25. oktober 1900 på Herøy i Helgeland. Gift i 1931 med Minda Borgine Langeland på Konnerud og hadde tre barn. Var landbruksutdannet og jobbet i landbruket til 1939 da han dro til sjøs som motormann. Seilte på ulike verdenshav til han 17. juni 1943 ble såret da m/t Ferncastle ble senket av en tysk hjelpekrysser og japansk torpedobåt utenfor Vest-Australia. Døde 9. juli 1942 i livbåten. Senket i sjøen. Krigsmedaljen.

Kåre Ringstad

Født 1. januar 1920 Sønn av Anders Ringstad og Inga f. Bergflødt. Han dro til sjøs som matros og ble senere smører. Var på m/t Barbro og omkom 19 september 1941 da skipet sank etter en eksplosjon utenfor Sunderland.

Åge Tolpinrud

Født 28. april 1922 i Røyken. Fabrikkarbeider i Skoger. Sønn av Gutorm Tolpinrud og Inga F. Antonsen. Hadde snekkerkurs og var med i Milorg og deltok bl.a. i sprengninger. Ble arrestert 23. okt 1944 og sendt til Grini. Ble dømt til døden av særdomstol 9. februar 1945 og skutt på Akershus 10. februar samme år. Senket i fjorden.

Svein Aanonsen

Født 15. desember 1897. Styrmanns og skipsførerskole og seilte som 1. styrmann. Var gift og hadde 2 barn. Hvalkokeriet Strømbuss ble minesprengt i 1940, men Aanonsen ble reddet Han tok deretter hyre på d/s Svint. Omkom 10. juli 1941 da skipet ble bombet i senk ved Padstow på reise fra Workington til Plymouth. Han ble gravlagt i Cardiff.

17. mai tradisjon

Helt siden frigjøringen i 1945 har det vært en årlig tradisjon med en minnehøytid ved bautaen på 17. mai. Tidspunktet og formen har variert men dette har vært en god tradisjon som særlig den eldre garde på Konnerud har satt stor pris på. Ulike personer på Konnerud har fått tilbud og anledning til å holde en tale/appell og legge ned en minnekrans. I tillegg har det vært forskjellige seremonielle innslag som sang/musikk m.m.

Nei til sentralkirkegård - men den kom...

S pørsmålet om "Sentralkirkegård for Drammen" var blant annet oppe i et menighetsrådsmøte i mai 1981. Soknepresten orienterte "om den feilaktige saksgangen." Fylkesmannen i Buskerud har stadfestet plasseringen i Skoger for fire år siden. Ingen kirkelig instans har fått saken til behandling. Det er nå klaget til Stiftsdireksjonen (Biskop og fylkesmann i det fylket biskopen har tilhold). Det er et utbredt ønske fra hver menighet i Drammen at man vil ha kirkegård for hver menighet.

Etter gudstjenesten i Konnerud kirke den 4. juli 1982 ble det holdt menighetsmøte som enstemmig gjorde følgende vedtak:

"Der det er mulig, bør hver bydel ha sin kirkegård med muligheter både til urne- og kistebegravelser. Det er derfor viktig at man arbeider med utbygging av nye og eksisterende kirkegårder i bydelene."

I vår bydel er det – ifølge vurderinger foretatt av Trygve Sundt for Kirkevergen i Drammen kommune – mulig og tilrådelig å utvide Konnerud kirkegård. Befolkningsstilveksten på Konnerud tilsier at man har behov for økt kirkegårdskapasitet. Området rundt kirken, - og da særlig i nord-østlig retning mot Poppegårdsveien, - synes velegnet til utvidelse av kirkegården. Menighetsmøtet ber om at det blir foretatt en slik utvidelse av Konnerud kirkegård.

Menighetsmøtet erkjenner behovet for en felles kirkegård for Drammen kommune, og slutter seg i prinsippet til planer for en sentralkirkegård.

Menighetsmøtet mener imidlertid det er viktig å sikre nødvendige tilleggsarealer i bydelene og at arbeidet med dette må prioriteres.

I august i 1983 sies det: Hele grøntarealet ved kirken er egentlig regulert til kirkegård, og ville kunne tas i bruk etter hvert.

Kiste og urnegraver

25. oktober 1984 refereres det i menighetsrådsmøtet at kirkevergen vil flytte kistebegravelser til sentralkirkegård i Skoger, mens det på Konnerud vil bli urnelund. Fellesrådet vil ha et møte før jul, for å drøfte anvendelse/bruk av eldre kirkegårder i Drammen. Men menighetsrådet retter henvendelse til Fellesrådet om opprettelse/utvidelse av gravplass ved Konnerud kirke for kistegravferder.

I sak 4/85 foreligger det brev fra kirkevergen vedr. flytting av 14 urnegraver på Konnerud kirkegård grunnet anleggelse av gangvei. 16 nye urnegraver foreslås opparbeidet på nytt sted på kirkegården. Menighetsrådet stiller seg positivt til det fremlagte forslaget.

Så går vi fram til 1989 da Menighetsrådet uttalte: "Fordeling av kiste- og urnegraver. Det finnes nesten ikke plasser igjen. Kommunen presser alle til Sentralkirkegården i Skoger. Konnerud har allikevel et stort areal som egner seg til kirkegård." Vi besluttet at formannen skriver til Fellesrådet, for å be dem om kontinuerlig press overfor kommunen, for å oppnå en riktig fordeling av gravplasser.

Så i november 1990: "Situasjonen for kistegraver på Konnerud er prekær. Areal er avsatt til formålet, men ingen ting skjer. En pårørende har tilbudt seg å opparbeide plassen med tanke på kistegraver på dugnad, da han er i besittelse av maskinelt utstyr. Soknepresten forfølger saken."

Men 28. august 1991 blir det under referatsaker skrevet at det er gitt muntlig avslag på utvidelse av kirkegården. Samtidig refereres det brev fra kirkevergen angående urnelund innenfor eksisterende område, og menighetsrådet godtok dette.

Seks biskoper på ti visitasbesøk

*I september 2007 var det bispedømmets første kvinnelige biskop, Laila Riksaasen Dahl som kom til Konnerud. Med korset, diakon Jan-Olav Walding. Bak-
erst ordfører Tore Opdal Hansen. (Foto: Bent Møller).*

Den øverste tilsynsmann i kirken er biskopen. Tilsynsfunksjonen utøves gjennom besøk i de enkelte prestegjeld, og biskopens besøk kalles "visitas". Innholdet i visitasen kan variere, men samtale med prestene, menighetsrådet og andre kirkelig tilsatte hører med. Likedan har det vært naturlig at biskopen møtte skolens folk, og den senere tid også institusjoner og andre virksomheter i prestegjeldet. I gamle dager skulle biskopen også lytte til prestenes forkynnelse og vurdere deres egnethet i tjenesten. Likedan forhørte biskopen seg om prestenes embedsførsel og kontrollerte deres kirkebokføring. I visitasprogrammet skulle også me-

nigheten både møte og høre biskopen. Ved avslutningen av visitasen konkluderer biskopen sine inntrykk og anbefalinger i det vi i våre dager kaller "Visitasberetning". I tidligere tider kom den til menighetene etter visitasen, mens for eksempel biskop Laila Riksaasen Dahl leste denne under visitasens avslutningsgudstjeneste i Konnerud kirke.

Seks biskoper på besøk

Fra Konnerud fikk sitt eget menighetsråd, har det til nå vært 10 bispevisitaser i sognet. Visitasene strekker seg over flere dager. De tre visitasene før

*Laila Riksaasen Dahl på sin første visitas i Konnerud nye kirke.
(Foto: Bent Møller).*

siste verdenskrig var ved biskopen i Oslo. *Biskop Johan Lunde* var her i mai 1926 og i april 1932. *Biskop Eivind Berggrav* visiterte sognet i september 1932.

Etter krigen kom øverste tilsynsmann i det nye Tunsberg bispedømme, *biskop Bjarne Skard* hit i juni og juli

1954. *Biskop Dagfinn Hauge* visiterte prestegjeldet 4 ganger; i februar 1964, oktober 1970, mars 1976 og i overgangen januar/februar 1985. I februar 1994 var *biskop Sigurd Osberg* på visitas og i september 2007 var det bispedømmets første kvinnelige *biskop*, *Laila Riksaasen Dahl* som visiterte prestegjeldet.

Det ble stille bønn

Lekfolkets medvirkning under gudstjenesten var i svært mange år begrenset til organist og klokke. For øvrig var gudstjenesten prestens arena. Men gudstjenesten hadde åpning og avslutning ved den såkalte "klokkebønn".

Til inngang:

Herre! Jeg er kommet ind i dette dit hellige hus for at høre hva du, Gud Fader, min skaper, du Herre Jesus, min Frelser, du Hellige Ånd, min trøster i liv og død, vil tale til mig. Lade nu op mit hjerte, ved din Hellige Ånd, saa jeg av dit ord maa lære at sørge over mine synder, og tro i liv og død paa Jesus, og forbedre mig hver dag i et hellig liv og levnet. Det høre og bønne du ved Jesus Kristus! Amen.

Til utgang:

Herre, jeg takker dig fordi du har lært mig hva du vil at jeg skal gjøre. Hjælp mig nu, min Gud, ved din Hellige Aand for Jesu Kristi skyld, at jeg maa bevare dit ord i et rent hjerte, styrkes ved det i troen, forbedres i et hellig levnet, og have trøst av det i liv og død! Amen i Jesu navn.

17. juni 1934 er det spørsmål i menighetsrådet om å erstatte klokkebønnen med stille bønn. Bakgrunnen for at saken kom opp var at det fra flere menighetsmedlemmer fra tid til annen har vært uttalt ønske om dette. Dessuten var det allerede i sentralkirkelige vedtak bestemt at stille bønn skulle være den normale åpning av gudstjenesten. Men de menigheter som ønsket det, kunne fortsette å bruke klokkebønnene. Det var enighet i rådet om at ordningen med stille bønn burde innføres i Konnerud menighet. Menighetsmøtet midt i juli bekreftet dette.

Menighetsrådet mot nazi-pålegg

Etter fastegudstjenesten 4. mars 1942 var det menighetsrådsmøte med samtlige medlemmer tilstede. De besluttet enstemmig å undertegne følgende skrivelse:

"Til Kirkedepartemanget.

Konnerud menighetsråd har hatt leilighet til å sette seg inn i biskopenes skriv av 24. februar 1942 til Kirkedepartemanget og vil uttale at vi slutter oss til den opfatning av menighetens rett og plikt som biskopene heri har gitt uttrykk for.

Da menighetsrådet vet at menighetens prest har inntatt det samme standpunkt som biskopene, ønsker de å uttale at Konnerud menighetsråd tillidsfullt står sammen med sin prest som vi mener har optrått i full overensstemmelse med vor Kirkes tro og bekjennelse.

Det som er sked forandrer intet i menighetens forhold til presten som hyrde og sjælesørger, og hva biskop Eivind Bergrav angår, så betrakter vi ham fremdeles som menighetens rette tilsynsmann."

Protokollen er underskrevet av Henry Stubberud, Ole Brunsvik, Anna Ek-

holt, Erling Thoresen og sogneprest Andreas Birkeland.

15. april ble det enstemmig besluttet å gi sin tilslutning til "Kirkens grunn" som nærmest er et bekjennelsesskrift med brodd mot nazistyre.

Og etter gudstjenesten 17. mai besluttet menighetsrådet å sende ny skrivelse til Kirkedepartementet ang. departementets forhold til prester og lærere. Skrivet ble undertegnet av samtlige menighetsrådsmedlemmer.

Etter dette møtet er det ikke protokollert noe før 14. mars 1945. Men underskriverne der er andre enn de foran nevnte. Grunnen til det er menighetsrådets "ulydighet" og tydelige motstand mot naziregjeringens påbud. Dermed ble menighetsrådet regelrett avsatt og andre personer oppnevnt til et menighetsråd som var vennligsinnet overfor de nye makthaverne. At det forholder seg slik, bekreftes i møtet 22. juli 1945: "Formannen redegjorde for biskopenes skrivelser ang. fortsettelsen av de gamle menighetsrådene." Og det er nettopp det "avsatte" menighetsrådet som samles den 22. juli; de som var valgt ved ordinært menighetsrådsvalg.

Salmebok til besvær

Da det var spørsmål om å innføre Blix-salmer fra første søndag i advent 1926, overlot menighetsrådet til sognepresten selv å avgjøre hvor ofte og hvor mange salmer der blir å bruke.

Og i mars året etter kom spørsmålet om salmebok til behandling. Da stemte fire medlemmer for å ta i bruk den nye reviderte Landstads salmebok, mens en stemte imot. Dette ble lagt fram på et menighetsmøte 3. juli. Men etter at soknepresten hadde redegjort for saken og anbefalt bytte av salmebok, "blev der ordskifte i sakens anledning". Resultatet ble utsettelse av avgjørelsen til nytt menighetsmøte senere. Det ble holdt 25. september 1927, og da stemte 23 for den nye reviderte, mens fem stemte for å beholde den gamle salmeboken. Den nye salmeboka ble tatt i bruk 1. januar 1928.

Men det "murrer" nok litt blant folk over dette, for på menighetsrådsmøtet tre uker etter at boka er tatt i bruk, legges det fram ei liste med 104 underskrifter som alle er for å beholde den gamle salmeboka. Menighetsrådet lar seg ikke påvirke til å ta saken opp igjen, men fører til protokolls: "Saken foranlediger ingen forføining fra menighetsrådets side, da saken er avgjort på lovlig måte."

To bøker og to tavler

Så skulle vel den saken være avsluttet? Neida, 29. april

drøfter menighetsrådet saken under en ny synsvinkel. Man har i overgangsfasen brukt to tavler til å henge opp salmenr. på; en tavle for den nye salmeboken og en for nummeret på tilsvarende salme i den gamle. "Det er uheldigt, hvorfor rådet enedes om fra første gudstjeneste – 17. mai – å bare bruke den nye salmebok."

Etter en lengre prosess – og åtte år med Blix-salmebok, ble det Landstads reviderte som ble salmeboken for Konnerud Menighet. (Foto: Ivar Vik).

Men motstanderne av Landstad reviderte gir seg ikke så lett. To dager etter gudstjenesten med bare ei salmenummertavle, skrives det brev til menighetsrådet. For første gang benytter man seg av bestemmelsen i "Lov om menighetsråd og menighetsmøter" at menighetsrådet må sammenkalle til menighetsmøte når minst tyve av sognets stemmeberettigede forlanger det. Simen Langeland presenterer for menighetsrådet et slikt forlangende. "Der var underskrevet på skrivelsen av 20 stemmeberettigede."

24. juni 1928 "avholdtes menighetsmøte i Konnerud kirke. Foranledningen var at der i menigheten ikke var full enighet om betimeligheten ved å benytte den reviderte salmebok som fra før har vært innført i menigheten ved menighetsavstemming. Sognepresten gjorde rede for reglene ved avstemmingen.

Ordet blev gitt fritt. Der var mange møtt frem. Bare to – foruten sognepresten – benyttet sig av anledningen. Derefter foregikk avstemmingen.

Der blev avgitt 75 stemmer. For den gamle blev avgitt 43 st. For den nye blev avgitt 32 st. Resultat: Den gamle blev altså bibeholdt med 11 stemmers overvekt."

Men det ble ikke ro om saken. På menighetsrådsmøtet 21. januar 1934 ble som første sak "behandlet andragende undertegnet av 29 menighetslemmer til menighetsrådet med anmodning om å foreta ny avstemning i salmebokspøragsmålet." Det ble bestemt at skrivelsen skulle sendes til biskopen for å få hans uttalelse før menighetsavstemning blir avholdt.

En måned senere har menighetsrådet mottatt biskopens anbefaling. Menighetsmøte i sakens anledning holdes etter gudstjenesten 11. mars. Det ble brukt trykte stemmesedler som hadde "Ja" for den nye, og "Nei" for den gamle salmeboken. 50 stemmer ble avgitt, og ja-stemmene var i overveldende majoritet; 47 ja og 3 nei. Etter det roer saken seg ned, og Landstad reviderte overtar som kirkens salmebok.

Menighetens barnehage

Jonas, Ragnhild, Flemming, Anna Mathea, Kristoffer, Mikkeline, Ine (assistent) Thea og Malin. (Foto: Ivar Vik).

Menighetens barnehage ble tatt i bruk 2. september 1996, fem uker før kirken ble vigslet. Den holder til i kirkens sokkeletasje og har plass til 19 barn fra null til seks år. Barnehagen eies av menigheten og foruten styrer gir den arbeid til en pedagogisk leder og to assistenter, alle i full stilling. I tillegg

har barnehagen en renholder i 20% stilling.

Det at barnehagen ikke er så stor, ja faktisk den minste på Konnerud, gir den unike muligheter til å se hvert enkelt barn og til å ha et nært samarbeid med foreldrene. Barnehagen har utvidet kristen formålsparagraf.

Kirken i kortformat

Kirken har tradisjonelt vært et yndet motiv for kort. Når det gjelder Konnerud gamle kirke så er det produsert en serie kort opp gjennom historien. Skoger og Konnerud Historielag har noen, og det samme med Eiker Arkiv. Motivene vi gjengir på denne siden er i hovedsak fra arkivet til Eiker Arkiv.

Avstandsbilde til Konnerud gamle kirke. - antagelig fra rundt 1900 år-skiftet tatt fra området Dalenveien/Granstad. I frontlinje til kirken ser vi låven på Eikholdt som i sin tid tilhørte Grev Wedel Jarlsberg.

Konnerud gamle kirke, antagelig fra nærmere 1900-tallet. Huset foran kirken er Justisborg hvor det under verkets drift bodde en justisbetjent (lensmannsbetjent) og senere bebodd av kirketjener Hans Gomperud med familie. Bildet er tatt fra nåværende Malmveien omtrent ved Sanitetshuset og åpningen i gjerdet er en "snarsmett" til bl.a. "Blybakken".

Bildet - antagelig tatt like etter århundreskiftet fra Kirkelunden og øverst til høyre på bildet ligger den nye delen av kirkegården som ble vigslet til kirkegård i 1973. Frem til da var dette en del av jordbruksdriften på gården Gramsborg.

Bilde fra 1909 hvor vi ser låven (revet nå) på eiendommen Gramsborg (Thorrud) som er nærmeste nabo til Konnerud gamle kirke. Bildet er tatt fra Stubberudveien litt øst for nedkjørselen til Skrabben.

Bilde fra 1920-årene med Konnerud gamle kirke i bakgrunnen, Lastebilen er på vei opp Postsvingen som var daværende hovedvei til Drammen. Bildet er tatt omtrent fra der hvor Poppegårdsveien starter opp i dag.

Siden 1983 har Lions Konnerud hatt som tradisjon å utgi julekort. Det første kortet har et vintermotiv fra rundt 1920. I forgrunnen har vi Stubberudveien. Tegneren er dansk, Kirsten Schønemann. Menighetsrådet fikk overrakt en personlig signert og innrammet utgave av tegningen.

Etterord

Høsten 2007 var det bispevisitas i vår arbeidskirke. Under visitasmiddagen var jeg invitert til å kåsere med utgangspunkt i JarlsbergVærks kirke. Jeg avrundet det hele med å utfordre Menigheten til å vurdere om ikke kirkehistorien og det rike menighetslivet på Konnerud burde utgis i bokform.

- Så vet dere hvor dere finner Skoger og Konnerud historielag, sa jeg.

Så gikk det ikke mange dagene før jeg fikk telefonen. – Takk for sist, det er sogneprest Marthinsen. – Kan vi ta en prat for å snakke om bokidèn din?

Praten endte med prosjektet som ligger på bordet. Vi kom kjapt til enighet om at dette prosjektet SKULLE gi overskudd... Vi mente å ha gode støttespillere rundt oss som hadde økonomi til å sikre den delen av plattformen vi bygget opp. Vi lykkes med det.

Som pressemann i rundt femti år, var det på en måte naturlig at jeg skulle ha en ledene rolle i prosessen.

Det er fire menn som har ført teksten i penn, samt at noen har hatt et sterkere ansvar for bildene enn andre. Dette er et kollektivt arbeid, laget av en kvartett med forskjellig bakgrunn udi skrivekunsten. Den årvåkne leser har sikkert registrert omtaleformen i enkelte kapitler. Kulturen i kirkelige

kretser er utvilsomt at man kun bruker titler, og når sognepresten omtales så er han sognepresten...

Et annet trekk som ble observert var at halve komiteen er urinnvånere - og hadde kirkehistorien med seg fra søndagsskolen og Bedehuset på Konnerud. Den andre halvparten manglet de personlige og historiske erfaringene fra et menighetsliv i bydelen Konnerud... Ja, de var naturlig historieløse, for å si det beint fram!

Men du verden hvor flott vi har taklet det internt i bokkomiteen - fram til ferdig manus og bildevalg. For oss har dette rett og slett vært en dugnadsjobb for et kjært nærmiljø.

Dette er ingen bok man setter seg ned og leser som en roman.

For meg framstår boka som en faktabok, knyttet til 270 års historie og en reportasjebok om ukjente sider i menighetslivet.

Kirkelivet i Konnerud Menighet fram til nå er samlet mellom to permer. Ingen andre menigheter i byen vår kan vise til noe tilsvarende. Vi synes vi har grunn til å være stolte av det. Så håper vi at du som leser får utbytte av å lese boka.

Ole Kr Mortensen

Steinmuren har alltid vært et kjent symbol rundt Kommerud gamle kirke.

Kilder

Denne boken er bygd på opplysninger og bilder hentet fra følgende skriftlige materiale og arkiv:

- Statsarkivet på Kongsberg v/ Jens Petter Nilsen
- Eiker arkiv
- Erland Thoresens beskrivelse av det Jarlsbergske Sølvhaltige Blye og Kobber verk – bearbeidet av Gerhard Faye (1795)
- Drammens Tidende – fotoavdelingen og tidligere avisårganger
- Skogerboken , red. Anton B. Rustad , Drammen 1931
- Drammen 1811- 1911, Drammen 1911
- Liers historie bind 5 v/ Steffen Gausemel 1962
- Kaldsbog for Skouger sognekald
- Skoger kirke 1885 -1985 Festskrift til 100 års-jubiléet
- Møte og forhandlingsprotokoller for menigheten
- Menighetsbladet for Skoger og Konnerud menighet
- Skoger og Konnerud Historielag, bildearkivet v/Oscar Hauge
- Historielagsnytt – Skoger og Konnerud Historielag
- Foreningsprotokoller fra omtalte foreninger

Følgende personer har bidratt med opplysninger og/eller bilder som er gjengitt i boka:

Arne Achenhausen, Finn Andresen., Ella og Kåre Arntzen, Erik Grinderud, Hans Kollerud, Jorun Skramstad, Egil Skretting, Randi og Terje Sommerstad, Reidar Thorrud, Reidar Halden, Tone Sverreson Ørmen.

Bok-komiteen som har gjennomført prosjektet ”Konnerud kirke 150 år” har bestått av Finn Kristian Marthinsen, Ivar Vik, Sølvi Tellefsen, Per Runar Thoresen og Ole Kr Mortensen.

Takk til støttespillere og bidragsytere

- Sparebanken Øst
- Drammen Kommune v/kulturetaten
 - Lions Konnerud
 - Kiwanis Konnerud
- "Heia Drammen" v/Gjermund Mortensen
- Din Kiropraktor v/Kenneth Syvertsen
 - Flis og Bad
 - Erik Grinderud
- Thor Henry Løvold
- Anna Mortensen
- Anonyme gaver

